సంపుటము X
సం 1

18 డిసెంబరు, 1992
శుక్రవారము,
(శా. సం. 1914
అగ్రహాయణ 27)

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపములు

## అధికార నివేదిక

## విషయ సూచిక

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | పేజీ నెం. |
| 1. | ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు | .. | 1 |
| 2. | సంతాప ప్రతిపాదన<br>- ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ మాజీ సభ్యులు<br>శ్రీ గాడె వీరాంజనేయశర్మ గారి<br>మృతి పట్ల సంతాపము | .. | 23 |
| 3 | ప్రకటన :<br>-- సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రము | .. | 24 |
| 4. | ప్రకటన :<br>- సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రములు<br>- జస్టిస్ అన్సారి కమిషన్ నివేదిక. | .. | 24 |
| 5. | తీర్మానము :<br>- టి.డి.పి. గౌ. సభ్యుల సస్పెన్షన్ ముగింపు గురించి. | .. | 24 |
| 6 | వివరణ నిమిత్తం కోరిన అంశం :<br>- సభా నాయకుని నియామకం గురించి | .. | 25 |
| 7. | లఘుచర్చ :<br>-- ఆర్.టి.సి. బస్సు చార్జీల పెరుగుదలపైన . | .. | 41 |
| 8. | అనధికార తీర్మానము.<br>- వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమమునకు సంబంధించినది. | .. | 50 |
| 9. | ప్రభుత్వ బిల్లులు : | .. | |
| | (1) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ బహిరంగ స్థలముల<br>వికృతీకరణ నివారణ, బిల్లు మరియు,<br>అభ్యంతరకర పోస్టర్లు,<br>ప్రకటనల నిషేధం బిల్లు.<br>(ఆమోదింపబడినది) | .. | 75 |

(తరువాయి 3వ. పుటలో

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ ముఖ్యనియంత్రణాధికారి శాసనసభ
ముద్రణాలయము, హైదరాబాదు వారిచే ముద్రించబడినది.
1993

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉపసభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్లపట్టిక | : | శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల రెడ్డి |
| | | శ్రీ టి. పురుషోత్తం రావు |
| | | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | | శ్రీమతి జె. ప్రతిభా భారతి |
| | | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| | | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. విశ్వనాథన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. విజయలక్ష్మి |
| ఉపకార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ మూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయకార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకట్రావు |
| | : | శ్రీ ఎస్. షైలాన్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ బి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మహాఘోషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ ఎస్.ఎ. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టరు | : | శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు |

(2) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ సివిల్ సర్వీసుల .. 82
(క్రమశిక్షణా చర్యల ట్రిబ్యునలు)
(సవరణ) బిల్లు
(ఆమోదింపబడినది)

(3) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాఖాపరమైన పరిశీలనల .. 83
(సాక్షులను హాజరుపరిపించుట,
దస్తావేజులను దాఖలు చేయించుటను
అమలుపరచు) బిల్లు
(ఆమోదింపబడినది) .. 85

10. సభాకార్యక్రమము .. 85

11. ప్రకటన .. 85

12. రూలింగు :
శ్రీ కె. రోశయ్య గారు సభానాయకునిగా
నియామకం గురించి.

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉపసభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్లపట్టిక | : | శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల రెడ్డి |
| | | శ్రీ టి. పురుషోత్తం రావు |
| | | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | | శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి |
| | | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| | | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు. |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి |
| ఉపకార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ మూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయకార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకట్రావు |
| | : | శ్రీ ఎస్. సైలాస్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ బి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మణిభూషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ షేక్. ఢి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టరు | : | శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు |

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉపసభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్లపట్టిక | : | శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల రెడ్డి |
| | | శ్రీ టి. పురుషోత్తం రావు |
| | | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | | శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి |
| | | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| | | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి |
| ఉపకార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ మూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయకార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకట్రావు |
| | : | శ్రీ ఎన్. సైలాస్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ బి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మణిభూషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ ఎస్. డి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టరు | : | శ్రీ ఎమ్. హెచ్. కేశవరావు |

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉప సభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక | : | శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి. పురుషోత్తంరావు |
| | : | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | : | శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి |
| | : | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| | : | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి |
| ఉప కార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయ కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకటారావు |
| | : | శ్రీ ఎస్. స్సైలాస్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ టి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మణిభూషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ ఎస్.డి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టరు | : | శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు |

పేజి నెం.

7. ప్రభుత్వ బిల్లులు:

– (1) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ పురపాలక శాసనాల (మూడవ సవరణ) బిల్లు. .. 390

(ఆమోదింపబడినది)

(2) 1992, పబ్లిక్ వక్ఫుల (కాలపరిమితి పొడిగింపు) (ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణ) బిల్లు. .. 414

(ఆమోదింపబడినది)

(3) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార సంఘాల (రెండవ సవరణ) బిల్లు. .. 415

(ఆమోదింపబడినది)

(4) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలేజి సర్వీసు కమీషన్ (సవరణ) బిల్లు. .. 416

(ఆమోదింపబడినది)

(5) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆయిల్‌పామ్ (ఉత్పత్తి ప్రాసెసింగుల క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు. .. 422

(ఆమోదింపబడినది)

8. రూలు – 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము:

– మల్లెల బాబ్జి మృతిపై జస్టిస్ శ్రీరాములు కమీషన్ సిఫారసులను అమలుచేయటానికి తీసుకున్న చర్యను గూర్చి. .. 461

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉపసభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక | : | శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు |
| | : | శ్రీ సిహెచ్. హరరామజోగయ్య |
| | : | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | : | శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి |
| | : | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు |
| | : | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి |
| ఉప కార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయ కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకటరావు |
| | : | శ్రీ ఎస్. స్టైలాస్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ బి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మణిభూషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ ఎస్.డి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టరు | : | శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు |

పేజీ. నెం

5. సంతాప ప్రతిపాదన: .. 561

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ మాజీ సభ్యుడు
శ్రీ కోల సుబ్బారెడ్డి మరణం పట్ల
సంతాపము.

6. విద్యాశాఖా మంత్రి ప్రకటన:

యస్.జి.బి.టి. ఉపాధ్యాయుల నియామకానికి .. 562
అవసరమైన అర్హతలు.

7. సభా కార్యక్రమము. .. 563

8. రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి
తీసుకువచ్చిన విషయములు:

(1) ఏలూరులోని కృష్ణా జూట్‌మిల్లు .. 568
లాకౌట్‌ను గూర్చి.

(2) చెరకుకు మద్దతు ధరను గూర్చి. .. 572

9. సభా కార్యక్రమము. .. 582

10. ప్రకటన:

ఎనిమిదవ సమావేశము 14-12-92 నుండి .. 588
24-12-92 గంణాక వివరములు.

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

## ప్రధానాధికారులు

| | | |
|---|---|---|
| సభాపతి | : | శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు |
| ఉప సభాపతి | : | |
| అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక | : | శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి. పురుషోత్తంరావు |
| | : | శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ |
| | : | శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి |
| | : | శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ |
| | : | శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు |
| కార్యదర్శి | : | శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి |
| సంయుక్త కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్ |
| | : | శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి |
| ఉప కార్యదర్శులు | : | శ్రీ జి. రంగారెడ్డి |
| | : | శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి |
| | : | శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం |
| సహాయ కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి |
| | : | శ్రీ టి.ఎస్. రామచంద్రరావు |
| | : | శ్రీ ఎ. వెంకట్రావు |
| | : | శ్రీ ఎస్. స్టైలాస్ |
| | : | శ్రీ ఎం. శ్రీరామమూర్తి |
| | : | శ్రీ బి. సుబ్బారావు |
| | : | శ్రీ హెచ్. మణిభూషణాచారి |
| | : | కుమారి ఓ. ఇందిరాదేవి |
| | : | శ్రీ ఎస్.డి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టర్లు | : | శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు |

# ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

## అధికార నివేదిక

## (ఎనిమిదవ సమావేశము : ఐదవ రోజు)

---

శుక్రవారము, 18 డిశంబరు, 1992.

---

(సభ ఉదయం 8.30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

## ప్రశ్నలు – వాగ్రూప సమాధానములు

### ఖాయిలాపడిన పారిశ్రామిక విభాగాలు

11–

*6588– సర్వశ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు (కుప్పం), జి. ముద్దు కృష్ణమ నాయుడు (పుత్తూరు), కె. విద్యాధరరావు (చింతలపూడి), కె. కళావెంకటరావు (ఉణుకూరు), జి. నాగిరెడ్డి (ధర్మవరం):– భారీ పరిశ్రమలశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఖాయిలాపడిన విభాగాల 'ఎక్జిట్' విధానాన్ని విజయవంతం చేయుటకై, రాష్ట్రంలో ఖాయిలాపడిన పారిశ్రామిక విభాగాల మూసివేతకు లేదా పునరుద్ధరించుటకు ప్రభుత్వం ఎట్టి చర్యను తీసుకొంటున్నది;

(ఆ) సదరు ఖాయిలాపడిన విభాగాలలో ఎంత మూలధన ఆస్తులు చిక్కుకొని యున్నవి?

భారీ పరిశ్రమల శాఖామంత్రి శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– (అ) 1985, ఖాయిలాపడ్డ పారిశ్రామిక కంపెనీల (ప్రత్యేక నిబంధన) చట్టంలోని నిర్వచనాన్ని అనుసరించి ఖాయిలాపడిన ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు రంగాలలోని (భారీ, మధ్యతరహా రంగాలలో) పారిశ్రామిక సంస్థలను పారిశ్రామిక ఆర్థిక పునర్‌నిర్మాణ మండలికి నిర్దేశించడం తప్పనిసరి. శాసనబద్ధమైన ఈ మండలి, పునరావాస పథకాలు రూపొందించడం/మూసి వేయడం వంటి వాటితోపాటుగా తీసుకోవలసిన చర్యలను నిర్ధారిస్తుంది. 1992 నవంబరు నాటికి మండలిలో 132 ఖాయిలాపడిన సంస్థలు రిజిస్టరు అయ్యాయి. వీటిలో, 55 కేసులకు సంబంధించి పునరావాస పథకాలను మంజూరు చేయడమయింది. 14 కేసులకు సంబంధించి, మూసివేయాలని ఉత్తరువు చేయడమయింది. మండలి 10 కేసులను కొట్టి వేసింది. మిగిలిన కేసులలో మండలి చర్యలను తీసుకుంటున్నది. 14,813 చిన్నతరహా పరిశ్రమలు/కుటీర రంగ యూనిట్లు ఖాయిలాపడ్డాయి. వీటిలో చాలా యూనిట్లు

ప్రాధన్యతను కోల్పోయినందున వాటిని పునరుద్ధరించడం సాధ్యపడదు. పునరుద్ధరించడానికి వీలున్న చిన్నతరహా పారిశ్రామిక యూనిట్ల విషయంలో భారతీయ రిజర్వు బ్యాంకు నియతకాలికంగా సంబంధించిన వారందరితో సమావేశాలను నిర్వహిస్తున్నది.

(ఆ) ఖాయిలాపడ్డ యూనిట్లలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామిక అభివృద్ధి సంస్థ పెట్టుబడి, ఈక్విటీ రూపంలో రూ. 1,474.42 లక్షలు కాలికరుణం రూపంలో రూ. 2,662.06 లక్షలు; ఆరంభ పెట్టుబడి రూపంలో రూ. 156.48 లక్షలుగా ఉంది. ఈ సంస్థకు ఖాయిలాపడ్డ యూనిట్లు రూ. 240.78 కోట్లు బకాయపడ్డాయి. లభ్యంగా వున్న సమాచారాన్ని బట్టి, పారిశ్రామిక ఆర్థిక పునర్నిర్మాణ మండలిలో రిజిస్టరు అయిన 63 కేసులకు సంబంధించి, కాలికరుణాలు, వాటామూలధనం రూపంలో రూ. 32,757.79 లక్షల సంస్థాగత నిధులు ఉన్నట్లు తెలియవస్తున్నది.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju (Viziagaram):- Sri, Probably, Andhra Pradesh is the first State in the country for industrial sickness. Sir, my supplementary question is - the capital involvement has been mentioned by the Hon'ble Minister. How much labour has been affected to have lost their jobs due to the sickness? Can the Hon'ble Minister kindly enlighten us Sir?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, సెపరేట్ క్వశ్చన్ వేస్తే దీనికి సమాధానం చెబుతాను.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- Sir, is this not genuine supplementary question? Sir, in your wisdom, please, you enlighten us.

Mr. Speaker:- Mr. Ashoka Gajapathi Raju, you must appreciate the gesture of the Hon'ble Minister first. As soon as the information is ready, he said he would answer.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- Sir, the Hon'ble chair should pull the Minister to have come with the full details, even for all the supplementaries.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట):- అధ్యక్షా, ఇన్ని పరిశ్రమలు మూత పడడం, కోట్లాది రూపాయలు పారిశ్రామికాభివృద్ధి సంస్థకు చెల్లించవలసినవి చెల్లించకుండా బకాయి పడడం, పారిశ్రామికాభివృద్ధి సంస్థ ఈక్విటీ క్యాపిటల్ కూడా ఇంత పెద్ద ఎత్తున ఇన్‌వాల్వ్ అయివున్న ఈ రంగాలలో అసలు ఈ విధంగా ఖాయిలాపడడానికి కారణం ఏమిటి? మేనేజ్‌మెంట్‌లు చేసిన పొరపాట్లు మూలంగానా లేక ఇంకా ఏమి కారణాలు ఎనల్టైజ్ చేసినారు? దీనిపైన విచారణ జరిపించారా? ఇంక రెండోది, ఈ విధంగా ఖాయిలాపడిన పరిశ్రమల గురించి వచ్చినప్పటికల్లా రెండు రకాల సమాధానాలు ఇచ్చారు. కొన్నేమో, 132 పరిశ్రమల విషయంలో 55 పునరావాసమని, ఏదో కారణం చెప్పారు. 14,713

చిన్నతరహా కుటీర పరిశ్రమల విషయంలో అయితే, అసలు వాటిని పూర్తిగా పునరుద్ధరించడానికి వీలులేదనే చెప్పేశారు. వాటిని ఏమైనా పునరుద్ధరించడానికి అవకాశాలే లేకుండా ఉన్నాయా? దేని ఆధారంగా ఈ నిర్ధారణకు వచ్చారు?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, నేను ఇందాకే మనవిచేశాను. ఈ ఖాయిలాపడిన భారీ మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమలకుగాను బి.ఎఫ్.ఆర్. గురించి పరిశీలిస్తున్నది. బి.ఎఫ్.ఆర్. 63 కేసులను నిర్ధారించింది. మిగతావి 14 కేసులకు సంబంధించి ఈ పథకాలను పునరావాసం కొరకు తీసుకోవడం జరిగింది. 10 కేసులు కొట్టివేసిందని చెప్పాను. మిగతా 14,803 చిన్నతరహా పరిశ్రమలకుగాను, చిన్నతరహా పారిశ్రామిక యూనిట్ల విషయంలో భారతీయ రిజర్వుబ్యాంకు దానికి తరచు సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసి వాటి గురించి చర్చిస్తున్నది. వీటి విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా వీటికి ఎగ్జిటిట్ పాలసీ నిర్ణయం తీసుకున్నది. కాని ఇంకా దాని గురించి ప్రకటించలేదు. ఆ ఎగ్జిటిట్ పాలసీ బదులు నేషనల్ రెన్యుయల్ ఫండ్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. దీని విషయంలో పూర్తిగా చట్టం రూపొందించిన తరువాత చర్యతీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఇంకొక రిలవెంట్ విషయం ఏమిటంటే, ఇదివరకు విచారణ జరిపినటువంటి కొన్ని ఇండస్ట్రీస్‌కు మనం వేసినటువంటి హౌజ్ కమిటీలు కానివ్వండి, అధికారులు కానివ్వండి, వాళ్ళు విచారించి తేల్చిచెప్పిన విషయం ఏమిటంటే, ఇందులో అత్యధిక భాగం మన ఎ.పి.ఐ.డి.సి. నుంచి డబ్బు తీసుకున్నారు. వారు వేరే ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకున్నారు. ఈ ఇండస్ట్రీస్ దివాలా తీయించారు. కావాలనే వారు నష్టపరిచారు. అటువంటి వాళ్ల ఆస్తులు మీరు స్వాధీనం చేసుకునేందుకు ఏమైనా ఆలోచిస్తారా? అటువంటి స్పష్టమైన పరిశీలన మీరు మొత్తం పరిశ్రమల గురించి చేసినారా?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, వాటి గురించే ఈ బి.ఇ.ఎఫ్.ఆర్. వీ.కు తెలుసు, ఈ ఇండస్ట్రీస్ సిక్ అయినపుడు, వాటిని కొన్ని సందర్భాల్లో ఈక్విటీ కాని, టర్మ్ లోన్‌కాని, మనం ఆక్షన్ జరిపినా కాని పూర్తి డబ్బు రాబట్టుకునే పరిస్థితి ఉండదు. అయినప్పటికీ ప్రయత్నాలు కొనసాగిస్తున్నాం. సాధ్యమైనంతవరకు ఆ విషయంలో తప్పని సరిగా శ్రద్ధతీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు:- అధ్యక్షా, ఎ.పి.ఐ.డి.సి. వారు లాభాలలో నడిచే కంపెనీలకు ఎన్ని షేర్లు అమ్మారు? షేర్ల విలువ కంటే తక్కువకు అమ్మినట్లు ప్రభుత్వానికి సమాచారం వచ్చిందా? ఇంక రెండోది, ఎ.పి.ఎస్.ఎఫ్.సి. వారు ఈ ఖాయిలాపడిన పరిశ్రమలకు, కొన్ని పరిశ్రమలకే పూర్తిగా కట్టవలసిన అవసరంలేదని బోర్డు మీటింగ్‌లో పాస్‌చేశారా? ఎవరికి ఆ విధంగా రాయితీలు ఇచ్చారు? కొంతమందికి రాయితీలు ఇచ్చి, కొంతమందికి ఇవ్వకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? మంత్రిగారిని చెప్ప మనండి.

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మళ్లీ చెప్పమనండి.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:– అధ్యక్షా, ఎ.పి.ఐ.డి.సి. వారు వారి యొక్క క్యాపిటల్ డిస్-ఇన్‌వెస్టు చేస్తున్నారు. అంటే, లాభాలలో నడిచే కంపెనీలలో వాళ్ళకు ఉన్న షేర్లు అన్నీ కూడా ఆ కంపెనీ ఓనర్లకు అమ్మేస్తున్నారు. డిస్-ఇన్‌వెస్టు చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా షేర్‌వాల్యూ 50 రూపాయలు ఉంటే 10 రూపాయలకే ఇవ్వడం. ఈ విధంగా చేస్తున్నారు. ఇటువంటి రిపోర్టులు ప్రభుత్వానికి వచ్చినాయా? ఎ.పి.ఐ.డి.సి. ఈ విధంగా ఎన్ని కంపెనీలకు డిస్-ఇన్‌వెస్టు చేసింది? ఇక రెండోది, ఎ.పి.ఎస్.ఎఫ్.సి. వాళ్ళు కూడా లోన్స్ ఇస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ విధంగా ఖాయిలాపడిన పరిశ్రమలకు కొన్నింటికి గత నెలలో జరిగిన బోర్డు మీటింగులో పూర్తిగా రద్దుచేశారు. కొన్నింటికి రద్దుచేసి, కొన్నింటికి రద్దు చేయకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? ఆ రద్దు చేసిన కంపెనీల పేర్లు ఏవి?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఇంతవరకూ మేము ఎక్కడా డిస్-ఇన్వెస్ట్
8.40 మెంట్ చేయలేదు. స్టేట్ ఫైనాన్సియల్ కార్పొరేషన్‌లో బకాయిపడ్డ డబ్బును రద్దుచేసే
ఉ॥ ప్రసక్తిలేదు. మినిమమ్ ఇంట్రెస్టు లెక్కచేసి దానిని వాయిదాల పద్ధతిగా రీ-షెడ్యూల్ చేసే పద్ధతి ఉంది. కానీ తీసుకొన్న అప్పును ఎగ్గొట్టడం మాఫీ చేయడం లేదు.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:– అధ్యక్షా, డిస్-ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ లేదన్నారు. ఒక హౌస్ కమిటీ వేయమనండి. వారు ఛాలెంజ్‌గా చెప్పారు. డిస్-ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ చేస్తున్నారు. ఏ.పి.ఐ.డి.సి. వారు షేర్స్ అమ్మేస్తున్నారు. ఇది వాస్తవం. మీరు పూర్తిగా లేదంటున్నారు. అదేవిధంగా ఏ.పి.ఎస్.ఎఫ్.సి. వారు మొనార్క్ ఎలాయిడ్ స్టీల్ క్యాస్టింగ్ అని మాజీ ముఖ్యమంత్రి జనార్ధనరెడ్డిగారికి సంబంధించిన.....

మిస్టర్ స్పీకర్:– ఇది ప్రశ్నకు సంబంధించింది కాదు.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:– మొన్ననే కృష్ణారెడ్డి యొక్క అప్పు మొత్తం మీద రాయితీ ఇచ్చారు. అది వాస్తవం. అవునా, కాదా? చెప్పండి.

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– ఇంతవరకూ అలాంటి నిర్ణయం ఏమీ మేము తీసుకోలేదు అన్నాము కాబట్టి ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నంకాదు.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:– ఇది వాస్తవం సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్:– మీరు వాస్తవం ఉంటే దానికి జవాబు వచ్చింది. జవాబు ఎంత రావాలో అంత వచ్చింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నకిరేకల్):– అధ్యక్షా, ఖాయిలాపడిన పరిశ్రమలు ఎంతకాలం నడిచిన తరువాత ఖాయిలాపడ్డాయి. చాలావలకు ఏం జరుగుతుందంటే, ప్రభుత్వం దగ్గర అనుమతి తీసుకోవడం తరువాత మొత్తం ఫైనాన్సియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ ద్వారా డబ్బు తీసుకొని పరిశ్రమ స్థాపించి ఆ కన్‌స్ట్రక్షన్ లోనే అతను పెట్టిన మూలధనాన్ని, వాపసు తీసుకొని, సబ్సిడీ తీసుకొని తరువాత నాలుగు రోజులు నడిపినట్లే నడిపి ఖాయిలాపడిందని ప్రకటించడం అనేది ఒక అలవాటుగా మారింది.

దానివల్ల ఫైనాన్షియల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ మునుగుతాయి, నేను మునగను కదా అని అనుకొనే పద్ధతి. ఈవేళ మొత్తం పారిశ్రామికవేత్తలలో చాలాభాగం అది కనబడుతున్నది. ఇప్పుడు పెద్ద పరిశ్రమ అనుకొన్న సర్సిల్క్ కూడా 30 సంవత్సరాలు నడిపిన తరువాత అసలు బిర్లా పెట్టుబడి 3 శాతం, అన్నీ మిగతావారి పెట్టుబడులు. అందుకు అది మూతవేసి ప్రతి సంవత్సరం ఇంత నష్టం చూపిస్తూ, 30 ఏళ్ల తరువాత మూసివేసి చేతులు కడుక్కున్నారు. దానిలోని సామానులు తరలించుకున్నారు. ఇలాంటి పద్ధతులు మీకు ఎన్నో పరిశ్రమలలో కనబడతాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వం వీటి మీద విచారణ జరిపిందా అని ఇంతకు ముందు ఓంకార్ అడిగారు, దానికి మంత్రిగారు సూటిగా చెప్పలేకపోయారు. అసలు ఈ పరిశ్రమలు ఏ కారణాలవల్ల మూతపడ్డాయి? అనేది విచారణ జరపాలి. జరిపితే మేనేజ్మెంట్ లోపాలవల్లనో లేక ఇటువంటి దురుద్దేశాల వల్లనో మొత్తం ఎన్ని మూతపడ్డాయి అనేది అంచనా వేశారా? ప్రభుత్వం ఈ పరిశ్రమలను ఎందుకు మూతపడేలా చేయాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్:– పరిశీలనలో ఉందని చెప్పారు కదా.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– పరిశీలన అన్నారు. తిరిగి పునరుద్ధరించడానికి సాధ్యం కాదని ఒకవైపు చెబుతూ ఉంటే 14,815 చిన్న పరిశ్రమలు తిరిగి పునరుద్ధరించడానికి అవకాశాలు లేదని చెప్పుంటే మరి ఎంక్వయిరీ ఏమి జరుగుతుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– అడిగిన ప్రశ్నకు సంబంధం లేకుండా అన్ని విషయాలు చెప్పడానికి సమాచారంలేదు. అయినా 132 పరిశ్రమలు ఎప్పుడెప్పుడు మూతపడ్డాయి అంటే నావద్ద అన్నింటికి సమాధానం లేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– విచారణ జరిగిందా? విచారణలో ఉందా అనేది ప్రశ్న?

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– సర్సిల్క్ విషయంలో అడిగారు. గౌరవనీయులైన రాఘవరెడ్డిగారు, బి.ఎఫ్.ఆర్. ముందు ఉంది. దానిని వర్కర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ పునరుద్ధరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి (భోన్గిర్):– అధ్యక్షా, వాస్తవానికి పరిశ్రమలు సిక్ అవుతున్నాయి. ప్రమోటర్స్ సౌండ్ అవుతున్నారు. పరిశ్రమలు సిక్ కావడానికి కారణాలు ప్రభుత్వం గుర్తించిందా? ఒకవేళ సిక్ అయినట్లయితే ప్రమోటర్స్ ఆస్తులు జప్తుచేసి రికవరీ చేసినట్లయితే ఇటువంటివి కొనసాగడానికి వీలు ఉండకపోయేది. అదేవిధంగా రామచంద్రారెడ్డిగారు ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టర్‌గా ఉన్నప్పుడు సిక్ యూనిట్స్ రివైవ్‌చేసి మళ్ళీ నడపడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము అన్నారు. ఈ 3 సంవత్సరాలలో ఎన్ని చేయగలిగారు. అదే విధంగా డిస్–ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ అనేది ప్రతి సంవత్సరము ఐ.డి.సి.లో జరుగుతుంది. మంత్రిగారి దగ్గర సమాధానాలు లేవు అంటే అనండి. సరిగ్గా లేదని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఈ సంవత్సరము కూడా డిస్–ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ జరిగింది. మార్కెట్‌లో ధరకంటే షేర్స్ తక్కువగా అమ్మడం జరిగింది. సమాచారం లేకపోతే పోస్ట్‌పోన్ చేయండి. మళ్ళీ సమాధానం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఈ సిక్ యూనిట్స్ నడపడానికి ప్రభుత్వం ఏమి ప్రయత్నం చేస్తున్నది. 3 సంవత్సరాల నుంచి ఏమి చేశారు?

(అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:– మళ్లీ ప్రశ్న చెప్పండి.

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి:– రామచంద్రారెడ్డిగారు ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టర్‌గా ఉన్నప్పుడు సిక్ యూనిట్స్ అన్నింటినీ చాలావరకు రివైవ్‌చేసి మళ్లీ మొదలుపెట్టి కార్మికులందరికీ పని కల్పిస్తామని అన్నారు. ఈ 3 సంవత్సరాలలో మీరు చేయగలిగారా? అని అడుగుతున్నాను. అయితే డిస్–ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ విషయంలో ఐ.డి.సి. వారు మార్కెట్‌లో షేర్ వాల్యూ ఎక్కువ ఉంటే తక్కువ వాల్యూకి అమ్మినట్లు వార్తలున్నాయి. అది వాస్తవమా? మీ దగ్గర సమాధానం ఉంటే చెప్పండి. లేకపోతే తెప్పించుకొని చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:– మీరు సలహా చెప్పడానికి లేదు.

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– డిస్–ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ గురించి నేను క్లియర్‌గా చెప్పాను. అలాంటిది ఇంతవరకు మేము విధాన నిర్ణయం తీసుకోలేదు.

(అంతరాయం)

నేను చాలా స్పెసిఫిక్‌గా చెబుతాను. ఇంతవరకూ అలాంటిది తీసుకోవడం జరగలేదు.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:– మేము ప్రూవ్ చేస్తాము.

(అంతరాయం)

8.50 శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా ఒకవేళ వాళ్ల దగ్గర ఏమైనా సమాచారం ఉంటే
ఉ. స్పెసిఫిక్‌గా అడగమనండి, తప్పకుండా చెప్పడానికి సిద్ధముగా ఉన్నాను. ఇంతవరకు అలాంటి నిర్ణయాలు ఏమీ చేయలేదు అవసరమైతే తప్పనిసరిగా చేస్తాము. ఏది చేసినా పారిశ్రామికాభివృద్ధికి గాను రాష్ట్రములో కార్యక్రమాలు చేపడతాము. ఆ విధంగా చేపట్టి నప్పుడు మీకు తెలియపరుస్తాము. ఈ ఖాయిలాపడిన పరిశ్రమలను పునరుద్ధరించడానికి ఈ కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నాము. అందుకే బి.ఐ.ఎఫ్.ఆర్. సమాచారం కూడా తమకు చెప్పాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:– ఎంప్లాయీస్ డీఫికల్టీస్ గురించి సప్లిమెంటరీలో అడిగారు సప్లిమెంటరీలో యాక్సెప్ట్ చేశాము ఇప్పుడు మీ దగ్గర లేదు అన్నారు.

శ్రీ ఎస్. సంతోష్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, వాళ్ళు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం ఇచ్చాను. రాష్ట్రంలో చిన్నతరహా పరిశ్రమలు 14,813 ఉంటే, భారీ మధ్యతరహా పరిశ్రమలు 132 ఉంటే అందులో ఎంత మంది ఉద్యోగస్తులు వాటి మీద ఆధారపడిన అనుబంధ సంస్థలకు సంబంధించిన వారు ఎఫెక్టు అయ్యారంటే నా దగ్గర సమాచారం లేదు. వాళ్ళకు ప్రత్యేకంగా పంపుతాను.

(అంతరాయం)

Mr. Speaker:- Mr. Ashok, what was your question? I would get the answer. (To Sri Madhava Reddy) I would get answer for Mr. Ashok, not for you.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- After all, industrial development is for what? To benefit the population, Sir. When industries are sick in Andhra Pradesh, in Lok Sabha there was an answer to a question stating that we have the highest sick industries and about 56,000 employees have been laid out in Andhra Pradesh. This is the answer given in Lok Sabha. But in this Assembly, can't our Minister tell us this?

Mr. Speaker:- He has already told for sick industries. You are asking about the fate of the employees. That cannot be immediately given.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- Is'nt it a relevant matter? Who is to be looked after in a sick industry if the labour is not to be looked after? Who is the weaker section? Ask the Minsiter to place the information on the Table of the House. Also information relating to disinvestment...

Mr. Speaker:- Definitely he will place.

శ్రీ యస్. సంతోష్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, కార్మికులపట్ల గౌరవ సభ్యులకు ఎంత ఆందోళన ఉందో మాకు అంతే ఉంది కాబట్టి కార్మికులు ఉపాధి కోల్పోకుండా ఉండడానికే కేంద్ర ప్రభుత్వము ఎగ్జిట్‌పాలసీ ఇంట్రొడ్యూస్ చేసింది. ఎంత మంది కార్మికులు దీని వల్ల ఉపాధి కోల్పోయారో దాని విషయమై సమాచారాన్ని ప్రత్యేకంగా అందిస్తాను.

(Interruption)

Mr. Speaker:- He will place it on the Table of the House. The matter is over.

**APPOINTMENTS IN COTTON GROWERS SPINNING MILL, INKOLLU**

12-

*7459-(J)-Q.-Sarvasri Gade Venkata Reddy (Duggirala), M. Mahidhar Reddy (Kandukur), K.P. Konda Reddy (Markapur) and G. Mukunda Reddy (Peddapalli):- Will the Minister for Handlooms & Textiles be pleased to state:

(a) the number of persons appointed as Accountants, Clerks, Typists, Attenders in Cotton Growers Spinning Mill, Inkollu since 1985;

(b) whether the principle of reservation has been followed in such recruitment;

(c) whether it is also a fact that management has not followed any procedure even for recruitment of employees including dailywage workers upto January, 1990; and

(d) if so, the action taken by the Government of SPINFED in the matter?

Minister for Handlooms (Sri D. Srinivas):- (a) Twenty two persons were appointed as Accountants, Clerks, Typists, Attenders and Drivers in Parchur Cotton Growers Co-operative Spinning Mills Limited, Inkollu since 1976, as follows:-

| | |
|---|---|
| Accountants-cum-clerks | .. 2 |
| Junior Clerks | .. 10 |
| Typists | .. 3 |
| Attenders | .. 6 |
| Drivers | .. 1 |
| Total | 22 |

(b) & (c) During the project stage of the Mills due to exigencies of work (18) persons were appointed on dailywages depending on the requirement. However (4) Attenders were recruited through Employment Exchange.

In November 1988, Government have constituted a Selection Committee for recruitment of personnel with basic pay of Rs. 650/- and below in various categories in the Mill with Chairman of the Mills as Chairman, the R.D.O., Ongole, representative of Spinfed and Managing Director of the Mills as Members. (429) workers were recruited by the Committee following Rule of Reservation.

(d) Disciplinary action has been initiated against the Managing Director of the Mills responsible for appointing Accountants, Clerks etc., without the media of Employment Exchange and for not following the Rule of Reservation.

The Mill has been directed to take action for filling up of carry-forward vacancies as per Rule of Reservation.

Sri G. Venkata Reddy:- Speaker Sir, the recruitment was done without following the reservation including the communal reservation without following the instructions, and regulations issued by the Government. All this happened in 1985. I would tell you Sir that the term of the Board of the non-official directors expired on 6-1-1990, but the appointments were made on 26-12-1989. All this was done irregularly and illegally and we have been making complaints since three years to the Government. In SPINFED the Government did not take action sofar in this respect. This is another incident so far as Prakasam District is concerned in respect of recruitment during the last seven years. What is the action proposed by the Government relating to this issue?

Sri D. Srinivas:- I have already furnished the information, Sir. Since 1976 as far as the clerical staff and other staff are concerned, 22 persons were recruited out of which 2 were recruited prior to 1985. All the remaining employees were recruited between the period from 1985 to 1989 and rule of reservation was not followed.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య (ఇందుర్తి):– మినిస్టర్‌గారు తెలుగులో చెప్పండి.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్:– నేను ఇదివరకే ఒప్పుకున్నాను ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్చేంజ్ ద్వారా గానే ఇది చేయడం జరగలేదు రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ కూడా పాటించలేదని క్లియర్‌గా చెప్పడం జరిగింది. అందుకని ఆనాడు దీనికి సంబంధించిన శ్రీ ఆర్. రాజశేఖర్ అనే యం.డి.పైన డిసిప్లినరీ యాక్షన్ తీసుకోవడం జరిగింది. ఆయన జవాబు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది, జవాబు పరిశీలనలో ఉంది దీనిని లీగల్ యాస్పెక్ట్‌లో చూసిన తరువాత యాక్షన్ తీసుకొంటాము సార్.

శ్రీ యం. మహీధర్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఈ మిల్లు ఛైర్మన్‌గా ఉన్న ప్రకాశం జిల్లా కలెక్టర్‌గారు దీని మీద సమగ్రమైన రిపోర్టు పంపిన మాట వాస్తవమేనా? దానిపై మంత్రిగారు తీసుకొన్న చర్య ఏమిటి? గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి చర్య తీసుకొంటున్నాము అనే విషయం వింటూనే ఉన్నాము ఎప్పటిలోపల పూర్తి అవుతుందని అడుగుతున్నాను?

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్:– రిక్రూట్‌మెంటుకు సంబంధించి నంతవరకు ఏమి చర్య తీసుకొన్నామో చెప్పాము. కలెక్టర్ రిపోర్టు అది జనరల్ ఫంక్షనింగ్ ఆఫ్ ది ఆర్గనైజేషన్ గురించి ఇంకా చూడలేదు. అది చూసిన పిదప సమాధానం చెపుతాను.

శ్రీ యస్. రాఘవరెడ్డి:– అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాధానంలో 22 మందిని ఎటువంటి పిలుపూ లేకుండా, ఆఫీసు స్టాఫ్‌గానూ, 400 మందిని కార్మికులుగానూ, మొత్తం 422 మందిని కమ్యూనల్ రోస్టరు లేకుండా టి.డి.పి. ప్రభుత్వం నామినేటెడ్ ఛైర్మన్ ఉద్యోగాలు యిచ్చిన మాట వాస్తవమేనా, ఆ విధంగా ఉద్యోగాల్లో చేరి పని చేస్తున్న వారిని కంటిన్యూ చేస్తారా, అలా యిచ్చిన ఆఫీసర్లను ఏమి చేయబోతున్నారు? 9.00 ఉ.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్:– అధ్యక్షా, 22 మంది ఆఫీసు స్టాఫ్‌ను రోస్టరు లేకుండా ఎంప్లాయిమెంటు నుండి పిలువకుండా, ఎటువంటి రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను పాటించకుండా అప్పాయింటు చేసిన మాట వాస్తవమే. దాని తరువాత వర్కర్స్‌కు సంబంధించిన దానికి ఒక కమిటీని వేసినట్లు నేను చెప్పడం జరిగింది. మిల్లు ఛైర్మన్ దానికి అధ్యక్షుడిగా, ఆర్.డి.ఓ. ఒంగోలు, సభ్యుడిగా, స్పిన్‌ఫెడ్ ప్రతినిధి ఒక సభ్యుడిగా, ఫ్యాక్టరీ యం.డి. ఒక సభ్యుడిగా ఉండి 429 మందిని రిక్రూట్ చేయడం జరిగింది. దాంట్లో మేము రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను పాటించి తీసుకున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:– పట్టిరీత్యా తీసుకున్నారు. సమస్య లేదు.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:– ఎంప్లాయిమెంటు నుంచి పిలిచి అప్పాయింటు చేయడం అన్నది అబద్ధమండీ. వాళ్ళు 1990 జనవరి 6వ తారీఖున నామినేటెడ్ టర్మ్ అయి పోయింది. అప్పటి వరకూ వాళ్ళ క్లర్కులు, టైపిస్టులు, కార్మికులను కూడా ఎంప్లాయిమెంటు నుండి పిలువలేదు. వాళ్ళ యిష్టం వచ్చినట్లు ఆర్డరు వేసుకుని యిష్టం వచ్చినట్లు తీసుకున్నారు. ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఆ

కలెక్టరుగారు ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్చేంజ్ ఆఫీసరు మీద రిపోర్టు సబ్‌మిట్ చేశారు. వారు యాక్షను తీసుకోకుండా, కమ్యూనల్ రోస్టరు ప్రొవిజరులో వేస్తామని అన్నారు. వాళ్ళ రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను పాటించలేదు. ఈ మన గవర్నమెంటు వచ్చిన తరువాత రెండువందల మందిని తీసుకున్నాము. అందులో మనం రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను పాటించాము. వాళ్ళ మాత్రం అలా చేయలేదు, 16 ఉద్యోగాలు ఉంటే ఒకే కులానికి చెందిన ఓ.సి.లకు బి.సి., యస్.సి.లు లేకపోతే యిచ్చామని చెప్పారు. అలాంటి వాళ్ళను మీరు ఉస్పుచేయాలి. యాక్షను తీసుకోవాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:– చట్ట పరిధిలో ఏది ఉంటే అలా చేయాలి. మీరు యాక్షను తీసుకోవాలి. ఇట్ కెనాట్‌బి కాల్డ్ యాజ్ ఎ సప్లిమెంటరీ డిమాండు కాదు.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్:– అధ్యక్షా, రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను పాటించనిచోట ఎం.డి. మీద యాక్షను ఇనిషియేట్ చేశాము. వారి దగ్గర నుంచి ఎక్స్‌ప్లనేషను కూడా వచ్చింది. నిబంధనల ప్రకారం అతని మీద చర్యతీసుకోవడానికి మేము ప్రయత్నిస్తున్నాం. అదే కాకుండా కార్మికులను ఉద్యోగాల్లోకి తీసుకోవడంలో నియమనిబంధనలను పాటించాము. నాకు తెలిసిన సమాచారాన్నిబట్టి యస్.సి., యస్.టి., అభ్యర్థులు అర్హులైన వారు లభించని కారణంగా 20 మంది ఓ.సి.లను భర్తీ చేయడం జరిగింది. ఇల్లీగల్ యాస్పెక్ట్సులో కఠిన చర్యలు తీసుకుంటాము. దీని కోసం ఎంప్లాయిమెంటుకు, ఎంప్లాయీస్ లా బోర్డుకు రిఫరు చేస్తున్నాము. వారు ఏ విధంగా చెబితే అలా చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:– ప్రశ్న నెంబరు 13. (*7627) ఆన్ ది రిక్వెస్ట్ ఆఫ్ మెంబర్ యిట్ హాస్ పోస్ట్‌పోన్డ్

## జంట నగరాలలో డ్రైనేజి మరియు నీటి రేట్లు

14–

*7460–(కె)–సర్వశ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి, బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర), కె. రాములు (ఇబ్రహీంపట్నం), పి. రామయ్య (నిడుమోలు):– పురపాలక శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఢిల్లీ, బొంబాయి, మద్రాసు, బెంగుళూరులతో పోల్చినచో, హైదరాబాదులో నీటి రేట్లు మరియు డ్రైనేజి సెస్సు చాలా ఎక్కువ ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) దానిని సబబైన స్థాయికి సవరించుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన కలదా; లేనిచో, అందుకు గల కారణాలేవి?

పురపాలక శాఖామంత్రి (శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి):– (అ) వివిధ వర్గాల వినియోగదార్లు/సర్వీసు కనెక్షన్లకు సంబంధించి, హైదరాబాద్. మహానగరం,

నీటి సరఫరా, మురుగుపారుదల బోర్డు, వసూలు చేస్తున్న నీటి రేట్లు మురుగుపారుద
సెస్సు వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:-

(అ)

| | |
|---|---|
| 1. ఎ. <u>గృహోపయోగ సరఫరా</u>:- | <u>వేయి లీటర్లకు నీటి ట్యారిఫ్</u> కనీసం |
| i) నెలకు 15 వేల లీటర్ల వరకు | రూ. 30/- లు. |
| ii) నెలకు 15 వేల ఒకటి నుండి 25 వేల లీటర్ల వరకు. | రూ. 2.50 లు. |
| iii) నెలకు 25 వేల లీటర్లకు పైబడి | రూ. 3.00 లు. |
| <u>గృహోపయేతర, వాణిజ్య సరఫరా</u>:- | |
| బి. <u>పలు అంతస్తుల భవనాలు</u> (గృహోపయోగ సరఫరా) | |
| i) నెలకు 5 లక్షల లీటర్ల వరకు | రూ. 2.50 లు |
| ii) నెలకు 5 లక్షల లీటర్లకు పైబడి | రూ. 3.00 లు |
| సి. <u>భారీ పరిమాణంలో సరఫరా</u>:- (గృహోపయోగం) | |
| i) నెలకు 5 లక్షల లీటర్ల వరకు | రూ. 2.25 లు. |
| ii) నెలకు 5 లక్షల లీటర్లకు పైబడి | రూ. 3.00 లు |
| డి. <u>మున్సిపాలిటీలు</u>:- | రూ. 2.25 లు. |
| ఇ. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, ప్రభుత్వ పాఠశాలలు కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు వంటి సంస్థాగతమైనవి. | రూ. 4.00 లు. |
| 2. <u>వాణిజ్య సంబంధమైనవి</u>:- | |
| నెలకు 50 వేల లీటర్ల వరకు | రూ. 5.00 లు. |
| నెలకు 50 వేల లీటర్లకు పైబడి | రూ. 7.00 లు. |
| 3. <u>పరిశ్రమలు</u>:- | |
| నెలకు 5 లక్షల లీటర్ల వరకు | రూ. 7.50 లు. |
| నెలకు 5 లక్షల లీటర్లకు పైబడి | రూ. 10.00 లు |

మురుగుపారుదల సెస్సు:–

నీటి బిల్లులో 20 శాతం అన్ని ప్రధాన నగరాలలో వసూలుచేస్తున్న రేట్లు, చార్జీల తాజా సంఖ్యా వివరాలు తులనాత్మక పరిశీలనకుగాను సిద్ధంగా అందుబాటులో లేవు.

(ఆ) లేదండీ.

హైదరాబాదు మహానగర నీటి సరఫరా, మురుగుపారుదల బోర్డు నిర్ణయించిన ప్రస్తుత టారీఫ్ కేవలం, నియంత్రణ నిర్వహణల ఖర్చులను భరించడానికే బొటాబొటిగా సారిపోతున్నది. అధ్యక్షా, వివిధ వర్గాల వినియోగదారుల సర్వీసు కనుక్షన్లకు సంబంధించిన రేట్ల వివరాలు టెలిఫోన్‌చేసి, బొంబాయి, ఢిల్లీ, మద్రాసు, బెంగుళూరు నుండి తెప్పించాను. వివరాలు సప్లిమెంటరీలో యిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాధానం సిద్ధంచేసిన తరువాత వారి ఆమోదం పొందిన తరువాతే కదా ఇది రూపొందించబడింది. మరి అప్పుడైనా ఆయన ఈ విషయాన్ని ఎందుకు చూసుకోలేదు. నెలకు 15 వేల లీటర్ల వరకు 30 రూపాయలు, 15 వేల ఒకటి నుండి 25 వేల వరకూ, రూపాయలు 2.50 పైసలు ఇదేంటండీ? యిదెక్కడైనా సాధ్యమా? వాస్తవమా?

మిస్టర్ స్పీకర్:– రాఘవరెడ్డిగారూ మీరు కూర్చోండి.

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి:– నెలకు 15 వేల లీటర్ల వరకు మినిమమ్ 30 రూపాయలండీ. తరువాత ప్రతి వెయ్యి లీటర్లకూ రూపాయలు రెండూ యాభైపైసలు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– ఆ విషయం యిక్కడ లేదండీ. ఏదీ ఎక్కడుందో చూపించండి?

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి:– మా దగ్గర వున్న కాపీలో ఉందండీ. బహుశా మీ కాపీలో మిస్ అయివుండవచ్చు....

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– ఢిల్లీ, బొంబాయి, బెంగుళూరు, మద్రాసు రేట్లతో పోల్చి చూచినట్లయితే డ్రైనేజీ సెస్సు మన హైదరాబాదులో చాలా ఎక్కువగా ఉంది. అది వాస్తవమేనా? అందుకు గల కారణాలు ఏమిటి? వేరే ప్రాంతాల రేట్ల ప్రకారం లెక్కచూస్తే ఎక్కువ తక్కువలున్నాయా? దాని సవరణకు ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటోందా?
9.40 ని అక్కడ రేట్లతో పోల్చినప్పుడు ఎక్కువ ఉన్నాయా? తక్కువ ఉన్నాయా అనే మాట చెప్పాలి. దయచేసి అన్నీ కంపేరు చేసి చెప్పండి.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఇప్పుడు వివిధ రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే ఇక్కడ రేట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. నేను దానిని ఒప్పుకొన్నాను. దానికి కారణాలు కూడా ఉన్నాయి. హైదరాబాదులో 15 వేల కిలోలీటర్ల వరకు 30 రూపాయలు. బెంగుళూరులో 25 కిలో లీటర్ల 25 వేల కిలో లీటర్ల వరకు 50 పైసలు కిలో లీటరుకు అంటే 12–50 వస్తుంది. 25 నుంచి 50 కిలో లీటర్ల వరకు 1–20 పైసలు, 51 నుంచి 75 కిలో లీటర్ల వరకు 3 రూపాయలు, 76 నుంచి 100 కిలో లీటర్ల వరకు 4–50, 100 పైబడి 6 రూపాయలు. దీనికి కారణాలు ఉన్నాయి. ఎందుకు తక్కువ కలెక్టు చేస్తున్నారు అంటే బెంగుళూరు సిటీ కార్పోరేషన్ వారు బెంగుళూరు డెవలప్‌మెంటు అథారిటీ వారు, 1250 రూపాయలు పర్ ట్యాప్‌కు కార్పోరేషను కడతారు. అట్లానే మద్రాసులో ప్లాటు రేటు ఉంది. 10 రూపాయలు పర్ కనక్షన్ పర్ కిలో లీటరు ప్లస్ ప్రాపర్టీ ట్యాక్స్ ఎస్‌స్ బై మన్సిపల్ కార్పొరేషన్. ఇంకా కారణాలు చెప్పవలసి ఉంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– అధ్యక్షా! ఈ పెద్ద సమాచారాన్ని తప్పని సరిగా వ్రాత మూలంగా ఇవ్వవలసి ఉంది.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి:– అధ్యక్షా, 7 శాతం ప్రాపర్టీ ట్యాక్స్ మద్రాసులో నీటి సరఫరా వాళ్లకి ఇస్తారు. అలాగే 6 శాతం రేటబుల్ వ్యాల్యు బొంబాయిలో యిన్నారు. పోతే ఢిల్లీలో కూడా 10 శాతం రేటబుల్ ట్యాక్స్ బోర్డుకు ఇస్తారు. మన దగ్గర గవర్నమెంటు దగ్గర నుంచి కానీయండి కార్పొరేషన్ దగ్గర నుంచి కానియండి నయాపైసా ఇవ్వరు మెట్రో వాటర్సుకు. మనకు ఒక్క కిలో లీటరు వాటరు మనం తయారు చేయడానికి విద్యుచ్ఛక్తి ఛార్జీలు, స్టాఫ్ ఖర్చులు కెమికల్ ఖర్చులు ఇవి అన్నీ కలిపితే 3.84 రూపాయలు కిలో లీటరు వాటరు తయారు చేయడానికి ఖర్చు అవుతుంది. ప్రతి సంవత్సరం బోర్డుకు నష్టం తప్ప లాభంలేదు. 1989–90 సంవత్సరంలో 30 లక్షల రూపాయలు, 1990–91లో 62 లక్షలు రూపాయలు అంత పెంచిన తరువాత కూడా 1992–93లో 1035 లక్షలు ప్రాపోజు 4 ఇంతలు విద్యుచ్ఛక్తి ఛార్జీలు పెరిగితే, 48 శాతం సాఫ్ ఖర్చు పెరిగితే, 60 శాతం వరకు కెమికల్ ధరలు పెరిగితే మరి ఇంకా విషయాలు చెబుతాను బొంబాయికి, మద్రాసుకు, బెంగుళూరుకు మనకు వ్యత్యాసం ఎందుకంటే అక్కడ కమర్షియల్ సప్లయ్ బాగా ఉంది. ఇండస్ట్రీస్ కానీయండి దాని ధరలు పెంచి పెట్టేవారు. ఇక్కడ కమర్షియల్ సప్లయ్ అంతా ఎక్కువగా లేదు. మెట్రో వాటర్ బోర్డు ఉంది. అది నష్టాలకు గురి అవుతున్నది.

శ్రీ టి. వెంకటేశ్వరరావు:– అధ్యక్షా, మీరు ఇచ్చిన దానిలో ఏమి ఉంది అంటే నీటి సరఫరా టారిఫ్ రేట్లున్నాయి. ఏమి అయితే ఉన్నాయో నియంత్రణ, నిర్వహణ ఖర్చులు భరించడానికి బొటాబొటి సరిపోతుందని చెప్పారు కానీ సరిపోతుంది అనే మాట వాస్తవమే. ఎక్కువ పెట్టారా అంటే లేదు అన్నారు ఒకటి లేదు అనేది విరుద్ధమైన మాట. వీటి అన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని హైద్రాబాదులో కమర్షియల్‌గా లేనటువంటి పరిశ్రమలు చాలా ఉన్నాయి. తులనాత్మకంగా మీరు పర్సెంటేజ్ పోల్చి చెప్పడానికోసం రిబేన్‌గా హౌస్ ముందు పెడతారా? ఇతరత్రా ఉన్నటువంటి రేట్లు, ఈ రేట్లు పరిశీలనకు సిద్ధంగా అందు

బాటులో లేవు అన్నారు. దానిని టేబుల్ మీద పెడితే బాగుంటుంది మీరు ఇచ్చిన సమాధానం పరస్పర విరుద్ధంగా ఉంది. టొటాటొటిగా సరిపోతుంది అన్నారు. కాని ఎక్కువ పెడుతున్నాము అని.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇన్‌కంకు, ఎక్స్‌పెండిచరుకు అక్కడక్కడికి సరిపోతుంది దానికి కారణం చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు ఇంటరెస్టు పోర్షన్, మనం ఏద్కైతే లోను వరల్డు బ్యాంకు, ఇతర సంస్థల నుంచి ఇంటరెస్టు పోర్షన్ ఏది అయితే ఉందో అది మనం కట్టడంలేదు. పోతే డిప్రిషియేషన్ చెబుతున్నాను. మొత్తం నమకు ఉన్న మిషనరీ దానికి మనం లెక్కవేసుకొంటాము కాని ఇప్పుడు 1990-91లో మొత్తం 2513 లక్షల రూపాయలు ఆదాయం వస్తుంది. 2575 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. దాంట్లో 40 అక్షల రూపాయలు డిప్రిషయెషన్ క్రింద వేసినాము. డిప్రిసియెషన్ అప్పుడు ఏర్పడింది. వచ్చే కొన్ని సంవత్సరాలలో మళ్లీ మిషనరీ రిప్లేస్ చేసినట్లు అయితే ఎర్పడుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు రిటన్‌గా సమాధానముపంపుతామని అన్నారు. ఎక్కువ అన్నరు అవసరంలేదు.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, అక్కడ నుంచి టెలిఫోనులో మాట్లాడి వివరాలు తీసుకొన్నాము. మేము వ్రాత మూలకంగా సమాధానం ఇచ్చేదానికి సిద్ధముగా ఉన్నాము. వాళ్లు కూడా ఏమన్నారు సరిపోవడంలేదు పెంచే ప్రయత్నంలో ఉన్నాము. విద్యుచ్ఛక్తి చార్జీలు బాగా పెరిగాయి. మాకు మెయిన్‌టెనెన్సు బాగా పెరిగింది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతము ఉన్న రేట్లు గురించి చెప్పినారు.

9.20 ఉ. శ్రీ యం. రఘుమారెడ్డి (నల్గొండ):- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మంచినీటి కొరకు మెట్రో వాటర్ వర్క్సు బోర్డు అనేది ఏర్పాటు చేశారు హైదరాబాదు నగరములో. నేను వివరాల్లోకి పోవడం లేదు. డ్రైనేజ్, మంచినీటి సరఫరా సౌకర్యాలు ఆయా కాలనీలలో ఏర్పాటు చేయవలసిన బాధ్యత మునిసిపాలిటీల పైన వుంది. ఈ బోర్డు ఏర్పడక పూర్వము కొన్ని లేఅవుట్స్ సాంక్షన్ చేస్తే బెటర్‌మెంట్ కూడా కట్టాలంటే, అది కూడ చెల్లించడం అయిపోయింది. ఇప్పుడు బోర్డు వచ్చిన తరువాత, మా వద్ద డబ్బు ఏమీ లేదు గాబట్టి మీరు మళ్లీ ఫ్రెష్‌గా ఎస్టిమేట్ చేసింది చెల్లిస్తేనే మేము చేస్తామనేటటువంటి కార్యక్రమాన్ని యీ బోర్డు చేపట్టింది. ఇదివరలో వారు మునిసిపాలిటీలకు కట్టారు. కాబట్టి మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. అటాంటి కేసులు ఎన్ని ఉన్నవి? మీరు ఎప్పుడైనా రిఫ్యూ చేశారా? చేయకపోతే ఎన్ని రోజుల్లో చేస్తారు? అటాంటి కేసులు, సొసైటీస్‌వి వున్నా, వ్యక్తిగతంగా వున్నా, వాటిని ఎన్ని రోజుల్లో పరిష్కారం చేస్తారు? మునిసిపాలిటీలు, బోర్డు, రెండు కూడ మీ కంట్రోలులో వున్నవి గాబట్టి ప్రజలను యీ యిబ్బందుల నుండి తొలగించడానికి ఏమి చర్య తీసుకుంటారు?

శ్రీ యం. నర్సింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా ఈ ప్రశ్నకు వారు అడిగిన ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు. అయినా చెబుతున్నాను. మెట్రో వాటరు వర్క్సు బోర్డు ఎగ్జిస్టెన్స్‌లో లేనప్పుడు, కొత్తగా ఏర్పడిన కాలనీల నుండి మునిసిపాలిటీలు డెవలప్‌మెంటు చార్జీలు తీసుకున్న విషయం వాస్తవం. నేను అయిదారు మునిసిపాలిటీలకు చెందిన కాలనీలు చూచినప్పుడు, ఆయా మునిసిపాలిటీలకు వారు కట్టిన డెవలప్మెంటు చార్జీలను లెక్క చెయించి ఆ మేరకు పనులు చెయించాను. అటువంటివి యింకా ఏమైనా కేసులు వుంటే - డ్రైనేజ్ బోర్డు ఫార్మేషనుకు మొదలు మునిసిపాలిటీలకు డబ్బు కట్టి వుంటే ఆ డబ్బును ఎడ్జస్టు చేసి కట్టినంత మేరకు పని చేయించే బాధ్యత మాది అని చెబుతున్నాను.

شری محمد امان اللہ خان: ـ آپ پانی کے چارجس دہلی میں جو لیتے ہیں اس سے بھی سو فیصد زیادہ لے رہے ہیں۔ حالانکہ وہاں پر شہریوں کو ہر قسم کی سہولیتں میونسپل کارپوریشن دے رہی ہے۔ لیکن یہاں پر بہ نسبت وہاں کے یہاں سو فیصد زیادہ چارجس لینے کے باوجود یہاں پر شہریوں کو کسی قسم کی سہولت نہیں ہے۔ حکومت کا کوئی کنٹرول نہیں ہے۔ جب ہم واٹر ورکس ڈپارٹمنٹ کو جاکر کچھ دریافت کرتے ہیں تو آفیسرس ہمیں جواب دیتے ہیں کہ ہمارے پاس کوئی فنڈ نہیں ہے کس طریقہ سے ہم مینٹین کر سکتے ہیں۔ میونسپل کارپوریشن والے مین ہول تک نہیں ڈال رہے ہیں۔ کیونکہ ان کے پاس کوئی بجٹ نہیں ہے۔ منسٹر صاحب اڈوائزری بورڈ میں کہے تھے کہ ہر ایک ایم ایل اے کے حلقہ کیلئے پانچ، پانچ لاکھ روپئے منظور کئے گئے ہیں۔ اس پیسے سے کوئی کام نہیں ہوا۔ وہاں پر پائپ نہیں ہے۔

شری ایم۔ نرسمہا ریڈی: ـ آپ سارے وجوہات بتا رہے ہیں۔ دوسری ریاستوں میں کمرشیل واٹر چارجس وہاں بہت زیادہ وصول ہوتا ہے اور گھریلو پانی کے چارجس وہاں پر بہت کم ہے پیسے بھی بہت کم وصول ہوتے ہیں۔ کمرشیل سے پیسہ بہت وصول ہوتا ہے اس لئے وہاں پر مینٹیننس اچھا ہوتا ہے۔ ہم ۱۹۷۸ء میں جو پانی کے چارجس تھے وہی وصول کر رہے ہیں۔ نئے چارجس صرف ۱۹۹۱ء یعنی ایک سال سے وصول کر رہے ہیں۔ ہم یہاں پر بھی مینٹین کرنے کی کوشش کر رہے ہیں۔ ہم نے پانچ لاکھ روپیہ جو ہر ایم ایل اے کے حلقہ کیلئے دیئے تھے اس سے بہت سارے لوگوں کے کام ہوئے ہیں۔

Mr. Speaker:- Question No. 15 and 16 are postponed.

### ఇంటి పన్ను బకాయిలు

17-

*549- సర్వశ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి, టి. పురుషోత్తమరావు (వరంగల్లు), టి.ఎస్.ఎస్ శివాజి (సోంపేట), కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం):- పురపాలక శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) హైదరబాదు నగరపాలక సంస్థలో ఈ నాటి వరకూ వసూలు కాకుండ నిలిచిపోయిన ఇంటి పన్ను బకాయిల మొత్తమెంత;

(ఆ) రూ. 10,000/-కు మించి పన్ను బకాయిపడినవారి పేర్ల పట్టికను మరియు వసూలు చేయకుండుటకు గల కారణాలను సభసమక్షంలో పెట్టెదరా?

శ్రీ ఎం. నరసిహారెడ్డి:- (అ) రు. 11.51 కోట్లు.

(ఆ) వివరణ సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు 11 కోట్ల 51 లక్షల బకాయి వుందని చెప్పారు. మంత్రిగారు యిచ్చిన వివరణ పత్రములో చూచినట్లయితే ఎక్కువ బకాయిలు వున్నవారు ఎవరంటే పది వేలకు మించి బకాయి వున్నవారు – ఇండస్ట్రియ లిస్టులు, సినిమా థియేటర్సు ఓనర్స్, హోటల్ ఓనర్సు, నర్సింగ్ హోమ్స్, కనస్ట్రక్షను కంపెనీలు – ఎక్కువ డ్యూస్ వారి నుండి రావలసి వున్నవి. పది వేల లోపు బకాయి వున్న వారి నుండి రావలసిన మొత్త ఎంత? డబ్బులేక కార్పొరేషను వుద్యోగులకు జీతాలు యివ్వలేకపోతున్నామని చెబుతున్నారు. మొత్తం కార్పొరేషనుకు రావలసిన బకాయి ఎంత? బిల్లు కలక్టర్సు స్టాఫ్ తక్కువగా వుండడం వల్ల బకాయిలు వసూలు చేయలేకపోతున్నారనే విషయం వాస్తవమేనా? పోతే ప్రభుత్వ యినిస్టిట్యూషన్సు నుండి రావలసిన బకాయిలు వున్నవి. ఆ బకాయిలను ప్రభుత్వం చెల్లించడానికి సిద్ధంగా వుందా? ఈ బకాయిలన్నింటిని వసూలు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుంది?

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి:- ఎసెస్‌మెంటు ప్రకారము 24 కోట్ల 85 లక్షలు యీ సంవత్సరము ప్రాపర్టీ టాక్స్ నుండి యీ రోజు వరకు వచ్చిన ఆదాయం. మీరు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానంగా పది వేల పైన బకాయి వున్నవారి లిస్టు యిచ్చాను. మొత్తం రావలసిన బకాయి 11 కోట్ల 51 లక్షలు అని చెప్పాను. పోతే మా వద్ద ఏడు సర్కిల్స్ వున్నావి. ప్రతి సర్కిల్‌లో 20 మంది బిల్లు కలక్టర్లు, అయిదుగురు యినస్పెక్టర్లు వున్నారు. 50 వేలు 60 వేలు ఎసెస్‌మెంట్సు వుంటాయి. ప్రతి రోజు ఒక బిల్లు కలక్టరు ఒక వేయి ఎసెస్‌మెంట్సు కంటే ఎక్కువ చేయలేడు. కాని యిప్పుడు రెండు వేలు, మూడు వేల వరకు చేస్తున్నాడు. తమరు చెప్పింది వాస్తవమే. అందుకే యీ మధ్యన మేము ఏమి చేశామంటే, ఈ బిల్లు కలక్టర్సు కొరకు కొన్ని వేరే ఉద్యోగాల నుండి బదిలీ చేశాము. మీకు అందజేసిన వివరణలో తెలిసిన పదివేల పైబడిన బకాయి ఉన్నవారిలో చాలా వరకు కోర్టు కేసులు ఉన్నవారే. మేము నోటీసు యిచ్చినప్పుడు కోర్టుకు వెళ్లి ఏదో స్టే తెచ్చుకుంటున్నారు. ఇంకొక విషయం ఇప్పుడు బిల్లు కలక్టర్సు పోస్టులు ఎక్కువ చేశాము. కలక్షను డ్రైవ్ కూడా తీసుకున్నాము. మీకు విచిత్రంగా ఉంటుంది. ప్రతి సంవత్సరము 13, 14 కోట్లు వసూలు చేస్తూ ఉంటే ఈసారి కార్పొరేషను వారు 25 కోట్లు వసూలు చేశారు. ఇవాళ ఉద్యోగుల జీతాలకు పోను మా వద్ద కొద్దో గొప్పో నిలువ ఉంది డబ్బు. నేను వచ్చేవరకు, ప్రతి సంవత్సరము ఉద్యోగుల జీతాల కొరకు ప్రతినెలా అటూ ఇటూ తిరుగవలసివచ్చేది. ఇప్పుడు కార్పొరేషనులో ఉద్యోగులకు జీతాలు యివ్వడం పోను ఇంకా కొంత నిలువుండే పరిస్థితి తీసుకురావడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం 25 కోట్లు వసూలు చేశాము.

Md. Virasat Rasool Khan (Charminar):- Mr. Speaker Sir, the Government is responsible for not collecting the munici-pal taxes. For example, there are a number of Government departments which one crores of rupees to Municipal Corpora-tion of Hyderabad. Andhra Pradesh Housing Board has to pay one crore twenty lakhs. In the same way there are a number of departments which to pay lakhs andlakhs of rupees to the Municipal Corporation of Hyderabad. The Municipal Corporation has miserably failed to collect the taxes. There are hundreds of buildings in the city which have to be regularised. In this connection the Government has issued a G.O. stating that the buildings constructed within certain period have to be regularised. Within 15 days the Government will get upto Rs. 300 crores, but inspite of our repeated reminders and meetings with the concerned, the Government is not at all taking action. I request through you to direct the Municipal Administration to regularise all the illegally constructed buildings in the twin cities so that the Municipal Corporation of Hyderabad could get crores of rupees in one stroke. Whether we are regularising the buildings or stopping the illegal con-structions? In both ways the Government is losing money. The Municipal Corporation of Hyderabad officials are taking bribes and they are allowing the people to construct the buildings. You may kindly direct the Government to regula-rise all the buildings constructed illegally in the twin cities so that they can get crores of rupees.

Sri M. Narasimha Reddy:- It is also irrelevant. Anyhow, I will answer to it. The buildings of State and Central Government are also under assessment. The Hon'ble Member is correct that several crores of rupees are due to the Corpora-tion. We are pursuing the matter with the Central Government. Regarding regularisation of the buildings, Government have taken a decision that if the land is about 100 or 200 Sq.mts. and the title is clear to regularise such buildings. We have issued a G.O. also.

Mohd. Virasat Rasool Khan:- But the G.O. is not imple-mented.

Sri M. Narasimha Reddy:- It will be definitely imple-mented.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా, మాకు సర్క్యులేట్ చేసినటువంటి దానిలో కోర్టు కేసులలో ఎక్కువ పెండింగు ఉన్నట్లు తెలియజేసారు. నోటీసు ఇస్తే ప్రతిఒక్కరు కోర్టుకుపోతూ ఉంటే యాక్టులో ఏమైనా ఎమెండుమెంటు తీసుకొని వస్తారా? ఈ కేసుల పరిష్కారానికి మార్గాలు ఏమిటని ప్రభుత్వం అన్వేషిస్తుందా? ఎందుకంటే మనం నోటీసు ఇచ్చిన వెంటనే వారు కోర్టుకు పోతూ ఉంటే, ఈ విధంగా బకాయిలు పేరుకొనిపోతూ ఉంటే ఎలాగ? అందుచేత యాక్టులో ఏమైనా ప్రొవిజను పెట్టి - విత్ అవుట్ నోటీసు ఆఫ్ ది గవర్నమెంటు స్టే ఇవ్వకూడదని ఏమైనా పొందుపరుస్తారా? లేకపోతే దీనికి ఏమైనా ఒక సెపరేటు జుడీషియరీ విభాగం పెట్టి, అడ్వకేట్లును పెట్టి పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

Sri M. Narasimha Reddy:- We are already pursuing such matters. స్టేలు వెకేట్ చేయడానికి 3 సంవత్సరాలకు పైబడి ఏవైతే ఉంటాయో అవి ఎట్లాగ అయినా ట్రైంబార్ అవుతాయి కనుక కోర్టునుంచి మనం క్లెయిం చేయవలసి వస్తుంది. మనం రెగ్యులర్‌గా నోటీసులు ఇస్తున్నాము కనుక ప్రాబ్లం ఏమీ లేదు. ఎటాచ్ మెంటు నోటీసులు ఇస్తే కోర్టుకు పోతున్నారు. దీనిని మేము ఎట్లాగైనా ఎటాచ్‌మెంటు ద్వారా అయినా కాని ఎట్లాగైనా కాని చేస్తాము.

శ్రీ కె. సాయిరెడ్డి (హుజూరాబాద్):- అధ్యక్షా, ఎరియర్సు లిస్టులో జస్టిస్ చిన్నపరెడ్డిగారు 82,398 రు.లు బాకీ ఉన్నట్లు, జస్టిస్ మాధవరెడ్డిగారు 20 వేల రు.లు బాకీ ఉన్నట్లు ఇచ్చారు. ఇక హైకోర్టు ఏమిటి? హైకోర్టులో స్టే ఎట్లాగ వెకేట్ అవుతాయి, దీని అర్థం ఏమిటో ఆలోచించండి.

శ్రీ ఎమ్. నరసింహారెడ్డి:- ఎవరెవరు బకాయి ఉన్నారో వారి పేర్లు లిస్టులో ఇవ్వడం జరిగింది. వీరున్నారు, వారున్నారు అంటే నేను ఏమీ సమాధానం చెప్పలేను.

శ్రీ. ఎమ్. కోదండరెడ్డి (ముషీరాబాద్):-అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు సభకు సమర్పించిన నివేదికలో 11 కోట్లు బకాయి ఉన్నట్లు చెప్పారు. ఇతర గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు ఇందులో న్యాయవాదులు ఉన్నారు, సినిమా థియేటర్సు ఉన్నాయి, హాస్పిటల్సు ఉన్నాయి. పెద్ద పెద్ద వారు బకాయీలు ఉన్నారు. పేదలు ఎక్కడా బకాయి లేరు. ఇచ్చిన నివేదికలోని పేజి 3 చూస్తే హిమాయత్‌నగర్‌లో వార్డు నంబరు 3, బ్లాక్ నంబరు 4 లో ఒక వీధి మొత్తం బకాయి ఉంది. దీనివల్ల ఏమి తెలుస్తున్నదంటే అక్కడ టాక్సు వసూలు చేసే సిబ్బంది కాని లేకపోతే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌లో ఎవరైతే అప్పాయింటు అయి ఉన్నారో న్యాయవాదులుగా - వీరంతా కుమ్మక్కయి చేస్తున్న వ్యవహారంగా తోస్తున్నది. అందువల్ల కొన్ని సంవత్సరాల తరబడి కోర్టులలో పెండింగు ఉన్నాయి. వాటి పరిష్కారం కావాలంటే ఈ వ్యవస్థ ద్వారా కాదు. ఈ లిస్టులో కొన్ని సినిమా థియేటర్సు చూపించారు. అవి ఇప్పుడు లేవు. ఆ మనుషులు కూడా లేరు. ఆ బకాయిలు అన్నీ పట్టికలో ఉన్నాయి. ఈ పట్టిక చూసి మురిస్తే లాభం లేదు. మంత్రిగారు దీనిపైన తీవ్రమైన చర్య తీసుకుంటే తప్ప ఈ బాయీలు వసూలు కావు. ఈ కుంభకోణాలన్నింటినీ ఛేధించవలసిన అవసరం ఉంది. దీనికి ఏమైనా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటే తప్ప ఈ నగరం బాగుపడదని మనవిచేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ఏమైనా ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుంటారా లేకపోతే ఇదే వ్యవస్థ మీద ఆధార పడి ఉంటారా? దీనికి ప్రత్యేకంగా వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయకపోతే హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ జంట నగరాలకు రావలసిన ఆదాయం రాకుండా పోతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. నరసింహారెడ్డి:- గౌరవసభ్యులు ఇచ్చిన సూచనను తప్పకుండా పరిశీలించి తగు శ్రద్ధ తీసుకుంటాము.

శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాథ్ (సికిందరాబాదు):- అధ్యక్షా, సోదరుడు శ్రీ రసూల్ ఖాన్‌గారు చెప్పిన విధంగా హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ జంటనగరాలలో ఎన్నో అనధికారిక్యాలు

కనస్ట్రక్షన్సు నడుస్తున్నాయి. అవి బాగా పెరిగిపోయాయి. కమర్షియల్ కాంప్లెక్సులు ఇవన్నీ అన్‌ఆథరైజ్డు కనస్ట్రక్షన్సు జరుగుతున్నాయి. మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌కు ఎన్ని కంప్లయింట్సు ఇచ్చినా పట్టించుకునే వారు లేరు. నేను సిసిపిగారికి, అసిస్టెంటు టౌన్ ప్లానింగు ఆఫీసరుకు చెప్పాను. ఎవరికి చెప్పినా వారు పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ విషయం నేను మినిస్టరుగారి దృష్టికి తీసుకొని వెళ్లినప్పుడు వారు నాకు జవాబు ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడు అసెంబ్లీలో రెయిజు చేసాను కనుక మినిస్టరుగారు జవాబు ఇవ్వ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. నరసింహారెడ్డి:- ఎక్కడైతే అన్‌ఆథరైజ్డు కనస్ట్రక్షన్సు గురించి గవర్నమెంటు దృష్టికి వస్తున్నాయో అక్కడ వెంటనే కార్పొరేషనుకు మేము ఆర్డరు ఇస్తున్నాము. డిస్‌మాండిల్ చేస్తున్నాము. నేను పాదయాత్రకు వెళ్లినప్పుడు కొన్ని బిల్డింగ్సు అన్‌ఆథరైజ్డు కనస్ట్రక్షను అని ఆవిడ నాకు చూపించారు. మరునాడే అవన్నీ పడగొట్టడం జరిగింది. మాకు తెలియజేయకుండా ఎందుకు పడగొట్టారని మరల నారే వచ్చారు.

Smt. Mary Ravindranath:- The Officials themselves are encouraging it.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నోటీసు ఇవ్వకుండానే పడగొడుతున్నారు, మీకు ఫేవర్ చేసారు.

شری محمد امان اللہ خان :۔ اصل مسئلہ بقایا جات کا ہے ۔ یہاں پر جو فہرست دی گئی ہے اس سے چار گنا زیادہ بقایا جات ہیں ۔ یہ وصول کرنے کیلئے کارپوریشن کے کام کرنے والے اور لیگل اڈوائزر ملے ہوئے ہیں ۔ میونسپل کارپوریشن کی غیر کارکردگی ہے ۔ میونسپل کارپوریشن کے ریونیو بڑھانے کیلئے سٹی میں جو غیر قانونی تعمیرات ہوئے ہیں یہ بات چھپی ہوئی نہیں ہے ۔ اس سے سب ہی لوگ واقف ہیں ۔ منسٹر صاحب کہہ رہے ہیں کہ ۱۰۰ میٹر اور ۲۰۰ میٹر زمین والوں کو باضابطہ کر رہے ہیں ۔ میں حکومت سے مطالبہ کرتا ہوں کہ ۱۰۰ میٹر ' ۲۰۰ میٹر اور ۳۰۰ میٹر زمین پر جو بھی تعمیرات ہوئے ہیں ان سب کو باضابطہ کرنا چاہیئے ۔ کیونکہ لوگ ۵ منزلہ عمارات بنالیئے ہیں ۔ کورٹ سے حکم التواء لیکر تعمیرات کرلے رہے ہیں ۔ ان لوگوں کو پانی کا کنکشن دیا جارہا ہے ۔ لائیٹ دیجارہی ہے پھر کیوں ٹیکس وصول نہیں کر رہے ہیں ۔ سٹی میں بڑے بڑے کامپلکس غیر قانونی طور پر بنائے جارہے ہیں ۔ وہ کورٹ سے حکم التواء حاصل کرلیئے ہیں ۔ غیر قانونی تعمیرات پر ایک ہاؤز کمیٹی بنائے تھے اسکے چیرمین ہوم منسٹر تھے میں بھی اس کمیٹی کا ممبر تھا ۔ کرشنا اوبرائے ھوٹل جو غیر قانونی طور پر تعمیر کی گئی ہے اسکی جانچ پڑتال کے لئے ۔

شری ایم ۔ نرسمہا ریڈی :۔ یہ آٹھ دس سال کا پاپ ہے ہماری برادری نے اسکی ترغیب دیئے ہیں کہ غیر قانونی تعمیر کریں ۔ میں اس کارپوریشن کو سنبھالنے کے بعد ایک ہائی لیول کمیٹی قائم کیا تھا اور چیف منسٹر صاحب بھی ایک سب کمیٹی فارم کئے تھے ۔ اس کمیٹی نے چند ہدایات دی ہیں ۔ غیر قانونی تعمیر کو باضابطہ بنانے کیلئے گورنمنٹ زمین جہاں پر بھی ہے اسکو آتھارائز کر رہے ہیں ۔ جہاں پر بھی لینڈ سیلنگ سے صاف ہے وہاں پر بھی باضابطہ بنارہے ہیں ۔ اور جہاں پر سیلنگ کے اندر ہیں وہاں پر پیچیدگیاں پیدا ہو رہی ہیں ۔

## UNAUTHORISED CONSTRUCTION OF COMMERCIAL COMPLEX AT NELLORE

18-

*7462-(Y)-Q- Sri J.K. Reddy (Nellore):- Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(a) whether the Government have received any complaints regarding construction of buildings for commercial purposes by Sri B. Srihari Reddy without proper permission in the residential areas of Nellore town;

(b) if so, the action taken by the Government on the complaints;

(c) whether it has been brought to the notice of the Government that the Commissioner and the Town Planning Officer of Nellore Municipality have colluded with the owner of the buildings and gave permission to him to construct second floor of the said building without proper plan and permission even after the Government have received the complaint; and

(d) if so, the action taken by the Government against the owner and the concerned officials?

Sri M. Narasimha Reddy:- (a) Yes Sir.

(b) Government after examination of the matter in consultation with Director of Town and Country Planning issued orders in G.O.Rt.No. 1386, M.A. dated 5-9-1992 relaxing certain Zoning Regulations/Building Rules in favour of Sri B. Sri Hari Reddy for construction of second floor subject to restricting the Floor Space Index to the permissible limit of 1:1.5 on collection of penal amount of Rs. 54,955/-.

(c and d) It was brought to the notice of the Government that Municipal Commissioner and Town Planning Officer colluding with the owner have allowed un authorised construction. The Municipal Commissioner issued notice against unauthorised construction. Aggrived by the notice, the owner approached the local Civil Court and obtained injuntion order restraining the Municipality from demolition. Therefore, the question of taking action against the officials does not arise.

9.40 ఉ. శ్రీ జె.కె. రెడ్డి:- మే మాసములో కన్‌స్ట్రక్షను మొదలు అయినది. రెండు అడుగులు గోడ కట్టిన తరువాత మునిసిపల్ అధికారులు నోటీసు యిచ్చిన తరువాత ఆపు చేశారు కన్‌స్ట్రక్షన్ను. తరువాత కోర్టుకు పోయి స్టే తెచ్చుకున్నారు; డిమాలిష్ చేయ వద్దని. ఈ లోగా ఆ బిల్డింగు కంప్లీటు చేసినారు. నేను మంత్రిగారికి దీని విషయంలో మూడు రిప్రెజెంటేషన్లు యిచ్చినాను. అందులో వివరంగా అన్ని విషయాలను వివరిస్తూ, 10-6-92 తేదీన పరిస్థితి వివరిస్తూ రిప్రెజెంటేషను యివ్వడం జరిగింది. కోర్టు స్టే వలన డిమాలిషన్ ఆపారు. 3-9-92 నాటికి పర్మిషను లేకుండా బిల్డింగు కట్టడం

జరిగింది. అది తెలిసి నేను 5-9-92వ తేదీ నాడు యింకొక రిప్రజెంటేషను యివ్వడం జరిగింది. 5-9-92వ తేదీ నాడు జి.ఓ. నెంబరు 1388 ఇస్యూ చేస్తూ కొన్ని రిస్ట్రిక్షన్సు పెడుతూ మునిసిపల్ సెక్రటరిగారు వారికి ఎప్రూవల్ యిచ్చినారు. బిల్డింగు కంప్లీటు అయినది 3-9-92 నాడు. నేను 5-9-92వ తేదీన మంత్రిగారిని నేను స్వయంగా కలిసి రిప్రజెంటేషను మరల యిచ్చినాను. మినిస్టరుగారు రెగ్యులరైజ్ చేస్తున్నామని చెప్పినారు.

Mr. Speaker:- Whether the Government is going to take action or not on it? That is what he as asking for.

(Interruptions)

Sri J.K. Reddy:- Sir, without permission second floor was constructed. Again I made a representation Sir. and గ్రౌండుఫ్లోరు, ఫస్టు పర్మిషను లేకుండా కట్టినారు. మొదట 1983లో వీరికి 70,000 రూపాయలు పెనాల్టీ వేస్తూ యిచ్చారు. తరువాత దానికి 50,000 రూపాయలకు తగ్గించారు. సెకండు ఫ్లోరుకు పర్మిషను యిస్తూ కొన్ని రెస్ట్రిక్షన్సు పెట్టినారు. నేను రిప్రజెంటేషను యిచ్చినాను. గవర్నమెంటుకు పర్మిషను యిచ్చే అధికారం ఉంది. I again made a representation on it మీరు పర్మిషను యిచ్చినారు. దాని ప్రకారం బిల్డింగు కట్టలేదని నేను కంప్లెయింటు యిచ్చినాను. దీని మీద చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. నరసింహారెడ్డి:- దీని చరిత్ర 1980 సంవత్సరము నుండి ఉంది. 1982 సంవత్సరములో వీరికి బ్యాంకు చెక్ తీరు యిచ్చినారు. యిష్టము వచ్చినట్లు యిచ్చినారు. కొన్ని కండిషన్సు పెడుతూ డిమాలిషన్‌కు ఆర్డరు పెట్టినారు. ఆయన కోర్టుకు పోయినాడు. తరువాత శ్రీ జె.కె. రెడ్డిగారు యిది కమర్షియల్ పర్పస్ కొరకు కాదని రిప్రజెంటేషను యిచ్చినారు. నేను వెంటనే కమీషనరుకు పంపినాను The change of land .... basing on the relaxation granted by the Director Town & Country Planning, the Municipal Commissioner, Nellore granted permission after collecting the compounding fee. The character of the site was changed into commercial in the year 1982 itself. అని ఆనాడు ఉన్నది. శ్రీ జె.కె.-రెడ్డిగారి అబ్జెక్షను - I have not allowed him for building commercially...నేను అఫిషియల్ పర్పస్, గవర్నమెంటు యూజ్ కొరకు - ఎక్స్‌క్లూజివ్ అని వ్రాసినాను. 1.5 కంటె ఎక్కువ భాగము కట్టినట్లుగా సమాధానం వ్రాసినాడు. ఎక్కువగా కట్టిన భాగము - I will take disciplinary action against the Commissioner, if he has given the permission or for his negligence. ఎక్కువగా కట్టిన దానిని డిస్ మాంటిల్ చేసే ప్రయత్నం చేస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నెక్స్టు క్వశ్చను 7509 ... There are no supplementaries.

Sri J.K. Reddy:- Sir, I want that clarification. I want an assurance.

Sri M. Narasimha Reddy:- I assure Mr. J.K. Reddy that I will take action definitely.

Mr. Speaker:- He would send a reply also.

Sri M. Narasimha Reddy:- I have mentioned Sir. 1·5 కంటె ఎక్కువ అయిన భాగాన్ని సవరించే ప్రయత్నం చేస్తాను· దాని మీద చర్య తీసుకుంటాను·

## ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వాణిజ్య సంస్థలో బదిలీలు

19-

*7509-శ్రీ ఎన్· గణపతిరావు (నగరం):- చక్కెర వాణిజ్య శాఖామంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వ్యాపార సంస్థలో వివిధ శ్రేణులకు చెందిన 150 మంది ఉద్యోగులను ప్రభుత్వ నిషేధపు ఉత్తర్వులకు విరుద్ధంగా ఈ సంవత్సరంలో బదిలీ చేసిన విషయం, అందుకు రూ· 5 లక్షలకు పైగా ఖర్చు అయిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అందుకు బాధ్యులెవరు?

చక్కెర, వాణిజ్య శాఖామంత్రి (శ్రీ మహ్మద్ జానీ):- (అ) సంస్థ ఉద్యోగుల బదిలీకి సంబంధించి ప్రభుత్వ నిషేధపు ఉత్తరువులు ఏవీలేవు· 1992 సంవత్సరంలో, పరిపాలనా కారణాలపై సంస్థ 149 మంది ఉద్యోగులను బదిలీ చేసింది· ఈ బదిలీలవల్ల టి·ఎ·ఏ· బిల్లుల ప్రకారం రూ· 30,321/- లు ఖర్చు అయింది·

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు·

## నీలోఫర్ ఆసుపత్రికి టి·టి·డి· నిధులు

20-

*7450-శ్రీమతి పి·జె· ఈమృతకుమారి (పాలకొండ) సర్వశ్రీ కె· ఎర్రన్నాయుడు, జి·ఎస్·ఎస్· శివాజీ:- దేవదాయశాఖామంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా;

(అ) హైదరాబాదులోని నీలోఫర్ ఆసుపత్రికి మరియు సరోజినీదేవి ఆసుపత్రికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానపు నిధులు కేటాయించబడిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అందుకు సంబంధించిన వివరాలేవి?

దేవదాయశాఖమంత్రి (శ్రీ కోనేరు రంగారావు):- (అ) అవునండీ. హైదరాబాదు లోని సరోజినీదేవి ప్రభుత్వ కంటి ఆసుపత్రికి రూ. 17.50 లక్షల మొత్తాన్ని కేటా యించడమయింది. నిలోఫర్ ఆసుపత్రికి నిధులను కేటాయించడం జరుగలేదు.

(ఆ) తిరుపతి, రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో వారు నిర్వహించిన "ఉచిత నేత్ర చికిత్స శిబిరాలు" సందర్భంగా నేత్ర శిబిరాల యూనిట్ల విస్తియోగార్థం ఆధునిక పరికరాల కొనుగోలు కోసం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం నిధుల నుండి రూ. 17.50 లక్షల మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది.

శ్రీమతి వి.జె. అమృతకుమారి:- నిలోఫర్ ఆసుపత్రికి ఎందుకు నిధులు కేటా యించలేదు? సరోజిని కంటి ఆసుపత్రికి నిధులు కేటాయించినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. అవి మంజూరయ్యాయా లేవా? ఎప్పటిలోగా మంజూరవుతాయి? మా ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలో కె.టి.హెచ్. ఆసుపత్రి ఉంది. దాని అభివృద్ధి బాగా కుంటుబడింది. ఆ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధిపరచడానికి ఏమైనా టి.టి.డి. నిధులు ఉపయోగించే ఆలోచన వుందా, లేదా సమాధానము చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కోనేరు రంగారావు:- నిలోఫర్ ఆసుపత్రి వారు నిధుల కోసము అర్జీ పెట్టివుండ లేదు. వారు వేసిన - ఈ మొత్తాన్ని కేటాయించారా, లేదా అని అంటే, మొత్తం మంజూరు చేయడం, కంటి ఆసుపత్రికి సంబంధించిన ఆధునిక పరికరాలను కొనడం జరిగింది. గౌరవ శాసనసభ్యురాలు మూడవ ప్రశ్న వేశారు. వారు ఏమైనా అర్జీ పెడితే, అది మా నిబంధన లకు అనుకూలంగా వుంటే పరిశీలన చేస్తాను.

## సంతాప ప్రతిపాదన

మిస్టర్ స్పీకర్:- "ఆంధ్రప్రదేశ్ మాజీ శాసనసభ్యులు శ్రీ గాదె వీరాంజనేయ శర్మగారి మరణంపట్ల ఈ సభవారు తమ ప్రగాఢ సంతాపాన్ని వెలిబుస్తూ శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తమ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నారు".

శ్రీ గాదె వీరాంజనేయ శర్మగారు తొలిసారిగా 1972-78 సం.లో సత్తెనపల్లి నియోజకవర్గం నుండి, తరువాత 1978-83 సం.లో గుంటూరు-II నియోజకవర్గం నుండి ఎన్నికైనారు. వీరు 20 సంవత్సరములు ఆంధ్రప్రదేశ్ బ్రాంచి ఇండియన్ నేషనల్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసుకు ఉపాధ్యక్షులుగాను, నలపాడు పంచాయతి సమితి ఇన్‌చార్జి అధ్యక్షులుగాను, ఇంకను పెక్కు యూనియన్లకు లీడర్‌గా పని చేశారు. వీరు వారి నియోజకవర్గంలోని ప్రజలకు అత్యంత సేవలందించారు. వీరు ప్రముఖ కార్మిక నాయకులు. వీరు కొంతకాలంగా అనారోగ్యంతో బాధపడుతూ అక్టోబర్ 8వ తేదీ గురువారం రాత్రి స్వర్గస్థులైనారు. వీరి వయస్సు 67 సంవత్సరములు.

వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని రెండు నిముషముల పాటు మౌనం పాటిద్దాం.

(గౌరవ సభ్యులందరూ లేచి రెండు నిముషములు మౌనము పాటించిరి)

## ప్రకటన – సభాసమక్షములో వుంచిన పత్రము.

Mr. Speaker:- All the papers included in the agenda are deemed to have been laid.

re : A.P. General Sales Tax Rules, 1957 – Amendment.

A copy of the Amendment to the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957 issued in G.O.Ms.No.1075, Revenue, dated 29.10.1992, as required under sub-section (4) of Section 39 of the A.P. General Sales Tax Act, 1957.

## ప్రకటన – సభాసమక్షములో పెట్టిన పత్రము – జస్టిస్ అన్సారీ కమీషన్ నివేదిక.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం):– అధ్యక్షా, అన్సారీ కమీషన్ రిపోర్టు ప్రవేశ పెడతామని, అస్యూరెన్స్ ఇచ్చారు. దానిమీద చర్చించాలని అన్నారు. ఇంకనూ ప్రవేశ పెట్టలేదు. ఇదేమి అన్యాయం సార్. నిన్న పెట్టవలసి వుండింది. మేము వదవాలని అనుకొన్నాము.

Minister for Law, Courts and Transport (Sri A. Dharama Rao):- Mr. Speaker, I beg to lay on the Table a copy of the Report of the Commission of Inquiry on the incidents that followed the assassination of Sri Rajiv Gandhi, the former Prime Minister of India on 21.5.1991 together with the memorandum of action taken on the Report of the Commission of Inquiry as required under Sub-Section 4 of Section 3 of Commissions of Inquiry Act, 1952.

## తీర్మానము : బి.జె.పి. గౌరవ సభ్యుల సస్పెన్షన ముగింపు

శ్రీ కె. యర్రన్నాయుడు:– మొన్న 16వ తేదీన శాసనసభలో జరిగిన సంఘటనలో మిత్రులు బి.జె.పి. సభ్యులను సోమవారంవరకు సస్పెండ్ చేశారు. వారు నాకూ, నా మిత్రులు రత్నాకరరావుగారికి 'మేము సభకు వస్తాము, సభా నిబంధనల ప్రకారం వుంటాము', అని మాకు కబురు ఇచ్చారు. కాబట్టి, మీద్వారా సభకు నేను మనవి చేస్తున్నాను. వాళ్ళ కూడా ఈ ప్రొసీడింగ్సులో భాగస్వాములయితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి గౌరవ సభ్యులందరూ వారి తాలూకు సస్పెన్షన్ రివోకేనుగురించి ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:- What do the Government say?

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:– మొన్న సస్పెండు చేయబడినటువంటి బి.జె.పి. గౌరవ సభ్యులు వారియొక్క ప్రవర్తన నిబంధనలకు అనుగుణంగా వుంటుంది, ఏ విధంగానూ సభకు అవరోధము కలిగించమని వారు చెబితే ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరములేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- వారు చెప్పారు అధ్యక్షా. నేను మీ ద్వారా హామీ ఇస్తున్నాను. ఈ సభకు హామీ ఇస్తున్నాను.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:- ఇచ్చినట్లయితే ప్రభుత్వపక్షంగా మాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. అధ్యక్షా, పేర్లు చదవమంటారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎస్.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:- శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావుగారు 2. బద్దం బాల్‌రెడ్డిగారు, 3. వి. జయపాల్‌గారు, 4. డా. టి. రాజేశ్వరరావు, 5. డా. ఆర్. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డిగారు మరియు 6. ఏ. నరేంద్రగారు.

Sri Kudupudi Prabhakar Rao:- Sir, I beg to move :

"That the suspension of Sri Ch. Vidyasagar Rao, Sri Baddam Bal Reddy, Sir V. Jaipal, Dr. T. Rajeshwara Rao, Dr. Ravindranath Reddy and Sri A. Narendra be terminated."

Mr. Speaker:- Motion moved. Now the question is:

"That the suspension of Sri Ch. Vidyasagar Rao, Sri Baddam Bal Reddy, Sri V. Jaipal Dr. T. Rajeshwar Rao, Dr. Ravindranath Reddy and Sri A. Narendra be terminated."

(Pause)

The motion was adopted and the suspension was terminated.

**వివరణ నిమిత్తంకోరిన అంశం :**

**సభానాయకుని నియామకం గురించి.**

శ్రీ టి. సీతారాం (ఆముదాలవలస):- అధ్యక్షా, మేము రూలు 60 క్రింద తమరికి ఒక నోటీసు ఇచ్చాము. తమరు దాన్ని రెజెక్ట్ చేశారు. అయితే ఈ సందర్భంగా తమద్వారా ఈ గౌరవ సభకు సంబంధించిన వ్యవహారము. శాసనసభతోపాటు, రాష్ట్రములోవున్న ప్రజానీకానికి, రాజ్యాంగానికి న్యాయస్థానం తీర్పుపట్ల, మనము చూపించవలసిన గౌరవ ప్రతిపత్తులకు సంబంధించిన వ్యవహారము ఇది. ఇది ఏ పార్టీవారయినా సరే, ఈ సభలో సభానాయకుడిగా నిర్ణయించే అధికారము ముఖ్యమంత్రిగారికి వుంటుంది. కానీ సభా నాయకుడిగా నియమింపబడిన వ్యక్తులకు కొన్ని విలక్షణమైన లక్షణాలు వుండాలి. ఈ సభపట్ల, వారికి గౌరవముండాలి. రాజ్యాంగముపట్ల న్యాయస్థానంపట్ల వారికి గౌరవ ముండాలి. కానీ ఇక్కడ భిన్నంగా ఈనాడు శాసనసభలో సభానాయకుడిగా గౌరవనీయ రోశయ్యగారు నియమించడం జరిగింది. శ్రీ రోశయ్యగారిపట్ల హైకోర్టు మెడికల్, డెంటల్‌కాలేజీ విషయంలో చాలా స్పష్టంగా కొన్ని వ్యాఖ్యానాలు వేసింది. అందులో

నయినెంగ్ మిషన్ అని కామాలు, ఫుల్‌స్టాపులు చూడకుండా, కేవలం నిర్ణయాలు తీసుకున్నారని దానిమూలంగా ఈ రాష్ట్రములో విద్యార్థిలోకము అశాంతికి గుర్యె అలముటించిందని, ఆ అశాంతితో ఈవాళ శాంతి భద్రతలకు భంగము వాటిల్లందని కోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. ఈ సందర్భంగా కోర్టు జడ్జిమెంటుద్వారా ఒక ముఖ్యమంత్రిని, మార్చాము. ఏ జడ్జిమెంటు ద్వారాయితే ముఖ్యమంత్రిని మార్చాము. ఏ జడ్జిమెంటు ద్వారాయితే ముఖ్యమంత్రిని మార్చామో, ఏ వ్యాఖ్యానాలయితే ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయ జనార్ధనరెడ్డిగారిమీద కోర్టు వ్యాఖ్యానాలు చేస్తే, మార్చామో, అలాంటి వ్యక్తిని ఈ రోజు ఈ సభలో సభానాయకుడిగా నియమించడం జరిగింది. అంతేకాకుండా, అసెంబ్లీలో, ప్రభుత్వములో బాధ్యతగల ఒక మంత్రిగా, సీనియర్ నాయకుడిగా, మీ అనుమతిలేకుండా, వారికి బాగా తెలుసు, మీ పర్మిషన్‌లేకుండా సభలో ధర్నా చేయడం కానీ, శాసనసభా ప్రాంగణములో బాధ్యతగల మంత్రిగా, వారిక్కడ ధర్నాచేసి, సభను

11.00 స్తంభింప జేయడం జరిగింది. అలాగే మరి నిన్నను సభలో ఒక గౌరవ మంత్రిగా ఉండి, ఈ సభలో ఉరి వేసుకుంటాను అని మీ అందరి ముందు చెప్పడం జరిగింది. ——

మిస్టర్ స్పీకర్:- జీరో అవరులో కాదు ——

శ్రీ టి. సీతారాం:- సారీ సర్, మేము నోటీసు ఇచ్చాము సర్, తాము దయచేసి వినాలి. మేము నోటీసు ఇచ్చాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు నోటీసు ఇచ్చినా నేను దానిని రిజెక్టు చేశాను.

శ్రీ టి. సీతారాం:- రిజెక్టు చేశారు. కాని రిజెక్టు చేయడానికి రీజన్సు. మేము ఈ కారణాలవల్ల ఇచ్చాము, ఇది రాజ్యాంగ బద్ధమైనది, న్యాయ బద్ధమైనది శాసనసభా బద్ధమైనటువంటి విషయాన్ని మీ ముందు ఈ రోజు మేము చర్చిస్తున్నాము. అందుకు మీరు ఎందుకు రిజెక్టు చేశారు? అని మేము అడుగుతున్నాము. మరి అలాంటి వ్యక్తి నేను ఉరితాడు తీసుకువచ్చి ఇక్కడే మీ ఎదురుగానే శాసనసభ సాక్షిగా పూజ్య మహాత్ముని సాక్షిగా ఈ చట్ట సభని ఈ ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఏదైతే పవిత్రమైనటువంటి ఉన్నతమైనటు వంటి చట్టసభగా మనం భావిస్తున్నామో ఆ సభలో ఈవేళ ఉరి వేసుకుంటాను అని చెప్పడం అనేటటువంటిది చేశాడు కాబట్టి ఇప్పుడు ఈ వ్యక్తి సభానాయకుడుగా ఉండే అర్హత ఉన్నదా? అధికారం ఉందా? హక్కు ఉందా అని తమ ద్వారా నేను అడుగుతున్నాను. కాబట్టి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను రిక్వెస్టు చేస్తున్నటువంటిది ఈ అసలు ఈ లక్షణాలతో *** ఈ శాసనసభా గౌరవాన్ని కాపాడలేని, రాజ్యాంగంపట్ల గౌరవం లేనటువంటి భావాన్ని ఇలాగే ఈవేళ న్యాయ వ్యవస్థపట్ల గౌరవం లేనటువంటి ఈ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని, వారి ఇష్టము వారు ఎవరిన్నైనా సరే పెట్టుకోవచ్చు, రోశయ్యగారు కాకుండా ఇంక ఏ మంత్రిని పెట్టుకున్నా మాకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేదు. ——

*** Expunged as ordered by the Chair.

మిష్టర్ స్పీకర్:- మీ అభ్యంతరం దీనికి సంబంధంలేదు.

శ్రీ టి. సీతారాం:- మంత్రిగా ఎవరిన్నైనా పెట్టుకోవచ్చు. అది సి.ఎల్.పి.వారి ఇష్టము. కాని సభా నాయకుడిగా సభకు సంబంధించి పనికిరారు.

శ్రీ ఏ. ధర్మారావు:- అధ్యక్షా, ఇదే సమస్యని మొన్న విద్యాధరరావుగారు రెయిజు చేయడం సభ దానిని రిజెక్టు చేయడం అయిపోయింది. తరువాత ఈవేళ డీసెన్సీని గురించి, హుందాతనాన్ని గురించి గొప్ప తనాన్ని గురించి మాట్లాడి *** అనడం అది ప్రోపర్ టరమా?

మిష్టర్ స్పీకర్:- కాదు, ఎంత మాత్రముకాదు. అది ఎంతమాత్రము మంచిది కాదు. అది ఎక్స్‌పంజి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ టి. సీతారాం:- వారు సీనియర్ మంత్రి. బాధ్యతగల మంత్రిగా ప్రభుత్వంలో ఉన్న వ్యక్తి మీ అనుమతిలేకుండా ధర్నా చేయకూడదు అనేటటువంటి నియమ నిబంధనలు తెలిసి కూడ వాటిని మనస్ఫూర్తిగా వైలేట్ చేశాడు.

మిష్టర్ స్పీకర్:- మీరు చెప్పారు కదా, కూర్చోండి.

శ్రీ టి. సీతారాం:- ఈవేళ రూల్సుని సభాగౌరవాన్ని పాటించకుండా శాసన సభలో ఒరివేసుకుంటాను, ధర్నాలు చేస్తాము రూల్సుని మన్నించకుండా చేయడం అది ఎంతవరకు సమంజసం? కాబట్టి ఆయన సభా నాయకుడుగా ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఉండడానికి అధికారము లేనటువంటి వ్యక్తి. ఒక్క నిమిషము కూడ ఉండడానికి వీలులేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో తక్షణమే చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైనటువంటి సభ్యులు మేము రూలు ప్రకారము మీకు నోటీసు ఇచ్చాము అన్నారు. ఆ నోటీసుపైన మీరు ఇచ్చిన ఆదేశ మేమిటో నాకు తెలియదు.

మిష్టర్ స్పీకర్:- నేను దానిని డిస్ ఎలౌ చేసి పంపాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, తమరు డిస్ ఎలౌ చేసిన తరువాత కూడ, సభా ఉల్లంఘన చేయకూడదు అని చాల నీతిగా చెబుతున్నారే మరి స్పీకర్‌గారు నోటీసుని డిస్ ఎలౌ చేసిన తరువాత అది అందుకున్న తరువాత మళ్ళీ సభలో అదే అంశాన్ని గురించి ప్రస్తావన చేయడం అది సభా ఉల్లంఘన అవుతుందా లేకపోతే, నిబంధనలను గౌరవ ప్రదంగా పాటించడం అవుతుందా నాకు తెలియదు. వారి ఆరోపణలలో మొట్టమొదటి ఆరోపణ ఏమిటంటే సభా నాయకుడికి నియమ నిబంధనలు తెలియాలి అన్నారు.

*** Expunged as ordered by the Chair.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇక నేను ఏమీ ఎలా చేయడంలేదు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, నేను తమని ఒకటి ప్రార్థన చేస్తున్నాను. ఒకటి రెండు పర్యాయాలు ఈ సభలో కొందరు ప్రతిపక్షం నుంచి మిత్రులు అయినటువంటి వారు హైకోర్టు ఇచ్చినటువంటి తీర్పులో నా గురించిన ప్రస్తావన ఉన్నది కనుక నేను మంత్రిగా ఉండకూడదు అన్నారు. అది వేరే విషయం. శాసనసభ్యుడిగా ఉండకూడదు అని చెబుతారేమో నాకు తెలియదు. సభానాయకుడుగా ఎవరు ఉండాలి, ఏమిటి అనేది ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నటువంటి వారి ఆలోచనలో వారి పరిశీలనలో తగినటువంటి వారు వారికి తోచిన వారిని నియమించడం పరిపాటి. నా కంటే అర్హత గలిగిన వారు నాకంటే వందరెట్లు అర్హత కలిగిన వారు ఉండవచ్చు. గౌరవనీయులు సీతారాంగారు వారు స్వామి వేషములో ఉన్నారు. ఆ వేషము వేసుకుని వారు చేస్తున్నటువంటి ప్రసంగాలు చూస్తే భారతదేశంలో ఉన్నటువంటి స్వాములు అందరికి గౌరవం జరుగుతుందో ఏమి జరుగుతుందో ఆలోచించుకోమని మనవి చేస్తున్నాను. —

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా, అధ్యక్షా.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీ ఇష్టము వచ్చినట్లుగా మాట్లాడి సమయం సందర్భం లేకుండా నియమ నిబంధనలు లేకుండా నోటీసు డిస్ ఎలౌ చేసిన తరువాత కూడ ఇష్టము వచ్చినట్లు ఆరోపణలు చేస్తుంటే నోరు మూసుకుని వినాలి అంటున్నారు. నేను యీల్డు కావడంలేదు.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా, (ఇంటర్ప్షన్)

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, బహుశః విద్యాధరరావుగారు స్వామి వేషము అంటే వేషము వేసుకుని వచ్చారు అంటున్నాననుకోవచ్చు. నా ఉద్దేశం అదికాదు. నేను ఎక్స్ప్లెయిన్ చేస్తాను స్వామి దీక్షబూని అయ్యప్ప స్వామి దీక్ష బూనే ఇక్కడ మీరు డిస్ ఎలౌ చేసిన దానిమీద నన్ను నిందించి జవాబు చెప్పుకోవద్దు అంటే ఎట్లా అండి. ఏ కోర్టులో అయినా శిక్ష వేసిన తరువాత కనీసం వారికి అవకాశం అయినా ఉంటుంది. అధ్యక్షా, లీడరుగా ఎవరు ఉండాలి అనేది ముఖ్యమంత్రిగారి అభీష్టంమేరకు ఉంటుంది. నాకంటే అర్హతకలిగిన వారు చాలమంది ఉండవచ్చు. సీతారాంగారు నాకంటే అర్హత గలిగి ఆ ప్రక్కన ఉండిపోయాడు. రామారావుగారికి మరల అవకాశం వస్తే వారిని ఏమి చేస్తారో వారి సేవలను ఎట్లా ఉపయోగించుకుంటారో అది వారి ఇష్టము. మేము జోక్యము చేసుకోవడంలేదు. నేను తమ ద్వారా కోరేది ఒకటే ఈ సభలో ఈ హైకోర్టు జడ్జిమెంటు ఇంటర్ప్రెట్ చేసేదానికి పలు సందర్భాలలో ప్రయత్నం జరిగింది. నేను రిపీట్ చేస్తున్నాను. రిపీటెడ్‌గా సభకు మనవి చేసేది, న్యాయవాదులు అయినటువంటి వారిని ఇద్దరు, ముగ్గురుని వేసి హైకోర్టు జడ్జిమెంటు స్టడీ చేయమనండి. రోశయ్యకి దీనిలో డైరెక్టుగా గాని ఇండైరెక్టుగా గాని ప్రమేయం ఉన్నది అని ఆ పెద్దలు స్టడీ చేసిన తరువాత చెబితే నేను సీతారాంగారి దగ్గర సలహా తీసుకోకుండానే——

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- జీరో అవరులో ——

శ్రీ కె. రోశయ్య:- నేను లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్‌కాదు, మంత్రివర్గంనుంచికాదు, శాసన సభ్యత్వంనుంచి కాదు అసలు ఆంధ్రదేశ రాజకీయాలలోనే కనబడకుండా శాశ్వతంగా వైదొలగుతానని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:- This is not at all good. Let the Zero Hour be Zero Hour... The matter is over. 10.ఉ.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- వారికి రూల్ కోట్ చేయడం తప్ప రూల్ పాటిద్దామనే మర్యాద లేదు. వారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు నేను కూర్చున్నాను. నేను మాట్లాడుతూ ఉంటే వినే ఓపిక, ఆత్మస్థైర్యం. మనోనిబ్బరం ఉండాలి కదండి, ఊరికే మాట్లాడతారు ఎందుకు, కోర్టు తీర్పులు అంటే మీ ఇష్టం రెండు చేతులో ప్రార్థిస్తున్నాను. మీరు ఒక ఇద్దరు ముగ్గురుని వేయండి. కాంగ్రెస్ వారు వద్దు దానిలో. ప్రతిపక్షం నుంచి మీకు విశ్వాసం ఉన్నటువంటి న్యాయవాదులైనటువంటి వారిని ఇద్దరు ముగ్గురిని వేయండి. నేను ఈ తీర్పు వచ్చిన తరువాత అనేకమంది ప్రముఖులైనటువంటి న్యాయవాదుల సలహా కూడా తీసుకున్నాను. అది అప్రస్తుతం, వారు ఏమి చెప్పారు అని. ఇదే సందర్భములో నేను ఒక మాట మనవి చేస్తున్నాను. హైకోర్టు ఒకానొక వ్యక్తి పైన దోషి అని స్పష్టముగా తీర్పు ఇస్తే సుప్రీంకోర్టుకి అపీలుకి వెడితే ఆ అపీల్ రిజెక్టు చేస్తే తగుదునమ్మా అని అయన శాసన సభలో ప్రతిపక్ష నాయకుడుగా ఉండవచ్చా. కర్ర కాల్చివాత పెడితే చుర్రుమని కూడా అనకుండా – ఒకసారిటండి, ప్రకాశం జిల్లా బొబ్బేపల్లిలో పెరోల్సు ఇస్తే ఏమి తీర్పు ఇచ్చింది....

(ఇంటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:- Do you want the House not to run?

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఈ రెండు తీర్పులను కూడా కమిటీ ముందు ఇవ్వండి. మొదటిది నాపైన చేసినటువంటి ఆరోపణలు ఇవ్వండి. దీనికి ఒక తెరదించాలి. మీరు తుదకు ఒక పరిష్కారం కనుగొనాలి. మీరు విచారణ చేయించి తగున్యాయవాదుల సలహా తీసుకొని నేను తమరిని రూలింగ్ ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎందుకండి జీరో అవర్‌లో మిగతావారు మాట్లాడే అవకాశం లేకుండా.

(ఇంటరప్షన్స్)

మీకు ఎన్ని సార్లు చెప్పినా.... Do you want the Assembly should not run?

శ్రీ టి. సీతారాం:- అధ్యక్షా....

Mr. Speaker:- Whatever Mr. Seetharam says, it does not go on record. మనము అనేది ఎట్లా ఉంటుందో చెప్పండి. ఏదిలేదు వయస్సు లేదు. క్రయిటీరియా మనిషి మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. కోడ్ ఆఫ్ కండక్ట - మానవత్వం మీద కారెక్టర్ మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దీనికి ఒక కోడ్ ఉంటుందా?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- జీరో అవర్ అధ్యక్షా... We do not want to lose our opportunity.

(Interruptions)

Mr. Speaker:- What action shall I take then? పరిరక్షించేందుకే మీకు ఇస్తాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- కర్ర కాల్చివాత పెట్టినది హైకోర్టు అని ఈనాడు రాష్ట్రములో అందరికి తెలుసు. భారతదేశములో అందరికి తెలుసు. ప్రయిమాఫేసి....

శ్రీ టి. సీతారాం:- అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీకు జీరో అవర్‌లో ఏమి ఉంటుందో తెలుసుకోండి. I have given him chance because he is the Deputy Leader. మీరు అర్థం చేసుకోకుంటే, రూలు మాసుకోకుండా వస్తే అసెంబ్లీ నడవడం చాలా ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. వారు డెప్యూటీ లీడర్‌గా ఉన్నారు. I have to give him. I so, I have given him.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ప్రయిమాఫేసి అని చెప్పిన ఒక కేసులో సుస్పష్టముగా స్కానింగ్ మెషిన్స్ అని విషియేటెడ్ బయాస్ అని ఉంటే ముందు మాకు సంబంధము లేదు. కోర్టు నా మీద ఏమీ ఇవ్వలేదని చెప్పి మరుసటి రోజు కోర్టును అనర్ చేస్తూ నేను రాజీనామా చేస్తున్నానని చెప్పి తీర్పు ఇచ్చాక ఈనాడు కర్రకాల్చి అని పదేపదే చెప్పినా వాస్తవం మారదు. అధ్యక్షా నేను ఒకటే అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అవసరం లేదు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా.....

Sri K. Vidyadhara Rao:- Sir, I am not yielding. త్రిమేన్‌కమిటీ వేయమని చెప్పి మంత్రిగారు ముందుకు వచ్చారు, మేము స్పష్టముగా ఆరోపణలు చేశాము The Courts have passed strictures on the bureaucracy, on the Health Minister and on the Chief Minister. అని చెప్పాము. ఆయన త్రిమేన్ కమిటీ వేయమన్నారు. త్రీమేన్ కమిటీగాని ఫైండింగ్స్ ఇస్తే రాజకీయాల నుంచి వైదొలుగుతాను అన్నారు. I humbly request the Hon. Speaker to appoint a 3-man Committee.

(Interruption)

Sri K. Vidyadhara Rao:- Let me complete...

Mr. Speaker:- You have said.

Sri K. Vidyadhara Rao:- Before the House rises from today's sitting, I humbly request the Hon. Speaker to appoint a 3-Man Committee to go through the judgement.

Mr. Speaker:- That is your request.

Sri K. Vidyadhara Rao:- Sir, a man who does not have respect for the values of Legislature, rules of the Legislature and who has conducted Dharna....

(Interruption)

మిస్టర్ స్పీకర్:- కమిటీ అని ముందుకు వస్తున్నారు. It is a prerogative of mine whether to appoint the Committee after going through the rules. నా విషయములో నేను విచారిస్తాను. Let others speak in the Zero Hour.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- వన్ వర్డ్....

మిస్టర్ స్పీకర్:- వన్‌వర్డ్ అంటే నాకు తెలుసు. The definition of 'One word' in the dictioinery is to put many words?

Sri K. Vidyadhara Rao:- Sir, when a member who have violated the rules of Legislature and conducted a Dharna in the precincts of the Legislature against the ruling-- that *** has been nominated as the Leader of House...

Mr. Speaker:- No. *** It should not go on record. I said it... Mr. Nageswara Rao..

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా తమరు వింటున్నారు *** అంటూ ఉంటే *** బహుశా వారి దృష్టిలో చాలా గౌరవప్రదమైనటువంటి పదప్రయోగం కావచ్చు. I leave it to his culture.

Mr. Speaker:- It does not go on record... ముచిదికాదు.

Sri K. Vidyadhara Rao:- *** is a person.

Sri K. Rosaiah:- For correction, he is a good gentleman. నేను ఒకటే మాట మనవి చేస్తున్నాను. నేను, వారు చెప్పినటువంటి ఆరోపణలు తమరు రికార్డులో చూడండి. పదేపదే చెప్పినా ఇప్పుడు కొత్త స్పీచ్ ఇచ్చి డిపార్ట్‌మెంటు మీద స్పెండింగ్ డిపార్ట్‌మెంటు అని ఇందాకటి నుంచి ఆరోపణలు ఆ విధంగా నొప్పిన వేశారు. జడ్జి మెంటు తీసుకుంటే...

(ఇంటరప్షన్స్)

*** Expunged as ordered by the Chair.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎందుకండి. The matter is over.

(Interruption)

This is not at all good.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- ఆ జడ్జిమెంటులో నా పైన ఏమి ఉందో చూపించమని తమరిని ఆ కమిటీ వేయమని కోరాను. అదే సమయములో ఇదివరలో ఇచ్చిన జడ్జిమెంట్స్ పైన...

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాగేశ్వరరావుగారు మాట్లాడండి....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. రోశయ్య:- దీనికి అంతా కారణం ఒక్కటే. నేను వారికి కంటుగా తయారు అవుతూ ఉన్నాను. నిన్న వారిని ఎక్స్‌పోజ్ చేయడానికి, చేసేదానికి ప్రయత్నించాను. గుండె పగిలిపోయి నా పైన ఆరోపణలు చేయడం తప్ప - రామారావుగారిపైన ఎన్ని తీర్పులు వచ్చాయి ఆ తీర్పులకి కూడా ఆ కమిటీని వేయండి. ఆ కమిటీ వారిని పరిశీలన చేయమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాగేశ్వరరావుగారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:- మంత్రిగారు కమిటీ వేయమన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నాకు చెప్పారు నేను చూసుకుంటాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- కమిటీ వేయండి.

Mr. Speaker:- He has already said. నన్ను ఇప్పుడే వేయమనే అధికారం మీకు లేదు అంటున్నాను. మీరు రిక్వెస్ట్ చేశారు...

(ఇంటరప్షన్స్)

ఇది మీరు స్టాల్ చేసే దానికి తప్ప - నాగేశ్వరరావుగారు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:– మన రాష్ట్రానికి రావలసినటువంటి అనేక పరిశ్రమలు ప్రక్క రాష్ట్రాలకు పోతూ ఉన్నాయి. కేంద్రములో పి.వి. నరసింహారావుగారు, మన రాష్ట్రానికి సంబంధించినటువంటి వారు ప్రధానిగా ఉన్నా కూడా అనేక పరిశ్రమలు మన కళ్ల ముందే మన రాష్ట్రానికి దక్కకుండా ప్రక్క రాష్ట్రాలకు పోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. గతములో అల్యూమినియమ్ ప్లాంట్ వైజాగులో కె.డి.పేట దగ్గర ఇస్తామని 1978 నుంచి ఉన్న ప్రామిస్ అలాగే మిగిలిపోయింది. ఇప్పుడు ఇండియన్ పెట్రోకెమికల్స్ లిమిటెడ్ పరిశ్రమ కూడా మనకు రాకుండా ఇతర రాష్ట్రాలకు పోయేటటువంటి ప్రమాదం వచ్చింది. మన ప్రక్కన ఉన్నటువంటి ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి పోతూ ఉంది. నెల్కో ఎక్స్‌టెన్షన్ యూనిట్ కూడా ఒక రూ. 305 కోట్లతో నడపడానికి వైజాగులో రావడానికి అవకాశం వస్తే మన ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు సరయిన టైములో ఒత్తిడి తీసుకురాకపోవడం వల్ల ప్రక్కన ఉన్నటువంటి ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి పోతూ ఉంది. అలాగే రూ. 5 వేల కోట్ల పెట్రోకెమికల్స్ లిమిటెడ్ యూనిట్ కూడా గుజరాత్ రాష్ట్రానికి పోతూ ఉంది. మన ప్రక్కన ఉన్నటువంటి తమిళనాడు రాష్ట్రం మద్రాస్ ఏరోనాటిక్స్ ప్రాజెక్టు లిమిటెడ్ పేరు మీద రూ. 18 వందల కోట్ల రూపాయల ప్రాజెక్టు తమిళనాడు రాష్ట్రానికి సాంక్షన్ అయింది. కేంద్రం పర్మిషన్ ఇచ్చింది. కేంద్రం పర్మిషన్ ఇచ్చింది. ప్రక్క రాష్ట్రాలకు వేలాది కోట్ల రూపాయలు పరిశ్రమలకు పోతోంటే మన రాష్ట్రంలో ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌ను ఏర్పాటుచేయడంలో, కేంద్ర 10.00 ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించడంలో విఫలం చెందడంవల్ల రాష్ట్రం పారిశ్రామికంగా వెనుకబడు తున్నది. అందువల్ల నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేసేది ఏమిటంటే ప్రధానిగా మన రాష్ట్రానికి చెందిన నరసింహారావుగారు ఉన్నారు, పైగా వారు పంపిస్తే వచ్చిన ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారు కాబట్టి మీ ఇన్‌ఫ్లుయన్స్‌నంతా ఉపయోగించి, అవసరమైతే శాసనసభలో ఏకగ్రీవంగా ఒక తీర్మానాన్ని పాస్‌చేసి వైజాగ్‌లో పెట్రోకెమికల్ కాంప్లెక్స్ కోసం, అట్లాగే నెల్కో ఎక్స్‌టెన్షన్ కోసం కావలసిన ఏర్పాట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి. అట్లాగే అల్యూమినా ప్లాంట్‌కోసం కావలసిన స్థలాన్ని, ఇతర ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌ను ఏర్పాటు చేస్తామని గతంలో చెప్పారు. దానిని కూడా ప్రాసెస్‌చేసి రాష్ట్రం పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందడానికి, అలాగే కొన్ని ఉద్యోగాలు రావడానికి ప్రయత్నంచేయాలి. రోజూ వార్తలు వస్తున్నాయి, పరిశ్రమలన్నీ ఇతర రాష్ట్రాలకు పోతున్నాయి, మన రాష్ట్రానికి ఒక్క పరిశ్రమ కూడా రావడంలేదు. అప్లికేషన్స్ పెట్టడం తప్ప అప్రూవల్ రావడంలేదు అంటున్నారు. నా ఆందోళనను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఏమైనా స్పందించదలచుకొంటే కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వత్తిడితెచ్చే వైపుకు ప్రయాణం చేయాలి. మీకు కూడా తెలుసు, మనకు ఉన్నది ఒక్క అజంజాహీ మిల్స్, అది వరంగల్‌లో ఉంది. రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు రావాలని మనం ఆందోళన చేశాం, మీరు కూడా లెజిస్లేటర్‌గా వున్నప్పుడు నిరాహారదీక్ష చేపట్టారు. మనకు కోచ్ ఫ్యాక్టరీ అయినా వస్తుందేమో అనుకొంటే అదికూడా రాకుండాపోతోంది. ఆంధ్రదేశంలో పరిశ్రమలు పెట్టడానికి అనేక అవకాశాలు వున్నాసరే ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌ను ఏర్పాటుచేయడంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విఫలం కావడంవల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం పరిశ్రమలను ఇవ్వడంలేదు. వీటన్నింటినీ పరిశీలించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు సమాధానం చెప్పకపోయినా తరువాతనైనా సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ టి. పురుషోత్తంరావు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

శ్రీ కె. రాములు:- అధ్యక్షా, ఇది సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామాత్యులకు సంబంధించిన అంశం. రాష్ట్రంలోని రెసిడెన్షియల్ స్కూళ్ళలో అడ్‌హాక్ పార్ట్‌టైం టీచర్స్ సుమారు 140 మంది 4,5 సంవత్సరాలనుంచి కొనసాగుతున్నారు. గత అసెంబ్లీలో 'జీరో అవర్' లో ఈ విషయం ప్రస్తావించబడింది. వారి సర్వీసులను క్రమబద్ధీకరణ చేయక పోవడంవల్ల సర్వీసులన్నీ క్రమబద్ధీకరణ చేయాలని వారు హైకోర్టుకు వెళ్ళారు. 20-11-1992న వారి సర్వీసులను క్రమబద్ధీకరణచేయాలని హైకోర్టు తీర్పుకూడా ఇచ్చింది. మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తిచేసేది ఏమిటంటే ఈ 140 మంది అడ్‌హాక్ పార్ట్ టైం లెక్చరర్ల సర్వీసులను క్రమబద్ధంచేసి వారికి ఉద్యోగ భద్రత కల్పించాలి. నేను చెప్పింది ఎవరూ నోట్‌చేసుకొన్నట్టులేదు.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:- నోట్ చేసుకొన్నాను, కన్‌సర్న్డ్ మినిష్టరుగారికి చెపుతాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్‌పల్లి):- అధ్యక్షా, మా పార్టీపరంగా 'జీరో అవర్' లో రాష్ట్రంలోని చక్కెర ఫ్యాక్టరీల విషయం చెపుతాను. ఆ విషయం చెప్పబోయే ముందు మా సస్పెన్షన్‌ను రివోక్‌చేసినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు. మా సస్పెన్షన్‌ను రివోక్ చేయమని గౌరవనీయులు ఎర్రంనాయుడుగారు, రత్నాకర్‌రావుగారు, సాయిరెడ్డిగారు స్పీకర్‌గారిని కోరడం, స్పీకర్‌గారు వారి కోరికను మన్నించి సస్పెన్షన్‌ను రివోక్ చేసినందుకు మా పార్టీ తరఫున హృదయపూర్వకంగా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. మేము ఈనాడు రావడానికి చాలా ప్రాధాన్యత ఉంది. ఎందుకంటే మా అప్పులు ఇక్కడ ఉరేసుకోబోతున్నారనే వార్త మేము పేపర్లో చూశాక కనీసం చివరి చూపులకైనా మేము నోచుకొంటామో లేదో అన్న బాధతో సభలోకి వచ్చిన అందరూ సంతోషంగా వుండడం తృప్తి కలిగించింది.

(నవ్వులు)

అందువల్ల మీకు మరీ మరీ ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

ఛైర్మన్:- నిన్న జరిగింది జరిగిపోయింది. ఇలా పదే పదే రిపీట్‌చేస్తే అనవసరమైన విషయాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చినవారమవుతాం. మాట్లాడవలసిన విషయం మాట్లాడండి.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- నేను సంతోషాన్ని వ్యక్తంచేస్తున్నాను, ఎందుకంటే అప్పులందరం కలిసిమెలిసి వుండాలి. ఇక చక్కెర పరిశ్రమలపట్ల మనం శ్రద్ధ వహించని కారణంగా రాష్ట్రంలో అనేక చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు మూతపడే ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి ఉంది. బడ్జెట్ లోటు కాకుండా రైతులు పండించిన చెరకు పంటకు ఇవ్వవలసిన మద్దతు ధరను ఇవ్వడంలేదు. టన్నుకు మద్దతుధర 500 రూ. ల నుంచి 550 రూ. ల వరకు వుండాలి. అవిధంగా మద్దతు ధర లేకపోవడంవల్ల చెక్కెర ఫ్యాక్టరీలు మూతపడే ప్రమాదం వుంది కాబట్టి ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం వెంటనే స్పందించి తగిన చర్య తీసుకోవాలి. నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ క్రింద వున్న బోధన్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ విషయం తీసుకొంటే అక్కడి వ్యవసాయదారులు, వ్యవసాయ కూలీలు మూడు వేల ఎకరాల భూమిలో చెరకు పంట పండించే పరిస్థితి ఉండింది. కాని ఈనాడు ప్రభుత్వం తీసుకొన్న విచిత్రమైన నిర్ణయంవల్ల బోధన్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ తరఫున మూడు వేల ఎకరాలను సాగుచేయడంవల్ల అంతక్రుముందు

ఫ్యాక్టరీకి కోటి రూపాయల నష్టం వుంటే ఫ్యాక్టరీవారే స్వయంగా సాగుచేయడం వల్ల ఖర్చు నాలుగు కోట్లు అయి బోధన్ ఫ్యాక్టరీ మూతపడే ప్రమాదం ఏర్పడింది· రైతు కూలీలు ఉపాధి కోల్పోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది· కాబట్టి అక్కడ వున్న 3 వేల ఎకరాలను రైతులకు లీజ్‌కు ఇవ్వాలి· ఇక మద్దతు ధర విషయంలో సమాధానం చెప్పడానికి మంత్రి గారు ప్రిపేర్ అయి వున్నారో లేదో కాని వారు ముఖ్యమంత్రిగారితో సంప్రదించి వెంటనే మద్దతు ధరను ఇస్తామని ప్రకటించాలి· మద్దతు ధర 500 రూ·ల నుంచి 550 రూ· ల వరకు వుంటుంది· ఈ విషయమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హామీ ఇస్తేనే రైతులుమళ్లీ చెరకు పంట పెడతారు· లేకపోతే చెరకు పంట వుండక రాష్ట్రంలో వున్న చక్కెర ఫ్యాక్టరీలన్నీ మూతపడి కోట్లాది రూపాయలమేరకు నష్టం వాటిల్లే ప్రమాదం వుందని మనవి చేస్తున్నాను·

శ్రీ ఎ· ధర్మారావు:– సంబంధిత మంత్రిగారికి ఈ విషయం చెపుతాను·

శ్రీ సి· నర్సిరెడ్డి (మక్తల్):– అధ్యక్షా, జీరో అవర్‌లో మేము అడిగే సమస్యల గురించి వెంటనే సమాధానం చెప్పకపోయినా ప్రభుత్వం కనీసం విని పరిష్కారంచేసే ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుంది· కాని మా అనుభవం చూస్తే ఇదంతా అరణ్య రోదనగానే మిగిలిపోతున్నది· మేము ఇక్కడ ప్రజల సమస్యలను గురించి కనీసం తెలియపరచాలి· ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుందో ప్రజలే తెలుసుకొంటారు· లేకుంటే అసలు నేను చెప్పవద్దు అనుకొన్నాను· ఈనాడు హైదరాబాదులో మంచినీటి సరఫరాను వారానికి ఒకరోజు ఆపి వేస్తున్నారు· దీనివల్ల ప్రజలు నానా ఇబ్బందులుపడుతున్నారు· సరే, వారానికి ఒకరోజు ఆపితే అపారుకాని రోజుకు గంటో, రెండు గంటలో మాత్రమే నీటిని వదలుతున్నారు· అయితే అప్పుడుకూడా తగిన ప్రెషర్ వుండడంలేదు· నీరు సప్లయిచేసే ఆరు రోజులు కూడా నీటి సరఫరా తగినంతలేకపోవడంవల్ల ప్రజలు నానా రకాల ఇబ్బందులు పడుతున్నారు· అందువల్ల నీరు సప్లయిచేసేందుకు రెండు గంటలో, మూడు గంటలో సమయం నిర్ధారణచేసి ఆ రెండు, మూడు గంటలలో కూడా ఎంత నీరు వదలాలో అంత నీరు వది లేట్లు, అంటే తగినంత ప్రెషర్‌వుండేట్లు చూడాలి· త్రాగే నీరు కూడా ఇవ్వలేకపోతే ఎట్లా? ప్రభుత్వం ఇంత నిర్లక్ష్య ధోరణిలో వుంటే బాగుండదు· మీరు ప్రజలకోసం పరిపాలన చేస్తున్నారు· ప్రజల సంక్షేమంకోసం మీరు చేయవలసిన పనులచేయక తప్పదు· దీనికైనా ప్రభుత్వం స్పందించి మంత్రిగారు సమాధానం చెపుతారని అనుకొంటాను·

శ్రీ ఎం· నర్సింహారెడ్డి:– అధ్యక్షా, నేనురూంలో కూర్చుని వింటున్నాను· 110 10·3
ఎం·జి నీరు రోజుకు అవసరం అవుతుంది· ఉస్మాన్‌సాగర్, హిమాయత్‌సాగర్‌లలో నీరులేక ఉ·
దట్ హాజ్‌బీన్ రెడ్యూస్డ్ టు 92 ఎం·జి· పర్ డే· అయితే, వారానికి ఒక రోజు మేము ఆపువేశాము· మిగతా రోజులలో ఏరియావైజ్ ఇస్తున్నాము· కొన్ని ఏరియాలలో ప్రెషర్ తక్కువ అవుతున్నది· ఎక్కడ అయితే ఎత్తు ఏరియాస్ ఉన్నాయో అక్కడ నీరుకు యిబ్బంది అవుతొంది· అటువంటి ఏరియాస్‌లో ట్యాంకర్స్‌తో నీటిని సప్లయి చేస్తున్నాము· అసలు నీరు రాలేదు· నీరు త్రాగడం లేదంటే ఎట్లా? మేనేజింగు డైరెక్టరుగారిని ప్రతి వార్డుకు

పంపించి, అక్కడ, ఏ ఏ డిఫెకుల్ట ఉన్నాయో, ఇంజనీర్లును కూర్చుండి సాల్వు చేసే పరిస్థితి చూస్తున్నాము. అయాం సాల్వింగ్‌ది ప్రాబ్లెమ్.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- ఎన్ని గంటల నీరు సప్లయి చేస్తున్నారు? ప్రతిరోజు ప్రజానీకానికి కొళాయిలలో అందుబాటులో ఉన్నాయా?

శ్రీ ఎం. నర్సింహారెడ్డి:- మొత్తం వివరాలు ఇస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- ఎం.ఎల్.ఏ. క్వార్టర్స్‌లో నీరు లేదు - పట్టణం సంగతి చెప్పుతున్నారు మంత్రిగారు.

شری محمد امان اللہ خان :- وزیر تعلیم ڈاکٹر پی وی رنگاراؤ صاحب سے آپ کے ذریعہ جاننا چاہتا ہوں کہ ایجوکیشن ڈپارٹمنٹ ۱۷ ستمبر ۱۹۹۲ کو ایک جی او جاری کیا گیا ہے اس کا نمبر ۳۱۱ ہے ۔ اس جی او کے ذریعہ ایس ایس سی اور ساتویں جماعت کے بچے جو امتحان میں خانگی طور پر بیٹھے ہیں ۔ ان لوگوں کو حاضری کی فیس ۵۰ روپیئے اور امتحان کی فیس ۲۰ روپیئے اس طریقہ سے جملہ ۷۰ روپیئے باندھنا پڑتا تھا جبکہ گورنمنٹ اکسٹرا جیبوں کے تحت لاکھوں کروڑ ہا روپیئے خرچ کر رہی ہے ۔ غریب لوگ رکشا چلانے والوں کے لڑکے بی سی ایس سی اور غریب بچے خانگی طور پر امتحان میں شریک ہوتے ہیں ۔ ان لوگوں کی فیسوں میں ۱۰۰ فیصد کا اضافہ کر دیا گیا ہے ۔ حاضری کی فیس ۵۰ روپیئے سے ۱۰۰ روپیئے کر دیا گیا ہے ۔ فیس ۲۰ روپیئے سے ۵۰ روپیئے کر دیا گیا ہے ۔ ساتویں کلاس کو ۱۲۰ روپیئے فیس ادا کرنا پڑ رہا ہے ۔ میں وزیر تعلیم سے درخواست کرتا ہوں کہ ان لوگوں کی فیس میں کمی کریں ۔

چیرمن :- میں کنسرنڈ نہیں کر سکتا ۔

డాక్టర్ పి.వి. రంగారావు:- (కూర్చుండి తల వుపారు)

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లాఖాన్. (చాంద్రాయణగుట్ట):- నిజమా, అబద్ధమా చెప్పండి? ఇప్పుడు నర్సింహారెడ్డిగారు ఛెప్పినట్లుచెప్పండి? బీద పిల్లలు వున్నారు. కూర్చుంటే ఎట్లా అండి? ఏమిటండి... మీరు చెప్పండి సార్...

ఛైర్మన్:- నేను కంపెల్ చేయలేను...

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లాఖాన్:- చిన్నచిన్న పిల్లలు ఉన్నారు. 170 రూపాయలు తీసు కుంటున్నారు.

డాక్టర్ పి.వి. రంగారావు:- ఐ నోటెడ్ యిట్.

శ్రీ ఎం· నర్సింహులు (ఆలేరు):- అధ్యక్షా, వెనుకబడినప్రాంతాలు అయిన తెలంగాణా విషయంలో గత అసెంబ్లీలో రెండుమూడు రోజులు చర్చజరిగింది· దాని మీద అప్పుడు వున్నటువంటి ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని ఎస్యూరెన్సెస్ ఇచ్చారు· దాని మీద తృప్తి చెంది తెలంగాణా శాసనసభ్యులు అంతా - మేము పోడియం దగ్గరికి వెళ్లి నిరసన తెలియ చేయడం జరిగింది· దాని మీద స్పీకరుగారు ఏమి చెప్పారంటె, ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడి మాట్లాడిస్తామని అప్పటో ఎస్యూరెన్సు ఇప్పిస్తామని స్పీకరుగారు ఆరోజు ఎస్యూరెన్సు ఇవ్వడం జరిగింది· దాని మీద ఆ రోజు నిరసన తెలియచేయడం జరిగింది కాబట్టి, పాతముఖ్యమంత్రిగారు లేరు, ఎప్పుడు కొత్త ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చారు· తెలంగాణాలో మీకు తెలుసు - శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు ఎత్తిపోతల పథకం మా ఆలేరు, భోనగిరి ప్రాంతానికి వచ్చే పథకానికి 950 కోట్లుఖర్చు అవుతుంది· దానిలో రూ· 10 లక్షలు మాత్రమే మీరు పెట్టామని మీరు ఆ రోజు చెప్పితే చాలా నిరసన తెలయచేయడం జరిగింది· అందుకని, ముఖ్యమంత్రిగారితో ఎప్పుడు ఎస్యూరెన్సు ఇప్పిస్తారని - స్పీకరు గారి దృష్టికి తెస్తున్నాను· దయచేసి స్పీకర్‌గారికి యీ విషయాలు చెప్పాలని కోరుతున్నాను·

ఛైర్మన్:- స్పీకర్‌గారికి చెప్పుతాను···

శ్రీ ఎం· నర్సింహులు:- యిది చాలా పెద్ద సమస్య·····

ఛైర్మన్:- చెప్పమన్నారుకదా చెప్పుతాను···

శ్రీ ఎం· ఓంకార్:- ఇది కేంద్రప్రభుత్వానికి సంబంధించినది· సుమారు కొన్ని నెలల క్రితం కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ప్రిప్రైమరి ఎడ్యుకేషన్ ట్రయినింగు ఇన్‌స్టిట్యూ షన్స్ పెడతామని ఒక విధానాన్ని ప్రకటించారు రాష్ట్రంలో అనేకమంది ఔత్సాహికులు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు· పెట్టుకోవడమే కాకుండా, వారు ఒక లక్ష రూపాయలు డిపాజిట్ చేశారు· వారు దీనికి సంబంధించి ఆఫీసులు, కావలసిన బిల్డింగ్సు కిరాయికి తీసుకున్నారు· ఇంతవరకు గవర్నమెంటు వైపు నుంచి పర్మిషన్ యివ్వలేదు· ఆ దరఖాస్తులు అన్ని కూడా ఇంతవరకు పరిశీలనలో ఉన్నాయి· దీని వల్ల వారికి ఒక వైపున తాముడిపాజిట్ చేసిన దానిపై వడ్డీ నష్టమే కాకుండా ఆఫీసు బిల్డింగు కిరాయి నష్టం - స్టాఫ్ మీద ఖర్చు నష్టం కలుగుతున్నది· ఇప్పటివరకూ అనిశ్చితపరిస్థితి వుంది· ఇది యిలా ఎంతకాలం కొనసాగుతుంది? ఇస్తే యిస్తామని చెప్పండి? లేకుంటె, క్యాన్సిల్ అయిందని చెప్పండి? ప్రి ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్ ట్రయినింగు ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ గురించి యీ విధంగా ఉంచడం మంచిది కాదు· మంత్రిగారు ఆ విషయం చెప్పితే బాగుంటుంది·

డాక్టర్ పి·వి· రంగారావు:- సర్, ఐ హేవ్ నొటెడ్ ది సెంటిమెంట్సు···

(అధ్యక్షస్థానంలో శ్రీమతి మేరీ రవీంద్రనాద్ వున్నారు)

శ్రీ ఎన్. వి. కృష్ణయ్య (సిరిసిల్ల):- అధ్యక్షా, శాసనసభలో జీరో అవర్‌లో అడిగే చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్నలను నోట్ చేసుకుంటున్నాం అంటున్నారు కాని, వాటికి సమాధానాలు మరుసటిరోజు అయినా యివ్వవలసి వున్నది. చాలా అత్యవసర విషయాలను నోట్ చేసుకోవడానికి తరువాత జవాబు చెప్పడానికి జీరో అవర్ ఏర్పాటు చేశారు. కాని, ఆ జీరో అవర్ యొక్క పర్పస్‌మాత్రం ఏమాత్రం నెరవేరడంలేదు. అందుకని - నేను పదే పదే మాట్లాడాను. సిసిల్ల నియోజకవర్గం వేములవాడ దేవస్థానం వున్నది. లక్షలాదిమంది యాత్రికులు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా వస్తున్నారు. ఇప్పటివరకు అక్కడ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి లేదు. అక్కడ దేవస్థానంవారు చాలా సహకరిస్తామని అన్నారు. స్థలం, డబ్బు ఏదైనా యిస్తామంటున్నారు. కాని, రోశయ్యగారు ఆరోగ్య, శాఖమంత్రిగా వున్న రోజులలో వారు హామీ యిచ్చారు. వారం రోజులలో హాస్పిటల్‌ను ఓపెన్‌చేయడం జరుగుతుందని చెప్పారు. బిల్డింగు వున్నది. అన్ని ఏర్పాటు వున్నాయి. కాని, మీరు మందులు, డాక్టర్లను పంపించడం అది ఒక్కటే. అయితే, యిప్పటికి మూడు సంవత్సరాలు అయింది. నేను పది సార్లు అసెంబ్లీలో రేజ్‌చేశాను. అమలు చేయబడలేదు. ఏక్షన్ లేదు. అరువల్ల వెంటనే వైద్య, ఆరోగ్యశాఖ యీనాడు చీఫ్ మినిష్టరుగారి చేతిలో వున్నది. కాని రోశయ్యగారు బాధ్యులుగా వున్నారు. ఇంతకు ముందు రోశయ్యగారు వారంరోజులలో అప్పుడు ఆసుపత్రిని ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. యీ రకంగా దాటవేస్తే లాభంలేదు. వెంటనే సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పటినుంచి అయినా వారం రోజులలో డాక్టర్లను, మందులను పంపించవలసిందిగా నేను ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:- సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియచేస్తాను.

శ్రీ ఎం. మహీధర్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ప్రకాశం జిల్లా కందుకూరులో గత వారం రోజుల నుంచి ఆర్‌టిసి కార్మికులు జిల్లావ్యాప్తంగా సమ్మెచేస్తున్న విషయం మంత్రి వర్యుల దృష్టికి వచ్చే వుంటుంది అనుకుంటాను. డిపోలో జరిగిన చిరుపాటి ఘర్షణను యాజమాన్యం వారు సరైన పద్ధతిలో అవగాహన లేకుండా కార్మిక నాయకులను వేధింపులకు గురి చేయాలనే సంకల్పంతో సరైన న్యాయాన్ని విచారించకుండా వారి మీద సస్పెన్షను అక్రమ కేసులు బనాయించడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి లేబర్ ఆఫీసర్లతో చర్చలు జరిగినప్పటికీ, ఒంగోలు డివిజన్‌లో నిరంకుశత్వపు పోకడలతో, వారి మీద చర్య తీసుకో కుండా చేసుకోవడం కోసం, సంబంధం లేని యూనియన్ లీడర్స్‌ను కొంతమందిని కూడా వైషమ్యాలకు గురి చేయడం జరిగింది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో ప్రజా ప్రతినిధిగా ఈ విషయాలను అధికారుల దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. అయినప్పటికీ అధికారుల నుండి ఎటువంటి ప్రతిస్పందనరాలేదు. కేవలం యూనియన్లో వున్న కొంతమంది నాయకులను తొలగించాలనే ఏకైక సంకల్పంతో కేసును ఉద్ధృతం చేసి ఆరుమంది ఉద్యోగస్తులను బదిలీ చేయడమే కాకుండా, నలుగురిని సస్పెండ్ కూడా చేయడం జరిగింది. ఈ విషయంలో మిత్రులు కృష్ణయ్యగారు నిన్న సభలో మాట్లాడారు. మంత్రిగారు దీనికి సంబంధించిన రిపోర్టును తెప్పించి సమస్యను పరిష్కరిస్తామని హామీ యిచ్చారు. దాదాపు వారం రోజులుగా జరుగుతున్న సమ్మె ఫలితంగా ప్రకాశం జిల్లాలో పౌర జీవనం స్థంభించి పోయింది. నెలసరి వేతనాల మీద బ్రతికే కార్మికులు, పొట్టకోటి కోసం ఇతర ప్రాంతాలకు

పోయే ప్రజానీకం నానా అగచాట్లు పడుతున్నారు. అయినప్పటికి యాజమాన్యం తరఫున హైదరాబాదు నుండి ఒక్క ప్రతినిధి కూడా చర్చలు జరపాలనే వైపు దృష్టికి కేంద్రీకరించ కుండా ఈ సమ్మెను అణచివేయాలనే దృక్పథంతో, చర్చలకు పిలవడం కానివ్వండి, మంత్రి గారిని ఈ విషయంలో జోక్యం చేసుకోనివ్వడం కానివ్వండి చేయకుండా చూస్తున్నారనే విషయం ఈ సందర్భంగా వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ సమస్యను వెనువెంటనే పరిష్కరించి వేలాది కార్మిక కుటుంబాలను ఆదుకోవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. స్థంభించిన ప్రజా జీవితం కొనసాగేవిధంగా చేయాలని తమ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతు న్నాను.

శ్రీ ఏ. ధర్మారావు:- అధ్యక్షా, నిన్న ఇదే సమస్యగురించి జీరో అవర్లో శ్రీ కృష్ణయ్యగారు ప్రస్తావించారు. రిప్రజెంటేషన్‌కూడా యిచ్చారు. నేను ఇక్కడ వున్న అధికారులతో మాట్లాడి వెంటనే తగు చర్యలు తసుకోవలసిందిగా కోరడం జరిగింది. కార్పొ రేషన్ వ్యవహారాలలో మంత్రిగారు యింటర్‌ఫియర్ కాకుండా చూశారనేది కరెక్టు కాదు. స్థూలంగా వచ్చిన సమాచారాన్ని బట్టి ఇది వర్కర్స్‌కు అధికారులకు మధ్య వచ్చిన వచ్చిన తగాదా, దాన్ని సున్నితంగా ఆలోచించి పరిష్కారం చేయవలసి వుంటుంది. కార్పొరేషన్ లెవెల్ నుండి ఒక అధికారిని పంపించి, పరిష్కారం చేయడానికి వెంటనే చర్య తీసుకుంటాను. మిత్రులకు యిచ్చే సలహా ఏమంటే వర్కర్స్‌ను కూడా పరిష్కారానికి సహకరించవలసింది గాను, పబ్లిక్ యిన్‌కన్వీనియన్స్ లేకుండా చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్.వి. కృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా, వారం రోజులుగా దాదాపు జిల్లాలో పౌర జీవనం స్తంభించిపోయింది. వెనువెంటనే చర్య తీసుకోకపోతే ఇది ఎక్స్‌టెండ్ అయ్యే ప్రమాదం వుంది.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:- నేను చర్య తీసుకుంటాను. వర్కర్స్ కోఆపరేట్ చేసే విధంగా సహకరించండి.

శ్రీ యం. మహీధరరెడ్డి:- ఇది కేవలం గంటలో తేలే సమస్య. ఇంకా కొనసాగుతే ప్రజలు, వర్కర్స్ కూడా యిబ్బందిపాలు అవుతారు. పౌరజీవనం ఈ జిల్లాలో స్థంభించి పోయింది. వెనువెంటనే చర్య తీసుకోవాలి.

ఛైర్మన్:- మంత్రిగారు సమాధానం యిచ్చారు. దానితో తృప్తిపడాలి.

శ్రీ యం. మహీధరరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇది ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్య. వారు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారు.

ఛైర్మన్:- జీరో అవర్ అయిపోయింది. ఇప్పుడు ఆర్టీసి ఛార్జీల పెంపుదలకు సంబంధించి షార్ట్ డిస్కషన్ తీసుకుందాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- నాన్ అఫీషియల్ రిజొల్యూషన్‌కు అవకాశం యిస్తామని స్పీకర్‌గారు చెప్పారు. మీరు మరొకయిష్యూ తీసుకువస్తున్నారు.

ఛైర్మన్:- నాన్ అఫిషియల్ రిజల్యూషన్ 11-30కి తీసుకుందాము.

శ్రీమతి ఇ. సీతారామమ్మ (కూచినపూడి):- అధ్యక్షా, ఇది రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్న సమస్య. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో పనిచేసిన మాజీ సైనికులకు ఇంతవరకు పెన్షన్ రావడం లేదు. వారు చాలా దీనావస్థలో ఉన్నారు. చాలామంది మాజీ సైనికులు చనిపోయారు. వారి భార్యలు చాలామంది నా నియోజకవర్గంలోని నిజాంపట్నం, తరిపోజ పాలెం మొదలైన చోట్ల ఉన్నారు. మొన్నవచ్చిన తుఫాను కారణంగా ఇళ్ళు కూడా కొట్టుకుపోయి దిక్కులేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. కేంద్ర పాలిత రాష్ట్రాలలో కూడా పెన్షన్ యిస్తున్నారు. పంజాబు, హర్యానా రాష్ట్రాలలో కూడా వీరికి పెన్షన్ యిస్తున్నారు. మన రాష్ట్రంలో యివ్వడంలేదు. మన రాష్ట్రంలో వారికి కూడా పెన్షన్ వచ్చే విధంగా చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

(పిటిషన్ అందజేశారు)

ఇందాక నేను సభలో లేనప్పుడు ధర్మారావుగారు మాట్లాడుతూ *** అని అన్నారు *** అనవచ్చు కదా. ఆడవారిని గురించి అలా అనడం సమంజసం కాదు. రికార్డు నుంచి తొలగించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మహిళల మీద ఈ విధంగా మాట్లాడడం న్యాయం కాదు. ఈ సభలో ఆడవారిని కించపరిచే విధంగా మాట్లాడుతున్నారు. ఈ సభలో మరొకసారి ఈ విధంగా సంభాషణలు చేయరాదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఛైర్మన్:- అలాంటి సంభాషణలను రికార్డు నుంచి తొలగిస్తాము.

---

*** Expunged as ordered by the Chair.

లఘుచర్చ : ఆర్.టి.సి. బస్సు ఛార్జీల పెరుగుదలపైన.

శ్రీ ఎ. చంద్రశేఖర్ (వికారాబాదు):- అధ్యక్షా, వంద రోజులలో అన్ని నిత్యావసర సరకుల ధరలు తగ్గిస్తామని, పేద ప్రజలకు న్యాయం చేస్తామని అటు కేంద్రంలోను, ఇటు రాష్ట్రంలోను వాగ్దానాలుచేసి అనేక హామీలను యిచ్చి అధికారం చేపట్టిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం సామాన్యుని నడ్డివిరిచి పేద ప్రజలమీద పెను భారం వేయడం జరిగింది. నిత్యావసర సరుకుల ధరలను ఈనాడు విపరీతంగా పెంచి ప్రజలను అనేక యిబ్బందులకు గురిచేస్తున్నారు. ఆర్.టి.సి. బస్సు ఛార్జీలను పెంచడం చాలా దురదృష్టకరమైన, విచారకరమైన విషయంగా నేను పేర్కొంటున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం చెప్పేదానికీ చేసే దానికీ ఏ మాత్రం పొంతనలేకుండా వ్యవహరిస్తున్న సంగతి రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి తెలుస్తోంది. ప్రతిపక్షంగా ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించాలని కాకుండా కొన్ని వాస్తవాలను సభదృష్టికి తెస్తున్నాను. విద్యుత్ ఛార్జెస్ తగ్గించండి అంటే రోశయ్యగారు 'ఉరి వేసుకుంటాము, ఉరి వేస్తాము' అనే పద్ధతిలో అన్నారు. న్యాయం చేస్తారనే ఆశ మాకులేదు. గౌరవ ధర్మారావుగారు అనుభవంగలవారు. వారయినా ఈ విషయంలో తగిన చర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం తప్పించుకుంటున్న కారణాలు ఏ మాత్రం కూడా సహేతుకంగా లేవు. డీజిల్ ధర పెరిగిందనీ, విడి భాగాల ధరలు పెరిగాయనీ దానివల్ల ఛార్జెస్ పెంచుతున్నామనీ కార్పొరేషన్, ప్రభుత్వం వాదిస్తోంది. అది నిజంకాదు. అబద్ధం. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఈ మూడు సంవత్సరాలలో ఇప్పటికే మూడున్నర పైసలు కిలోమీటరుకు పెంచారు. ఒక పైసా కిలోమీటరుకు గల్ఫ్ ఛార్జివేసి దానిని తీసేయకుండా కొనసాగిస్తున్నారు. మళ్లీ ఇప్పుడు కిలోమీటరుకు 5 పైసలు పెంచుతామని ఆర్.టి.సి. ప్రభుత్వం కూడా ప్రకటించడం సహించరానిది. ఎందుకంటే ఆర్.టి.సి.కి ఈ సంవత్సరం రూ. 100 కోట్ల నష్టం ఉంది. ఇదే పద్ధతి కొనసాగితే 1993-94వ సంత్సరానికి సుమారు రూ. 200 కోట్ల నష్టం వచ్చే అవకాశముంది. ఇప్పుడు బస్ ఛార్జెస్ పెంచడం తప్ప గత్యంతరంలేదు అంటున్నారు. ఇది పూర్తిగా అసత్యం. ఈ ప్రభుత్వం చెప్పే మాటలలో సత్యంలేదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ఉన్నది ఈ మూడు సంవత్సరాలే కాదు, గతంలో 1979 నుంచి 81 వరకూ కూడా పరిపాలనలో ఉన్నప్పుడు సుమారు 51 శాతం బస్ ఛార్జెస్ పెంచారు. 1983వ సంవత్సరంలో తెలుగుదేశంపార్టీ అధికారంలోకి వచ్చేటప్పటికి ఛార్జి తీసుకునేసరికి రూ. 77 కోట్ల నష్టంతో ఉంది ఈ సంస్థ. 1983వ సంవత్సరంనుంచి 1989వరకూ ఆరున్నర సంవత్సరాలలో మూడుసార్లు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వకాలంలో బస్ ఛార్జెస్ కేవలం రెండున్నర పైసలు పెంచి, ఆర్.టి.సి.నీ లాభాల బాటలోకి నడిపిన మాట వాస్తవం. 1989 నుంచి ఈ మూడున్నర ఏళ్ళలో ఆర్.టి.సి.కి రూ. 60 కోట్ల నష్టం వచ్చిందని నివేదికలో పెట్టారు. ఆర్.టి.సి. సంస్థ, మంత్రిగారు ఇచ్చిన పత్రికా ప్రకటనవల్ల నష్టం సుమారు. రూ. 100 కోట్లవరకూ వస్తుందని అనిపిస్తోంది. ఎందుకు వస్తోంది? తెలుగుదేశం ప్రభుత్వకాలంలో రాని నష్టం ఈ ప్రభుత్వకాలంలో ఎందుకు వస్తోంది? గమనించాలి. ఈనాడు యాజమాన్యలోపంవల్ల, సమర్థవంతంగా సంస్థను నిర్వహించకపోవడంవల్ల, జాతీయం చేయబడిన అనేక రూట్లలో కూడా ప్రయివేటు బస్సులు విచ్చలవిడిగా రాజకీయ నాయకుల అండదండలతో, అధికారుల నిర్లక్ష్యం, అవినీతి ధోరణివల్ల 10.50 ఉ.

తిరగడంతో ఆర్.టి.సి. ఆదాయం పోతోంది కనుక నష్టాలు వస్తున్నాయి. లెక్కలు చూస్తే మాకున్న సమాచారం ప్రకారం చూస్తే భారీ నష్టం ఏమీలేదు. గత సంవత్సరం ఏప్రిల్‌నుంచి జూన్‌వరకు ఖర్చు కిలోమీటరుకు 122.7 పైసలుఉంటే ఇంధనానికి, ఈ సంవత్సరం 124 పైసలు అయింది. ఒక్క ఇయర్‌లో డీజిల్, ఇంజన్, ఆయిల్, పెట్రోల్ పెరుగుదలవల్ల కిలోమీటరకు 1.3 పైసలు మాత్రం పెరిగింది. విడి భాగాలమీద గత సంవత్సరం 48.9 పైసలు, ఈ సంవత్సరం 45.1 పైసలు అయింది. అంటే 3.1 పైసలు తరుగుదల ఉంది. మోటార్ వెహికిల్ పన్ను గత సంవత్సరం 53.1 శాతం ఉంటే ఈసారి 50.4 శాతం ఉంది. మొత్తం అన్నీ కలిపి గత సంవత్సరం కిలోమీటరుకు 606.7 పైసలు ఖర్చు ఉంటే ఈ సంవత్సరం 637.7 పైసలు ఖర్చు. మొత్తం 20.4 శాతం అంటే 657.5 పైసలు ఇన్‌కం ఉంది. అందువల్ల ఎక్కడనుంచి నష్టం వస్తున్నదని గమనించి చర్య తీసుకోవాలి. ఈ ప్రభుత్వంలో మంత్రిగారు ఏం చెబుతారో తెలుసు. ఏ ఏ రాష్ట్రాలలో మనకంటే ఎక్కువ ఛార్జెస్ ఉన్నాయో చెబుతారు. అదే జరిగేది. కానీ వాస్తవంగా భారతదేశంలో చాలా రాష్ట్రాలలో మన రాష్ట్రంకంటే ఛార్జెస్ తక్కువగా ఉన్న సంగతి అదరికీ తెలుసు. తమిళనాడులో కేరళలో, హర్యానాలో, ఒరిస్సాలో మనకంటే తక్కువగా ఉన్నాయి. ఈ రాష్ట్రంలో మరొక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఆర్.టి.సి.లో ఉంది. 13.72 పైసలు కిలో మీటరుకు వసూలు చేస్తున్నట్లు చెబుతున్నారు. వాస్తవంగా అది కాదు. వాస్తవంగా కిలోమీటరుకు 15 పైసలు చొప్పున వసూలు చేస్తున్నారు. ఈ లెక్క ప్రకారంగా ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. విజయవాడ - హైదరాబాదు మధ్య దూరం 276 కిలోమీటర్లు ఉంటుంది. దీనికి వాస్తవంగా వసూలు చేయవలసింది 16.5 పైసలు; చొప్పున 45.50 పైసలు వసూలు చెయ్యాలి. కానీ సూపర్ డీలక్స్‌కు రూ. 61 వసూలు చేస్తున్నారు. దీనిని మంత్రిగారు ఏ విధంగా సమర్థిస్తారు? ఈ యాజమాన్య లోపాలను, పరిపాలనా అవినీతిని, ప్రయివేటు వాహనాలను ప్రభుత్వం అరికడుతుందనే నమ్మకం మాకు లేదు. గతంలో ఆరున్నర సంవత్సరాల తెలుగుదేశం పాలనలో ఆర్.టి.సి.కి లాభాలతో ఏ విధంగా నడిచిందనేది గుర్తు చేస్తున్నారు. అప్పుడు రూ. 77 కోట్ల నష్టంతో మా ప్రభుత్వం ఛార్జి తీసుకుని, చాలా ప్రజా సంక్షేమ కార్యక్రమాలను తీసుకోవడం జరిగింది. వేలాది ముఖ్య గ్రామాలలో బస్ షెల్టర్స్ నిర్మించడం జరిగింది. హైదరాబాదులో జూబ్లీ స్టేషన్, విజయవాడ, తిరుపతి, ఇంకా చాలా ముఖ్య కేంద్రాలలో బ్రహ్మాండమైన బస్ స్టాండ్స్ నిర్మించాము. మండల కేంద్రాలలో చిన్న చిన్న బస్ స్టాండ్స్ నిర్మించాము. క్రొత్త డిపోలు ప్రారంభించడం జరిగింది. 12 సంవత్సరాలలోపు విద్యార్థులకు బస్‌పాస్‌లు ఉచితంగా ఇచ్చి, ప్రయాణించే సౌకర్యం కల్పించాము. ఆర్.టి.సి. లాభాల బాటలో నడిచింది. 1987-88లో కేంద్రప్రభుత్వం రవాణాశాఖనుంచి ఉత్తమమైన కార్పొరేషన్ అనీ, సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తున్నారని జాతీయస్థాయిలో ప్రశంసలు వచ్చాయి. పెట్రోలియం కన్‌సంప్షన్ అండ్ రీసెర్చి అసోసియేషన్‌వారు ట్రోఫీ వచ్చింది. నేషనల్ ప్రొడక్టివిటీ కౌన్సిల్‌వారి అవార్డు వచ్చింది. ఈ విషయం ఆర్.టి.సి. రికార్డులో ఉంది. కేవలం క్రమశిక్షణతో సమర్థవంతమైన, అవినీతిలేని పరిపాలనవలనే ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ఇది సాధ్యం అయింది. 1978 నుంచి 83 వరకూ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఉంది. ఆనాడు నష్టాలున్నాయి. తిరిగి ఇప్పుడు మళ్ళీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఈ మూడేళ్ళలో

నష్టాలు వస్తున్నాయి అంటే దీని వలనే స్పష్టంగా అర్థం అవుతోంది· ఈ ప్రభుత్వం యొక్క బాధ్యతారహితమైన ఆలోచనల వల్ల, యాజమాన్యలోపాల వల్ల ఈనాడు ఆర్·టి·సి·కి నష్టాలు వస్తున్నాయన్నది స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది·

ఇంకో విషయం కూడా ప్రభుత్వం చెప్పవలసి ఉంది· ఈ ప్రభుత్వం ప్రైవేటు బస్‌లను 11·00
అనుమతించింది· నాకు చాలా జిల్లాల నుంచి సమాచారం అందింది· అధికార పార్టీకి ఈ చెందని రాజకీయ నాయకుల ప్రైవేటు బస్‌లను విచ్చల విడిగా తిప్పుతూండడం వల్ల ఆర్·టి·సి·కి రావలసిన ఆదాయం వారు కాజేస్తున్నారు· ఆర్·టి·సి· అధికారులు కూడా ఈ విషయంలో ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు· రాయలసీమలో ముఖ్యంగా అనేక జిల్లాలలో ప్రైవేటు బస్సులు తిరుగుతున్నాయి· కావాలంటే నెంబర్లతో సహా ఇస్తాను· రాజకీయ నాయకులకు సంబంధించిన వారు బస్సులు విచ్చలవిడిగాతిప్పుకుంటే ఆర్·టి·సి·కి ఏ విధంగా ఆదాయం వస్తుంది? వారి సమాధానంలో వివరంగా చెప్పాలి·

ఇది కాకుండా కి·మీ· కు 5 పైసలు పెంచుతామంటున్నారు· 3 1/2 పైసలు గతంలో పెంచి మళ్లీ ఇప్పుడు 5 పైసలంటే ఎంత శాతం పెరుగుతుందో ఆలోచించండి· గతంలో 6 1/2 సంవత్సరాల పరిపాలనలో టి·డి·పి· 2 1/2 పైసలు పెంచింది· 1988 సంవత్సరంలో కి·మీ కు ఒక పైసా పెంచాలనుకుంటేనే – పెంచకుండానే – అనుకున్నామన మంత్రిగారు ప్రకటించగానే పి·సి·సి· అధ్యక్షులు, మాజీ మంత్రులు పిల్లాపాపలను వెంట వేసుకుని సకుటుంబ సమేతంగా వచ్చేసి ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటి ముందు ధర్నాలు చేసారు· ఫ్రంట్ పేజిలలో వచ్చాయి· ఈ రోజున ధర్మారావుగారిని, ముఖ్యమంత్రిగారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను· ఆనాడు వారు శాసనసభ్యులుగా ఈ సభలో ఉన్నరు· వారు ఆనాడు చేసిన యాగీ అంతా ఇంతా కాదు· తగంలో ఒక పైసా పెంచుతామంటే అంత గడబిడ చేసారు· మర్రి చెన్నారెడ్డిగారు ఇప్పుడు గవర్నరుగా ఉన్నారనుకోండి – వారు కూడా హాకింపేట బస్‌స్టాండు వద్ద టెంట్ వేసుకుని కూర్చుని ఎంతో గొడవ చేసారు· 3 1/2 పైసలు ఇప్పటికే పెంచి మళ్లీ 5 పైసలు పెంచతామంటే మొత్తం 8 పైసలవుతుంది· ఇది ఎంత వరకూ సమర్థనీయం? నిరాశాజనకంగా ఉన్న ప్రజలను కాపాడడానికి రాజ్యం చేయండి· అధికారం చేయండి, ప్రజలకు న్యాయం చేయండి అని ప్రజలు మీకు అధికారం ఇచ్చి పంపిస్తే వారిని కరెంట్ ఛార్జీలు తగ్గించమని అంటే మంత్రిగారు ఉరి వేసుకుంటామని, కొంతమంది ఉరి తీసుకుంటామని అన్నారు· ధర్మారావుగారు సమర్థులు· వారు అలాంటి పని చేయరని నాకు నమ్మకం ఉంది· గల్ఫ్ సర్‌ఛార్జ్ ఒక పైసా ఉంది వెంటనే దానిని తగ్గించే బాధ్యత ఉంది· ఆ ఒక్క పైసా తగ్గించవలసిందిపోయి ఇంకా 5 పైసలు పెంచడం సమర్థనీయం కాదు· ఆర్·టి·సి·కి నష్టాలు రాకుండా ఉండడానికి రెండు, మూడు సూచనలు చేస్తాను· ఆర్·టి·సి నష్టాల నుంచి బయట పడాలంటే ప్రైవేటు వాహనాలను రద్దు చేయండి· రాజకీయ నాయకుల వత్తిడులకు లొంగకండి· తప్పకుండా లాభకరంగా ఉంటుంది· ఆర్·టి·సి· ఆదాయం ఈ ప్రైవేటు వాహనాలు తిరగడం వల్ల రు· 140 కోట్లు నష్టపోతోందని ఆర్·టి·సి అధికారుల సర్వేలో చెబుతున్నారు· చెన్నారెడ్డిగారు విజడమ్ ఆఫ్ థాట్ ఉంది· క్వశ్చన్ ఆఫ్‌ప్రయారిటీ ఉందని చెప్పారు· కానీ తరువాత వారు

ఊరుకున్నారు· 1992 నాటికి ఇలీసిట్ వాహనాలు పర్మిట్ లేకుండా రెండువేల పై చిలుక ఉన్నట్లుగా ఆర్·టి·సి· అధికారులు ప్రకటించారు· ప్రతి సంవత్సరం మోటారు వాహనల పన్ను క్రింద ఆర్·టి·సి సమారు రు· 80, 88 కోట్లు ప్రభుత్వానికి చెల్లిస్తుంది· మీ పరిపాలనలో పేద ప్రజానీకానికి మేలు చేయాలనుకుంటే ప్రజలకిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోవాలనే విశ్వాసం ఉంటే మోటారు వాహనాల పన్ను రద్దు చేసినట్లయితే ఆర్·టి·సి· ని నష్టం నుంచి గట్టెక్కించవచ్చు· డీజిల్ ఆయిల్ పైన రు· 20 నుంచి 25 కోట్ల మేరకు అమ్మకం పన్ను మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే చెల్లిస్తున్నారు· ఆర్·టి·సి·కి రాయితీలు కల్పించాలనే మాట వాస్తవమయిన విషయం అయితే ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చి మోటరు వాహనాల పన్ను, డీజిల్ ఆయిల్ అమ్మకం పన్ను మినహాయిస్తే రు· 100 కోట్లు ఆర్·టి·సి·కి వస్తుంది· ఆర్·టి·సి అధికారుల సర్వే ప్రకారం ప్రతి సంవత్సరం ప్రైవేటు వాహనాలు 2 వేల పై చిలుక ఉన్నందున రు· 80 కోట్ల వరకూ నష్టం వస్తున్నదని స్వయంగా వారే ప్రకటించారు, చాలా సందర్భాలలో· ఇలీసిట్ ట్రాన్స్‌పోర్టు ఆపేసి అమ్మకం పన్నులో రాయితీ కల్పించినట్లయితే రేటు పెంచడం కాక ఒక పైసా తగ్గించుకునే అవకాశం ఉంది· ప్రజలు ఇప్పటికే అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు· ప్రతి వస్తువుపై ధరలు పెరిగాయి· పులిమీద పుట్రలాగా ఆర్·టి·సి· ఛార్జీలు కూడా పెంచితే ప్రజల ఆగ్రహానికి ప్రభుత్వం గురి కాక తప్పదు· ఛార్జీలు పెంచడం ఏ మాత్రం సమంజసం కాదు· పెద్ద ఎత్తున ప్రజలు ఆందోళన సాగిస్తారు· ప్రభుత్వానికి లా అండ్ ఆర్డర్ ఇబ్బంది కలుగజేస్తారు· ఈనాడు ప్రైవేటు వాహనలు తగ్గించి, అమ్మకం పన్నులో రాయితీలు కలుగజేస్తే ఆర్·టి·సి·కి నష్టం వాటిల్లదు· ప్రజలకు న్యాయం చేసిన వారవుతారని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను· మీరు నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందులకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను·

శ్రీమతి ఇ· సీతారామమ్మ:- అధ్యక్షా, ఆర్·టి·సి· మంత్రిగారు నేను ఒకసారి తెనాలి సూపర్ డీలక్స్ బస్‌లో హైదరాబాదుకు వస్తున్నాము· అప్పుడు వారొక మాట అన్నారు· ఈ బస్‌లో సీట్లు సరిగా లేవు· ఇది మీ ప్రభుత్వం యొక్క లోపమే అన్నారు· ఇవ్వాళ ఈ ప్రభుత్వంలో జరుగుతున్న లోటుపాట్లు చంద్రశేఖర్ చెప్పారు· బస్ ఎక్కడం కాని, దిగడం కాని, ఊరు వెళ్ళడం కాని ప్రజలు మానేసారు· ఎవరూ వెళ్ళడం లేదు· వారు ప్రయాణాలను మానేసారు· ఛార్జీలు ఆ విధంగా పెరిగిపోతున్నాయి· అంతే కాకుండా సూపర్ డీలక్స్ బస్‌లో కూర్చుంటే సీట్లు పైకి క్రిందికి జంప్ చేస్తున్నాయి· కనీసం సూపర్ డీలక్స్ బస్‌లోనయినా సీట్లు సరిగా పెట్టవలసిందిగా ధర్మారావుగారికి మనవి చేస్తున్నాను·

శ్రీ డి· చిన్నమల్లయ్య:- అధ్యక్షా, ఆర్·టి·సి· పైన పెంచిన ఛార్జీల గురించి మా పార్టీ అభిప్రాయం నేను చెబుతాను· పన్నుల విషయం ముందుగా మనవి చేస్తాను· పన్నులు వేయడం ఏ ప్రభుత్వానికాయినా తప్పదు· అయితే ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో వేయడం సమంజసం· అయితే పేద వారి పైన పన్నులు పడకుండా ఉన్న వారి పైన పన్నులు వేయవలసిన అవసరం కొనసాగించవలసిన అవసరం ఉంది· దానిని ప్రభుత్వం విస్మరిస్తున్నది· ప్రధానంగా ఆర్·టి·సి· గురించి లెక్కలు చెప్పారు· ఆర్·టి·సి· చాలా పెద్ద సంస్థ· దాదాపు కొన్ని వందల కిలో మీటర్లు ప్రయాణం సాగిస్తున్న సంస్థ· అధ్యక్షా

ప్రభుత్వం వారే లెక్కలు చెప్పుతున్నారు 1990–91లో 11 కోట్ల 92 లక్షలు రూ. లు, 1991–92లో 31 కోట్ల రూ.లు, 1992–93లో 106 కోట్ల రూ.లు, 1993–94లో 210 కోట్ల రూ.లకు నష్టం వచ్చే అవకాశం ఉంది పన్నులు పెంచకపోతే అని. హనుమంతుని తోకలాగా పెరిగిపోతున్నది. ఎందుకు ఇంత నష్టం వాటిల్లుతున్నది అంటే, దానికి కూడ నిర్వచనం చెప్పారు అధ్యక్షా, బస్‌ల కొనుగోలు ధరలు పెరిగిపోయాయని, డీజిల్ ధర పెరిగిపోయిందని, టాక్సికాంట్ పెరిగిపోయిందని, విడి భాగాల ధరలు పెరిగిపోయాయి, సిబ్బంది జీతభత్యాలు పెరిగిపోయాయని చెప్పుతున్నారు. అసలిది విడిచిపెట్టి "కోసరకు ఎసరు పెట్టినట్లుగా" "ఇది మా తప్పు కాదు, ధరలు పెరగడమే" అని అంటున్నారు. 100 రోజుల్లో ధరలు తగ్గిస్తామని ప్రగల్భాలు పలికిన ఈ ప్రభుత్వం మిక్కలనంటుతున్న ధరలను మాత్రం అదుపు చేయలేని పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది? రెండవది, 160 కోట్ల కిలోమీటర్లు తిరిగిన ఈ సంస్థ, అధికంగా డబ్బు వసూలు చేస్తున్న ఈ సంస్థ ధరలను ఎట్లా పెంచుతున్నదో చూడండి? 1972 నుండి 1992 వరకు కిలోమీటరుకు నాలుగున్నర పైసలు ఉన్న దానిని తొమ్మిది సార్లు పెంచి, ఈనాడు దానిని 200 శాతం వరకు పెంచి విడిచిపెట్టారు. ఈనాడు ఒక్కొక్క కిలోమీటరుకు దాదాపు పన్నెండున్నర పైసలు వరకు పెంచారు మళ్లీ ఇప్పుడు కిలోమీటరుకు 5 పైసలు పెంచుతామంటున్నారు. అధ్యక్షా హైదరాబాద్ సిటీ బస్‌లను మీరు ఎప్పుడు ఎక్కి ఉండరు, మీరు ఎక్కి చూస్తే తెలుస్తుంది 5 కి. మీ దూరానికి 50 పైసలు పెంచితే, దాదాపు 10 పైసలు పెరుగుతుంది. అంటే దాని అర్థం. 10 పైసలు అంటే, ఏ కరీంనగర్ నుండో పొట్ట చేతపట్టుకొని కూలీ పనులు చేసుకోందామని వచ్చే కూలీ వాడి మీద ఆ భారం అధికంగా పడుతుంది. కూలివాడికొచ్చే జీతంలో సగం కూలీ లేదా జీతం ఈ రవాణా ఛార్జీలకే చెల్లించవలసి వస్తున్నది. మరి వాడు ఎలా ముందుకు పోగలడు? అందువల్ల పేద వాడి మీద వేసేటటువంటి పన్ను విధానాన్ని ప్రభుత్వం పునరాలోచించాలి. పేద వాడి మీద పన్ను భారం పడకుండా చేసే బాధ్యత ప్రభుత్వం గమనించాలి. గమనించకపోతే ప్రజల కోపానికి ఆహుతి అవవలసిందే. అని ఈ సందర్భంగా నేను చెప్పదలచుకొన్నాను. నష్టం పూడ్చడానికి మీరు పన్ను పెంచే విధానం సరైనది కాదు. ఈ సందర్భంగా ఒక విషయం చెప్పాలి. పోనీ ఇన్ని డబ్బులు తీసకొంటున్నప్పుడు ఆర్.టి.సి. వారు ప్రయాణీకులకు ఏమైనా సౌకర్యాలు సమకూరుస్తున్నారా? కొన్ని చోట్ల బస్‌స్టాండ్‌లు కట్టారు. సిద్దిపేట్, కరీంనగర్ మొదలైన చోట్ల పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో బస్‌స్టాండ్‌లు కట్టారు. బస్‌స్టాండ్‌లలో ఉండే హోటళ్లలోకి వెళ్లి ఎవరైనా భోజనం చేస్తున్నారా? దానిని ఆర్.టి.సి వారే కాజేస్తున్నారు. దానికి క్వాలిటీ ఉండదు, క్వాంటిటీ ఉండదు. అపరిశుభ్రంగా ఉంటుంది. మంచినీరు త్రాగడానికి వీలు లేని పరిస్థితులున్నాయి. ఏమిటయ్యా ఈ పరిస్థితి అని అడిగితే ఆర్.టి.సి.కి డబ్బులు ఇవ్వాలి కదా, వారికి డబ్బులు చెల్లించలేకనే ఈ విధానానికి దిగజారుతున్నామని హోటళ్ల వాళ్లు అంటున్నారు. దానిపైన కంట్రోలింగ్ లేదు. ఆలోచన లేదు. చెంబుపట్టుకొని మరుగుదొడ్డికి వెళదామంటే 50 పైసల నుండి రుపాయి వరకు వసూలు చేసే సిద్ధాంతం ఆర్.టి.సి.లో కొనసాగుతున్నది. దానిని ఒక సారి ఆలోచించండి. బస్‌స్టాండ్‌లో సరైన షెల్టర్లులుండవు. ఎండకు ఎండి, వానకు తడ వలసి వస్తున్నది.

బస్‌స్టాండ్లను తమయిష్టం వచ్చిన చోట కడుతుంటారు. తమ బంధువులు ఉంటేనో, తమకు కావలసిన వారు ఉంటేనో తప్ప అవసరం ఉన్న చోట్ల బస్‌స్టాండ్‌లు కట్టడంలేదు. మా దగ్గర డబ్బులేదు అనే సమాధానం మాకు వస్తున్నది. ఈ పక్షపాత విధానాన్ని విడిచిపెట్టి బస్‌స్టాండ్లను నిర్మించాలని, నిర్మించిన బస్‌స్టాండ్లను మెరుగుపరచాలని, బస్‌స్టాండ్‌లలో దోపిడిని అరికట్టాలని కోరుతున్నాను. మధ్య దళారీలు బలపడకుండా చూడాలి. దానిని కంట్రోలు చేయాలి. ఇందాక సాయిరెడ్డిగారు చెప్పుతున్నారు – "ములకనూరులో సగం బస్‌స్టాండ్ కట్టి ప్రారంభించారు. మిగిలిన సగం భాగం పూర్తికాక అట్లాగే నిలిచిపోయింది" అదే విధంగా మండల కేంద్రమైన సైదాపూర్‌లో స్థలం కొని ఇచ్చి బస్‌స్టాండ్ కట్టమంటే కట్టలేదు. బొమ్మనపల్లిలో కూడ స్థలం కొని ఇస్తే, దానిని కట్టడానికి సిద్ధంగా లేరు. హుస్నాబాద్‌లో బస్‌స్టాండ్ కట్టమంటే అక్కడ నక్సలైట్ల కార్యకలాపాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, కాబట్టి డిపోలను కపాడుకోలేము అంటున్నారుగాని, అదే మంథని, మహాదేవపూర్‌లో మాత్రం మంజూరు చేస్తున్నారు. అంటే మంథనిలో శ్రీపాదరావు ఇక్కడ దేశం చినమల్లయ్య ఉన్నాడని. ఇది వివక్ష తప్ప మరొకటి కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం యొక్క ఈ అసమర్థతను మార్చుకోవలసిన అవసరం ఉందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక అసలు విషయానికి వస్తే, ఆర్.టి.సిలో ఎందుకు నష్టం వస్తున్నది. ఎలా వస్తున్నది, దానిని ఎలా సవరించుకోవాలి అని ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. ఉదాహరణకు ఆర్.టి.సి. నష్టాలతో నడుస్తూ ఉంది కదా. మరి మూడు డివిజన్లు సరిపోయే ఆర్.టి.సి.ని ఏడు, తొమ్మిది డివిజన్లుగా ఎందుకు మార్చారు? ఏడు, తొమ్మిది డివిజన్లు చేసి, ఏడు, తొమ్మిది మంది డివిజనల్ మేనేజర్లను, ఆఫీసులు లేకున్నా, వారికి ప్రమోషన్లు ఇచ్చి కూర్చోబెడుతున్నారు. ఇది దుబారా కాదా? దీని వల్ల ప్రజల మీద పన్నుల భారం పడటం లేదా? ఎందుకు ఆలోచించడం లేదు? కండక్టరుకు మాత్రము ప్రమోషన్ దొరకదు కాని, డి.యం., ఆర్.యం.లకు మాత్రం తొందరగా ప్రమోషన్ దొరుకుతుంది. అదనంగా ఆర్.యం. ఆఫీసులు తెరిచినందు వల్ల ఎంత ఖర్చు అవుతుంది, ఎంత నష్టం కల్గుతుంది అనే విషయం పరిశీలించకపోగా పేద వాళ్ల నెత్తి మీద పన్ను వేస్తామనడం సమంజసం కాదు. డివిజన్లు పెంచి, ఛైర్మన్ల సంఖ్య పెంచుతున్నారు. దాని వల్ల ఛైర్మన్లకు అదనంగా ఖర్చులు, కారు ఖర్చు, డివిజన్‌లో డివిజన్ ఖర్చులు, ఆర్.యం. ఖర్చులు పెరిగిపోయి ప్రజలపై ముఖ్యంగా పేద ప్రజలపై పన్ను భారం పడుతున్నదనే విషయాన్ని మంత్రిగారు తప్పకుండా ఆలోచించాలి.

పోతే అధ్యక్షా, అప్పుడప్పుడు బంద్‌లు వచ్చినపుడు ఆర్.టి.సి బస్సులు అద్దాలను పగలుగొట్టడం, కాల్చివేయడం జరుగుతున్నది. దీనికి ఆర్.టి.సి మీద కోపమా? బస్‌ల మీద కోపమా? ప్రభుత్వం మీద ఉన్న కోపాన్ని, " అత్త మీద కోపం దుత్త మీద చూపినట్లుగా " బస్‌ల మీద పడి నష్టం కల్గిస్తూంటే, ప్రభుత్వ కోపాన్ని ప్రభుత్వం భరించాలి కాని ప్రజల మీద పన్ను విధానం ఏమిటి? ప్రభుత్వమే దానిని భరించవలసిన

అవసరం ఉంది. చక్కగా నడిచే సంస్థ మీద రాయి వేయడానికి ప్రభుత్వమే అవకాశం కల్పించుకొని, పన్నులను ప్రజల మీద వేయడమేమిటి? ఇది విచక్షణాయుతమైన పని అని నేను మీకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇందాక నా మిత్రుడు చంద్రశేఖర్‌గారు చెప్పారు "ఆర్.టి.ఏ. కార్యాలయాలో అవినీతి ఊట ఊరుతున్నందువల్ల ఈరోజు అక్రమంగా ప్రయివేట్ బస్సులు నడుస్తున్నాయని." విజయనగరం జిల్లా ఆర్.టి.ఏ. కార్యాలయంలో లక్ష, 25 వేల రూ. లు లంచం తీసుకొని ప్రయివేటు బస్సులకు అనుమతి ఇవ్వడం వల్ల అవి ఈనాడు రోడ్ల మీద యదేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాయి. ఆర్.టి.ఏ. కార్యాలయాల్లో జరిగే దౌర్జన్యాలను అరికట్టి ప్రయివేట్ బస్‌లకు ఇచ్చిన పర్మిషన్లను రద్దు చేసి ఆర్.టి.సి. బస్‌లను నడిపించడంలో ప్రభుత్వం వైఫల్యం చెందలేదా? దానిని ఎందుకు సవరించుకోరో మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా బడిపిల్లలకు, కొంతమంది ఉద్యోగస్తులకు, వికలాంగులకు, శాసనసభ్యులకు, పాత్రికేయులకు పాస్‌లు ఇచ్చారు. శాసనసభ్యులతో బాటు ఒకరిని వెంట తీసుకొని వెళ్ళడానికి కూడ అవకాశం కల్పించారు. అటువంటి పాస్‌లు వల్ల వచ్చే నష్టం ఎంత? 45 కోట్ల రూ. నష్టంవస్తున్నది. ఈ 45 కోట్ల రూ.లను ప్రభుత్వం ఆర్.టి.సి. ఖజానాకు ఎందుకు జమ చేయడం లేదు? ప్రభుత్వం ఇచ్చేది ఇవ్వకుండా పన్నుల వేసే విధానం ఎంతవరకు సమంజసం అనేది గమనించవలసి ఉంది. ఇది ఇలా ఉంటే, ఆర్.టి.సి.కి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఇచ్చే లోన్లు ఇవ్వటం లేదు. దాని వల్ల ఆర్.టి.సి. బిక్షాటనకు బయల్దేరి, ప్రయివేట్ వాళ్ళ దగ్గర నుండి 18 నుండి 22 శాతం అధిక వడ్డీ రేట్లతో డబ్బు తీసుకొని వస్తున్నారు. దానిని కూడ ప్రజలే చెల్లించాలా? దీని పర్యవసానం ఏమిటి? మీరు తినే తిండి ఖర్చులను ప్రజలే భరించాలా? మీ అధికారాలను పెంచుకోవడానికి ప్రజల మీదే పడాలా? ప్రజల మీద పన్ను వేయడానికేనా మిమ్మల్ని అధికారంలో కూర్చోబెట్టింది. దీనిని ప్రజలు సహించరని చెప్పుతున్నాను. ప్రజలు నన్ను అడుగుతున్నారు " అయ్యా నీకు నోరు లేదా, అధికారంలో ఉన్నవారు అధికారం పంచుకొంటున్నారు నీవు ప్రతిపక్షంవాడివి, పైగా కమ్యూనిస్టువి, నీవు ఎందుకు నిలదీయడం లేదు " అని. అందుకొరకే ఈ ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను, ఇటువంటి తప్పులను సవరించుకోకపోయినట్లయితే ఈ ప్రభుత్వ మనుగడ చాల కష్టతరమైనదని మీకు మనవి చేస్తున్నాను. ఉన్న దానిని పోదుపు చేసి, లేని వాడిని బాగు: చేసి, ప్రజాస్వామ్యయుతంగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టమని అడుగుతున్నాను.

దీనితోబాటు ఆర్.టి.సి.లో కొన్ని ఇబ్బందులున్నాయి. ఆర్.టి.సి యాజమాన్యం, అధికారులు వేస్తున్న పన్ను విధానం తప్పుల తడకలతో కూడికొని ఉన్నది. ఆర్.టి.సి. వాళ్ళు బస్ టైర్లు, సీట్లు, బట్టలు కొనేటప్పుడు బజారు ధరల కంటే ఎక్కువ ధరలకు కొన్ని మధ్యదళారీలకు ఎక్కువ ధర ఇస్తూ, వారిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు. వాళ్ళు వీళ్ళు అందరూ కుమ్మక్కై చేస్తున్న అవినీతి వల్ల ధరలను అధికంగా పెట్టినందువల్ల, మధ్యదళారీలు, ఆర్.టి.సి. యాజమాన్యం, అధికారులు బలుస్తుంటే, ఆ అధిక ధరల భారం కూడా ప్రజల మీద పడాలా? వీటన్నింటిని సవరించుకోవడానికి ఆస్కారం లేదా? వీటిని సవరించుకోకుండా పన్నులు వేస్తే తప్ప మార్గం లేదని మీరు అనుకొంటే ప్రజలు ఏ మాత్రం సహించే విషయంకాదు. వీటి అన్నింటిని సక్రమంగా ఆలోచించమని

1·20 కోరుతున్నాను· కరీంనగర్, తిరుపతిలో, విజయనగరంలో, విజయవాడలో, హైదరాబాదులో వర్కుషాపులున్నాయి· ఈ వర్కుషాపుల్లో పని తీసుకోక పక్కన పెట్టి ప్రైవేటి వర్కుషాపుల్లో పని తీసుకుంటున్నారు· నేను లెక్కలు చూపిస్తాను· లెక్కలు తెప్పించుకుని చూడండి· ఇప్పటికైనా మంత్రిగారు, అదనంగా ప్రైవేటు డిపోలలో పని చేయించుకుంటూ దాని వల్ల వచ్చే నష్టం కనీసం ఎంతో చూడాలి· ఆ నష్టం ఎందుకు జరుగుతోందంటే యాజమాన్యం యితర ప్రైవేటుదార్లతో కుమ్మక్కై నారు, కాకపోతే రుజువు చేసుకోమనండి, అభ్యంతరం లేదు, ఇటువంటివి అరికట్టాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి, ప్రతిపక్షులకు కూడ ఉంది· మా బాధ్యత మీకు అప్పగిస్తున్నాం· తప్పకుండా పరిశీలన చేసి పన్నులు వేయకుండా పొదుపు చేసి బాధ్యత గుర్తించమని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను· తర్వాత, కాలం వెళ్లిపోయిన బస్సులు వున్నాయి, నేను మనవి చేసేది, కరీంనగరుకు కండెమ్డ్ బస్సులు 16 రావాలి· 13 బస్సులు యిచ్చారు· బొంబాయి, బెంగుళూరుకు పోయే బస్సులు కొత్తవి మంజూరు చేసినట్లు యిచ్చారు· అయితే పేద ప్రజల కోసం గ్రామాలకు పోయే కండెమ్డ్ బస్సులు లేవు· కండెమ్డ్ కింద 16 కి 13 యిచ్చారు· ఆ 13 లో 10 యితర ప్రాంతాలకు కొత్త బస్సులుగా వేశారు· కాబట్టి, గ్రామాలకు వెళ్లే బస్సులు కండెమ్డ్ అయినాయి కాబట్టి మా వద్ద బస్సులు లేవు కనుక నడపలేకపోతున్నాం అంటున్నారు· చేతులెత్తేస్తున్నారు· ప్రతి గ్రామానికి బస్సు యిస్తామన్న ప్రభుత్వం కొంత కాలం బస్సులు నడిపి, అక్కడి ప్రజలు వాటికి అలవాటు పడిపోయేక బస్సులు మధ్యలో ఆపుతున్నారు· ఇలా నియోజకవర్గంలో చెప్పాలంటే చాలా వున్నాయి· వరంగల్లు నుంచి ఖమ్మం, హనుమకొండ, ప్రధానమంత్రిగారి గ్రామం వంగర, బొమ్మనపల్లి మీదుగా సైదాపూర్, వేములవాడ, కరీంనగరుకు పోయే బసు నడిపేక బందు చేశారు· బస్సులు లేవంటున్నారు· కండమ్డ్ అయిన బస్సులకు కూడ సరైన బస్సులు ఇచ్చే పద్ధతి లేదు· ఇటువంటి పద్ధతులన్నీ సవరించి సక్రమంగా గ్రామానికి బస్సులు నడిపించే పద్ధతి కల్పించాలి· పేద ప్రజలకు రవాణా సౌకర్యం ఉచితంగా కల్పించి, ఉన్న వాడి మీద పన్ను వేసి, లేని వాడి మీద పన్నులు పడకుండా, ప్రభుత్వాన్ని సమర్థవంతంగా నడిపేలా ఆలోచించమని యిక్కడ ఉన్న రవాణా శాఖ మంత్రిగారిని కోరుతూ, అవసరమైతే ప్రతిపక్షాల సహకారం తీసుకుని, యిటువంటి పద్ధతి కొనసాగించే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ నాకీ అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను·

శ్రీ జె·కె· రెడ్డి:- అధ్యక్షా, బస్సు ఛార్జీల గురించి ప్రతిపాదనలు సభముందు ఉంచారు· మనకందరకూ తెలుసు· 15 వేల బస్సులతో లక్షా అరవై వేల మంది ఉద్యోగులతో ఈ ఆర్·టి·సి· ఒక పెద్ద సంస్థగా ఉంది· ఈ పబ్లిక్ అండర్‌టేకింగ్స్‌లో మన ఆర్·టి·సి·గాని, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు గాని దేశంలోనే అత్యుత్తమంగా పని చేసే సంస్థలుగా పేరు తెచ్చుకున్నాయి· మరి ఈ ఆర్·టి·సి· చూస్తే నష్టాలలో నడుస్తున్నది· 5 పైసలు పెంచాలనే ప్రతిపాదనలతో సభ ముందుకు మంత్రిగారు వచ్చారు· దీనికి ఆలోచన చేయాలి· నష్టాలు ఎక్కువ వస్తున్నాయి· ఎందుకు వస్తున్నాయి· వీటిని ఎలా అరికట్టాలి? మన వారు తెలిపిన కారణాలు చూస్తే ఎన్నో ధరలు పెరిగాయి· డీసెలు, యాటిక్రేషన్సు, స్పేర్ పార్ట్సు, టైర్లు, అలాగే సిబ్బంది జీతభత్యాలు హెచ్చింపు, వాటి వల్ల వ్యయం పెరిగింది· ఆ వ్యయానికి తగినట్లు ఛార్జీలు పెంచకపోతే ఈ ఆర్·టి·సి· సంస్థ నష్టపోతే రేపటి నుంచి

బస్సులు ఎలా నడుస్తాయి? ఇది కూడ ఆలోచించాలి· దీనికి తగినట్లుగా యింకా పెద్దలు చెప్పినట్లుగా కొన్ని రాయితీలు యిస్తున్నారు· ప్రభుత్వ పరంగా రాయితీలు 45 కోట్ల రూపాయలు సాలీనా వున్నాయి· ఈ రాయితీలు, నష్టాలకు సరిపడగా ఆర్·టి·సి వారు చార్జీలు పెంచడానికి సమాయత్తమవుతున్నారు· నిజానికి ఈ రాయితీలన్నీ ప్రభుత్వమే భరించాలి· ఆ మేరకు ఈ ఛార్జీలు తగ్గుతాయని యింతకు ముందు చెప్పాము· అలాగే పి·యు·సి·లో కూడ ఆర్·టి·సి· గురించి రెవ్యూ చేసిన మేటర్ రికమెండేషన్సులో ప్రభుత్వానికి పంపాము· అలాగే దుబారా ఖర్చులు ఆర్·టి·సి·లో జరుగుతున్నాయని గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు· ముఖ్యంగా ఇంజనీరింగు విభాగంలో కనస్ట్రక్షన్స్ విషయంలో దుబారా జరుగుతున్నది· ఇది చాలా ఎక్కువగా చేస్తున్నారు· ఇంజనీరింగు విభాగంలో కనస్ట్రక్షన్స్ యాక్టివిటీస్ వీలయినంతవరకు తగ్గించుకుని ఎక్కడెక్కడ దుబారా జరుగుతున్నదో, స్పేర్ పార్ట్స్ కొనుగోలులో గాని, బస్సు మెయిన్టెనెన్సు నిర్వహణలోగాని, ఏ రంగంలో దుబారా జరుగుతున్నదో గమనించి వాటిని తగ్గించుకుని, పొదుపు చేసుకుని, ఛార్జీలు పెంచే విషయంలో ఏ మేరకు నష్టపోతున్నామో క్లియర్‌గా బాగా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను· మరొక విభాగం ఇల్లీసిట్ ఆపరేషన్స్· ఈ ఇల్లీసిట్ ఆపరేషన్సు వల్ల సాలీనా ఆర్·టి·సి· 50 లేక 60 కోట్ల రూపాయల మేర నష్టపోతున్నది· ఎంతకాలం ప్రభుత్వాలు మౌనంగా చూస్తాయి? ఈనాడు గౌరవనీయులు, పెద్దలు విజయభాస్కరరెడ్డిగారు, అలాగే ధర్మారావుగారు రవాణా శాఖామాత్యులుగా పదవి చేపట్టిన వెంటనే ఈయొక్క సమస్యపై దృష్టి సారించి చాలావాటిని కంట్రోల్ చేశారు· ఇంకా అదుపు చేయాల్సిన అవసరం వుంది· శ్రద్ధ తీసుకుంటే నష్టాలు యింకా తగ్గే అవకాశం వుంది· నష్టాలు ఎక్కడ వున్నాయో గమనించి, వాటిని తగ్గించుకుంటూ సరైన పద్ధతిలో ఎంత అవసరమో అంత మేరకు ఛార్జీలు పెంచడానికి అవకాశం కల్పించాలని మంత్రిగారికి మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను· అలాగే ఈనాడు కంపేర్ చేస్తే పక్క రాష్ట్రాల బస్సు ఛార్జీలు, అలాగే రైలు ఛార్జీలు కూడ కంపేరు చేయండి· ఈనాడు బస్సు ఛార్జీలు తక్కువ వున్నాయి· రైలు ఛార్జీలతో పోలిస్తే, ప్రతి సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వం బడ్జెటు సమర్పణలో రైల్వే బడ్జెటు కూడ చోటు చేసుకుంటోంది· ప్రతి సంవత్సరం వారు రెవ్యూ చేస్తున్నారు· రైల్వే పరిస్థితి ఎలా వుందో, ఎంత నష్టపోతోందో చూసి ఆ మేరకు ఛార్జీలు పెంచకుండా బడ్జెటు రూపకల్పన చేస్తున్నారు· కాని మన రాష్ట్ర పరిస్థితి చూస్తే, ఆ పద్ధతిలో లేదు· ఎందుకు ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయకూడదు? బడ్జెటు పరిశీలన సమయంలోనే ఆర్·టి·సి పరిస్థితి కూడ రెవ్యూ చేసి, వారి ప్రతిపాదనలు కూడ తీసుకుంటే ఈ సమస్య ఉత్పన్నం కాదు· డీసిలు రేటు పెరిగి 9 మాసాలు అయింది· ఈ 9 మాసాల నుంచి దానికి సమంగా ఒక పైసాయో, రెండు పైసలో పెంచివుంటే ఇంత నష్టం ఉండేది కాదు· జాప్యం చేసుకుంటూ వస్తున్నాం· ఎందుకంటే యిది పొలిటికలైజ్ అయిపోయింది· ఛార్జీలు పెంచాలంటే పొలిటికలైజ్ చేయకుండా ప్రభుత్వం ఒక బాధ్యత తీసుకుని బడ్జెటు ప్రతిపాదన తీసుకుని తద్వారా రేట్లు సవరణ చేస్తే నష్టం సంభవించే అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను· ఇంకొక్క విషయం, తెలుగుదేశం హయాంలో ఆర్·టి·సి· లాభాలతో నడిచిందని గౌరవ సభ్యులు చంద్రశేఖర్‌గారన్నారు· ఒప్పుకుంటాను· కాని, వంగవీటి మోహనరంగా హత్యానంతరం ఆందోళనల్లో ఆర్·టి·సి· చాలా ఎక్కువగా నష్టపోయింది, దాని తర్వాత వరుసగా జరిగే ఆందోళనల్లో, ఉద్యమాల్లో నక్సలైట్ల మువ్‌మెంట్సులో మొట్టమొదటి టార్గట్‌గా ఆర్·టి·సి· నష్టపోతోంది· అందుకే ఆర్·టి·సి·లో నష్టాలు

పెరిగిపోతున్నాయి. ఆ నష్టాలు పెరిగి, డీజిలు, స్పేరు పార్ట్సు ఇవన్నీ కూడ కలిసి 200 కోట్ల నష్టాలు వచ్చిన ఘనత వుంది. దీనిని సరైన సమయంలో సరైన పద్ధతిలో చేసుకోకపోతే ఆర్.టి.సి. పైకి లేవ లేదు. కిందబడితే దీనిని లేపే ప్రసక్తి లేదు. ఈ సమస్యను సరైన పద్ధతిలో సాల్వ్ చేసుకోవాలి. ఆర్.టి.సి. క్రిందికి పడిపోతే లేచే ప్రసక్తి లేదు. అందుకే క్రింద పడకుండా, పి.వి. నరసింహారావుగారు అన్నట్లుగా భారతదేశం ఒక పెద్ద ఏనుగు, అది పడిపోతే లేవదీయాలంటే ఇంకో పెద్ద ఏనుగు కూడా లేవదీయలేదు. ఈనాడు మనకున్న పెద్ద సంస్థలతో ఆర్.టి.సి. పెద్ద సంస్థ. దీనిని పైకి లేపే పరిస్థితి తీసుకువచ్చే, పైకి లేపాలంటే మన శక్తి సామర్థ్యలు చాలవు. అందుకని ముందుగానే జాగ్రత్త తీసుకొని ఆర్.టి.సి.కి అటువంటి పరిస్థితి కల్పించకుండా చూడాలని మంత్రిగారిని కోరుతూ, చివరకు ఒక విషయం మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య వింటున్నాను. అల్విన్‌ను ప్రైవేటీకరణ చేస్తే అందులోవున్న 2, 3 వేల మంది సర్‌ప్లస్ ఎంప్లాయిస్‌ను ఆర్.టి.సి.కి ఎటాచ్ చేయాలనే విధంగా అన్నారు. అవిధంగా జరిగితే ఆర్.టి.సి.ని కూడా ప్రైవేటు పరం చేయాల్సి ఉంటుంది. దీనిని మాత్రం ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని, అల్విన్‌లో వున్న సర్‌ప్లస్ ఎంప్లాయిస్‌ను ఆర్.టి.సి.లో విలీనం చేయకుండా తగుచర్యలు ముందుగానే తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతూ, ఈ అవకాశం యిచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ఛైర్మన్:- 11.30 అయింది కాబట్టి శ్రీ శశిధర్‌రెడ్డిగారు అడుగుతున్నారు క్లారిఫికేషన్ మాత్రమే అడగాలి. తరువాత నాన్ అఫీషియల్ రిజల్యూషన్ కంటిన్యూ చేద్దాము.

శ్రీ మర్రి శశిధర్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, షార్ట్ డిస్కషన్ ఇనీషియేట్ చేస్తూ, ఈ విషయం ప్రస్తావించారు. 1988 సంవత్సరంలో, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో ఉన్నప్పుడు ఆర్.టి.సి. ఛార్జీలు పెంచినప్పుడు, అప్పుడు కేంద్ర కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ధర్నా చేయడం జరిగిందని చెప్పారు. ప్రత్యేకంగా చెన్నారెడ్డిగారు ధర్నాచేశారని చెప్పారు. ఆ విషయం పత్రికలలో కూడా వచ్చిందని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఆరోజు బహుశా చంద్రశేఖర్‌గారు చూచివుంటే, చూడలేదేమో, చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పిన విషయం బస్ ఛార్జీలు పెంచడం తప్పుకాదు అందరినీ సంప్రదించకుండా ఏకపక్షంగా నిర్ణయం తీసుకుంది అని చెప్పడం జరిగింది. దీనిని చెబుతూ, ఈ రికార్డెడ్ స్టేట్‌మెంట్ చేయడానికి నాకు అనుమతించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

## అనధికారతీర్మానము:
## వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమమునకు సంబంధించి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానిక్కై సమగ్రచట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టుటకు, కనీస వేతనములను సమర్థవంతంగా అమలుచేయుటకు, వ్యవసాయ కార్మికులకు వైద్యసహాయాన్ని అందించడానికి, వారు పనిపోయిన లేక ప్రమాదానికి గురైన

సమయంలో తగిన నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయుటకు వెంటనే చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా ఈ సభ ప్రభుత్వమునకు సిఫారసు చేస్తున్నది".

అధ్యక్షా, ఈ నాన్ అఫీషియల్ రిజల్యూషన్‌లో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో అత్యంత అట్టడుగున వున్న వ్యవసాయ కూలీలు, దీనిలో ఎక్కువ భాగం హరిజన, గిరిజన తదితర దళిత వర్గాలు, పేదవర్గాల అయిన సంగతి మీకందరికీ తెలిసిందే. వాళ్ళకు ఈనాటికీ మినిమమ్ వేజెస్ అమలుజరిగే దిక్కులేదు. దీనితోపాటు కనీసం వైద్య సౌకర్యాలు ఏర్పాటు లేదు. వాళ్ళకు యాక్సిడెంట్ అయితే ఎవరూ దిక్కు లేదు. కార్మికులకు యాక్సిడెంట్ అయితే కాంపెన్సేషన్. లారీ యాక్సిడెంట్ అయితే కాంపెన్సేషన్ ఉంది. అందరికీ ఉందిగానీ వీళ్ళకు ఎవరు ఇవ్వాలో, ఎప్పుడు ఇవ్వాలో తెలియని పరిస్థితి. అట్లాగే వృద్ధాప్యంలో ఏవిధమయిన పెన్షన్ యిస్తున్నారు? నూటికి ఒకరికి యిస్తున్నారో లేదో? అయితే వృద్ధాప్యంలో వాళ్ళు ఏమి కావాలి? ఇది కూడా తీవ్రమయిన సమస్యే. అందుకని ఈ మూడు నాలుగు అంశాలు. సర్వైన వైద్య సౌకర్యం, వాళ్ళకు యాక్సిడెంట్ అయి, మరణిస్తే దానికి కావలసిన నష్టపరిహారం అదేవిధంగా మినిమమ్ వేజెస్ ఎఫెక్టివ్‌గా అమలుజరపడం కోసం మెషినరీ ఏర్పాటు. ఇందుకోసం శాసనసభలో ఒక సమగ్రమయిన చట్టం తీసుకురండి, ఎంతో అవసరం అని చెప్పి పదే పదే చెప్పాము. ఇదివరకు శాసన సభ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసింది. ప్రభుత్వపక్షంతో సహా ఒప్పుకోవడం జరిగింది. ఆనాడు జనార్ధనరెడ్డిగారు కూడా ఇందులో భాగస్వాములే, కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసినా చేయకపోయినా మేము మాత్రం తప్పకుండా చేస్తాము అని హామీ యిచ్చారు. అయితే, తీర్మానం పాస్ అయినప్పటికీ ఈనాటివరకు ఆచరణకు రాలేదు. వాళ్ళ పరిస్థితి ఏమిటి? రోగం వస్తే. జనార్ధనరెడ్డిగారు శ్రద్ధ పెట్టి వింటే మంచిది. హరిజనులకు ఎంతోమందికి టి.బి. జబ్బు వచ్చి వాళ్ళకు మందు మాకు లేకుండా వున్న పరిస్థితి డాక్టరు దగ్గరకు పోతే, మంచి భోజనం తినయ్యా, ఇంట్లోనేవుండి రెస్టు తీసుకో, పనిలోకి పోవద్దు ఏమి చేయవద్దు మందులు కొనుక్కోని వేసుకోవయ్యా అని చెబుతారు. అది సాధ్యం అవుతుందా ఆ వ్యవసాయ కార్మికుడికి. తిండి వుండదు. సక్రమమయిన రెస్టు ఉండదు. నాలుగు రోజులు ఇంట్లో వుండి కొంచెం తగ్గగానే మళ్ళీ పనిలోకి పోతాడు. తిరగ బెడతి. ఈ విధంగా నాలుగయిదు సార్లు జరిగి చివరకు చచ్చిపోతాడు. కావాలంటే ఇటువంటి వాళ్ళను ఎంతమందిని కావాలంటే అంతమందిని పంపుతాను మంత్రిగారి దగ్గరకు దాదాపు 1 కోటి మంది వ్యవసాయ కార్మికులు ఈరాష్ట్రంలో వున్నారు. ఈ ఒక కోటిమందికి మినిమమ్ వేజెస్ అమలుకు మెషినరీ ఏమన్న పెట్టారా? చెప్పమనండి. ఫ్యాక్టరీల మీద ఉన్న శ్రద్ధ, అందులో పావలా వంతైనా దీనిమీద వుందా? అట్టడుగున వున్నవాళ్ళమీద, మేము దళితుల గురించే వున్నాము. మా సేవలన్నీ దళితులకే అని చెప్పే వీళ్ళు కార్మిక చట్టాలలో చూపించే శ్రద్ధలో పావలా వంతైనా వీళ్ళ మీద చూపిస్తున్నారా? ప్రభుత్వానికి పట్టింపు వుందా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. 60 ఏండ్లుగా పనిచేసిన తరువాత చేతకాక ఇంట్లోవుంటే కోడల్ని కూడు పెడితే పెడతది, అది కూడా కొడుకు సంపాదించుకొచ్చిన కూలీలో, లేకపోతే వాడు బ్రతకడానికి బయటకు పోతే ముసలమ్మను చూసేవాళ్ళు ఉండరు. ఇటువంటి ఎన్నో ఆకలిచావుల గురించి ఈ శాసనసభలో వివరించడం జరిగింది. తిండి పెట్టేవాళ్ళు లేక

చచ్చిపోతున్నారు. వాటిని లెక్కలోకి తీసుకొని ఇప్పటికయినా, నేను మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే, ఈ వ్యవసాయ కార్మికుల యెడల ప్రభుత్వానికి సరైన దృక్పథం ఉంటే చట్టం తెమ్మని ఇదివరకు ఈ చట్టం ఏమన్నా ప్రవేశపెడితే ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుంది అని ఇదేసభలో నాన్ అఫీషియల్ బిల్లు పెట్టాము. ఆ బిల్లు బిల్లుగానే ఉంది తప్ప ఈనాటికీ ఇది చేస్తాము అని చెప్పలేదు. మీకు తోచకపోతే కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఉంది దీనిని పెట్టండి అని బిల్లు యిచ్చాము. పెట్టదలచకపోతే పాస్ చేయండి నాన్ అఫీషియల్‌గా అయినా. ఇది మీద్వారా ప్రభుత్వానికి అందజేయండి. అసలు జనార్ధనరెడ్డిగారికి యివ్వడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారికి యివ్వడం జరిగింది. ఆ బిల్లును ఇప్పుడు మీద్వారా సభకు అందజేస్తున్నాను. దయచేసి వచ్చే సమావేశంలోపల అయినా ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడతారా? మీరు చిన్న చిన్న బిల్లులు ప్రవేశపెడుతున్నారు. ఒక కోటి మందికి ప్రయోజనం కలిగించే ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టడానికి ఎందుకు ఆలోచిస్తున్నారు. దీనిలో మీ వర్గ దృక్పథం బయటపడడం లేదా? భూస్వాముల పక్షపాతులనీ, పెట్టుబడిదార్లకు మీరు అనుకూలం అని ఈ పద్ధతి బట్టి తెలియడం లేదా? చట్టం చేయడానికి ఎందుకు సందేహం కలుగుతోంది? శాసనసభ ఏకగ్రీవంగా పాస్ చేసిన తరువాత దీనిని అమలుజరపడానికి ప్రభుత్వానికి భయం
10 ఎందుకు కలుగుతోందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. భూసంస్కరణల దగ్గర అది పరిస్థితి. ఇక్కడ ఇది పరిస్థితి. మేము వచ్చేసరికి, వర్గ దృక్పథం స్పష్టంగా బయట పడుతోంది. మేము భూస్వాములకు రక్షకులము తప్ప పేదవారికి కాదు అనేది మనం అర్థం చేసుకునే అవసరం ఇక్కడ కనడపుతోంది. అందుచేత ప్రభుత్వం ఈ అపవాదు పోగొట్టుకోవాలంటే, వెంటనే ఈ చట్టాన్ని తీసుకురావాలని కోరుతూ, నేను దీనిని ప్రవేశపెడుతున్నాను.

శ్రీ సి. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్):- అధ్యక్షా, రాఘవరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ అనధికార తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. కాని ఈనాడు ప్రధానంగా వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క అభివృద్ధి, వారియొక్క జీవన స్థాయి పెంచేందుకు, తరువాత కనీస వేతనాల చట్టం కూడా ఇప్పుడు ఉన్న శాస్త్రీయ పద్ధతులలో నూతనంగా నిర్మాణం చేయవలసిన బాధ్యత, చట్టం తీసుకురావలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. ఎందుకంటే, ఇది ఉత్పత్తి శక్తులకు సంబంధించినది. ఈ ఉత్పత్తి శక్తులు బలహీన పడితే, మన దేశ సంపద తీవ్రంగా నష్టం అవుతుంది. ఉత్పత్తి శక్తులకు అనుగుణంగా, వారియొక్క జీవనస్థాయిని పెంచేందుకు, వారికి పని కల్పించేందుకు, వారి స్తోమత పెంచేందుకు, అన్ని రంగాలలో - సాంస్కృతిక రంగాలలో, ఇతర రంగాలలో , ఎడ్యుకేషన్ రంగాలలో, ఆరోగ్య రంగాలలో - ఉత్పత్తి శక్తి యొక్క శక్తి పెంచవలసిన బాధ్యత మన అందరి మీద ఉన్నది. వాళ్ళే ఈనాడు చేస్తున్నారు, దేశాన్ని పోషిస్తున్నారు. దేశాభివృద్ధికి పాటు పడుతున్నారు, దేశాభివృద్ధికి త్యాగం చేస్తున్నారు. పొలాల్లో పని చేస్తున్నారు. ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. ఉత్పత్తి పెంచే శక్తులను మనం ఏమైన తప్పుడు మార్గంలో కాని, సంకుచిత దృక్పథంలో కాని చూసినట్లయితే, దేశంలో ఉత్పత్తి పడిపోతుంది దాని పర్యవసానంగా మనం ఈనాడు పెద్ద తీవ్రమైన అపదలకు గురి కావలసివస్తోంది. కాబట్టి మనం ఇది ప్రధానంగా ఆలోచించవలసిన విషయం. మనం చూశాం. కనీస వేతనాల చట్టం గతంలో చేశారు. ఆ కనీస వేతనాల చట్టాన్ని అమలు చేసేందుకు మీరు ఏమి చర్యలు

తీసుకొంటున్నారు అని అడుగుతున్నాను. పోనీ ఇప్పుడైనా నూతన చట్టం తీసుకురావాలని నేను కోరుతున్నాను.

కానీ, ఇంతకన్నా పూర్వ కనీస వేతనాల చట్టం ఉన్నది. ఆ చట్టాన్ని మీరు జోన్ల వారిగా ప్రకటించారు. మీకు తెలుసు, మాకు తెలుసు, మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు, వివిధ జోన్లు పెట్టారు. ఫలానా కృష్ణా జిల్లాలో ఇంత జీతం ఇవ్వవలసి వస్తుంది, నిజామాబాదు జిలాల్లో ఇంత జీతం ఇవ్వవలసి వస్తుంది. మెదక్ జిలాల్లో ఇంత జీతం ఇవ్వవలసి వస్తుంది అని మీ చట్టం ఉన్నది. కాని అదైనా గతంలో చేసిన చట్టం. కాని, ఆ చట్టాన్ని కూడా అమలుచేసే యంత్రాంగం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. నేను ఉదాహరణకు చెబుతాను. మెదక్ జిలాల్లో కనీసం నాలుగు జోన్లు చేశారు. ఆ నాలుగు జోన్లలో ఎక్కడైతే అసలు నీటిపారుదల సౌకర్యం ఉండదో, అక్కడ రు. 4,500/-లు జీతం ఇవ్వాలని ఏర్పాటు చేశారు. కానీ, ఆ ప్రాంతంలో అమలు జరుగుతున్నదా అని నేను అడుగుతున్నాను. మీ దగ్గర యంత్రాంగం లేదు. ప్రతి మండలంలో కనీస వేతనాల చట్టాన్ని అమలు చేసేందుకు అధికార యంత్రాంగాన్ని పెడితే, వారు పోయి పని చేయగలుగుతారు, కానీ మీరు నిర్ణయించిన యంత్రాంగం కూడా గ్రామీణ ప్రాంతాలకు పోవడం లేదు. అక్కడ వ్యవసాయ కార్మికులకు ఉన్న కనీసం వేతనాల చట్టం అమలు జరిపించేందుకు పూనుకోవడం లేదు. ఉన్న అధికార యంత్రాంగాన్ని కూడా పెంచవలసి ఉంది. అంతే కాక, చట్టాన్ని అమలు జరిపేందుకు మీ దగ్గర సరిగా అధికార యంత్రాంగం లేదు, హృదయం లేదు, ధృఢ, విశ్వాసం లేదు, ధృఢ నమ్మకం లేదు, సంకల్పం లేదు, దాని పర్యవసానంగా అది అమలు జరగడం లేదు.

ఇక రెండో విషయం మీకు మనవి చేసేది ఏమిటంటే, ఈనాడు ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. మనం చూస్తున్నాము, తిండి గింజల ధరలు ఆకాశాన్నంటుతున్నాయి, నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగి పోతున్నాయి. మీరు 10 సంవత్సరాల క్రితం చేసినప్పటి పరిస్థితులు ప్రస్తుత పరిస్థితులు చూసినట్లయితే, ఆ చట్టానికి అమెండ్‌మెంట్ తీసుకురావలసిన అవసరం ఉన్నది. చట్టాన్ని మీరు పెరిగిన ధరలకు అనుగుణంగా అమలు చేయవలసిన బాధ్యత, నూతన చట్టాన్ని తీసుకు రావలసిన బాధ్యత, సమగ్రమైన చట్టాన్ని తీసుకురావలసిన బాధ్యత ఈనాడు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఉన్నది. మనం చూస్తున్నాం. మీకు మూడు, నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం అధికారం వచ్చింది. మీరు సమగ్రమైన చట్టం తీసుకురావడం లేదు. గతంలో ఉన్న ప్రభుత్వం కూడా నిర్లక్ష్య వైఖరి అవలంభించింది. వారు కూడా సమగ్రమైన చట్టం తీసుకురాలేదు. ఇప్పుడు ఉన్న మంత్రిగారు కూడా సమగ్రమైన చట్టం తీసుకువచ్చేందుకు, పెరిగిన ధరలకు అనుగుణంగా చట్టం తీసుకువచ్చేందుకు పూనుకోవడం లేదని నా ఆక్షేపణ. అందువల్ల సమగ్రమైన చట్టం తీసుకురావలసిన బాధ్యత మీ పై ఉన్నది.

ఇంకొక విషయం ఏమిటంటే, మన రాష్ట్రంలో ఒక కోటిమంది దీనస్థైన ఆధారపడి ఉన్నారు. ఉత్పత్తి శక్తులను మనం సంఘటితం చేయవనట్లయితే, వారి పట్ల ఉదారత్వం

చూపనట్లయితే, వారికి అనుగుణంగా చట్టం మార్చనట్లయితే, ఆ ఉత్పత్తి పడిపోతుంది. కాబట్టి ఈ సమగ్రమైన చట్టం తీసుకురావలసిన బాధ్యత మీ మీద ఉంది.

మంత్రిగారు వ్యవసాయ కార్మికులకు వృదాప్య పింఛను కూడా ఏర్పాటు చేస్తామని అంటున్నారు. అసెంబ్లీలో ప్రశ్న వేస్తే, మంత్రిగారు ఎప్పుడైతే వ్యవసాయ కార్మికులు పని చేయలేని స్థితిలో ఉంటారో వాళ్ళకు వృద్ధాప్య పింఛను ఏర్పాటు చేస్తామంటున్నారు. కాని చూస్తే, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వృద్ధులైపోయినవారు ఉన్నారు లేవలేని స్థితిలో ఉన్నవారున్నారు. పని చేయలేని వారు, ఉపవాసాలు చేస్తున్నటువంటి వారు ఉన్నారు. వారికి ఏమీ ఆదాయం లేదు. అటువంటి వారికి వెంటనే వృద్ధాప్య పింఛన్ ఏర్పాటు చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. వృద్ధాప్య పెన్షన్ కోసం సెలక్షన్ చేసే బాధ్యత మీరు ఎవరి చేతిలో పెట్టారని అడుగుతున్నాను. ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే వృద్ధాప్య పెన్షన్ వ్యవసాయ కార్మికులకు కాకుండా చాలామంది అధికంగా డబ్బులు ఉన్నవాళ్ళకు అమలు జరుగుతున్నది. దీనిని మార్చవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. వ్యవసాయ కార్మికులను వృద్ధాప్య పెన్షన్ కోసం సెలక్టు చేసే బాధ్యత గ్రామ పరిపాలనాధికారులకు ఇచ్చారు. వారు, వారికి ఇష్టం వచ్చిన వాళ్ళను సెలక్టు చేసి, వ్యవసాయ కార్మికుల కుటుంబాలను ప్రక్కన పెట్టి, బాగా ఉన్నవాళ్ళను, ధనవంతులను సెలక్టుచేస్తున్నారు. అందువల్ల ఆ పద్ధతి మార్చవలసిన అవసరం ఉన్నది.

ఇక ఆరోగ్య విషయానికి వస్తే, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు పెట్టామని, వ్యవసాయ కార్మికులకు మెడికల్ ఫెసిలిటీస ఇస్తామని కూడా చెబుతున్నారు. నేను చెప్పేదేమంటే, ఈ వ్యవసాయ కార్మికులకు మెడికల్ ఫెసిలిటీస్‌కుగాను, రీ-ఎంబర్స్‌మెంటుకు గాను, లేక మందులు కోసం కాని, ప్రత్యేకంగా అదనంగా డబ్బులు కేటాయించవలసిన బాధ్యత ఉంది. అట్లాగే, ప్రమాదాల్లో మరిణించినవారు చాలా మంది ఉన్నారు. వారికి కూడా మనం ఆర్థిక సహాయం కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. కేరళలో వ్యవసాయ కార్మికులకు సమగ్రమైన చట్టం తీసుకువచ్చారు. దానిని ఉదాహరణగా తీసుకుని, ఆదర్శంగా తీసుకుని, మార్గదర్శకత్వంగా తీసుకుని, అటువంటి చట్టాన్ని ఇక్కడ రూపొందించేందుకు, అమలు చేసేందుకు ఒక బిల్లు తీసుకురావలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వంపై ఉన్నది.

ఆఖరుగా నేను ఒక విషయాన్ని చెప్పి ముగించే ప్రయత్నం చేస్తాను. మనకు అధికార యంత్రాంగం ఉంది కాని, వారికి అధికారాలు ఏమీ లేవు. పరిశ్రమలలో పనిచేసే కార్మికులను కొన్ని వేలమందిని పనిలోంచి తొలగిస్తే మంత్రిగారు ఏమి చేశారు? జాయింటు కమీషనర్లకు గాని, కమీషనర్లకు కాని అధికారాలు లేవు. పనిలోంచి తొలగించినవారి పైన చర్య తీసుకునేందుకు చట్టాలు లేవు. కాని వాళ్ళను బ్రతిమలాడుకోవలసి వస్తోంది. కనీసం వారి జీతాలు కూడా బ్రతిమాలి తీసుకోవలసి వస్తోంది. కాబట్టి ఒక శక్తి వంతమైన చట్టం తీసుకురావలసిన బాధ్యత ఉన్నది. చర్యలు తీసుకునే బాధ్యత, అధికారం లేబర్ డిపార్టుమెంటుకు ఇవ్వలేదు. లేబర్ మంత్రిగారు ఉన్నారు, వారు సుమారు నాలుగైదు సంవత్సరాలనుంచి ఆ శాఖను చెపడుతున్నారు. ఎక్కడైనా కార్మికులను

తొలగిస్తే, వారిని తిరిగి పనిలోకి తీసుకోమని మేనేజ్‌మెంటువారిని బ్రతిమాలవలసి వస్తోంది. కాని, వారిమీద చర్య తీసుకునే అధికారం లేబర్ డిపార్టుమెంటుకు లేదు. లేబర్ డిపార్టుమెంటుకు అధికారం ఇచ్చినట్లయితే, యంత్రాంగాన్ని శక్తివంతం చేసినట్లయితే, ఇవన్నీ కూడా అమలు జరుగుతాయి కాబట్టి ఇప్పటికైనా మంత్రిగారు బాధ్యత చేపట్టి సమగ్రమైన చట్టాన్ని తీసుకురావాలి. అధికారులకు అధికారాలు ఇవ్వాలి. అప్పుడే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఈ చట్టం అమలు జరుగుతుందని మీద్వారా మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను.

ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉన్నట్లయితే, అసలు ఉత్పత్తి శక్తులను అభివృద్ధి చేయాలంటే, సౌకర్యాలను కలిగించాలంటే, చట్టాలను మార్చవలసిన బాధ్యత ఉన్నది, అధికారులకు అధికారాలను ఇవ్వవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. అమలు చేయవలసిన బాధ్యత ఉన్నది. మీరు చిత్తశుద్ధితో బిల్లులు తీసుకోవాలని, అమలు చేయాలని మీద్వారా మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. రాజేశ్వరరావు (వర్ధన్నపేట):– అధ్యక్షా, మా పార్టీ తరంగా వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానికి ఒక సమగ్ర చట్టం తీసుకురావడం కొరకు గౌరవనీయ శాసనసభ్యులు ఎన్. రాఘవరెడ్డి ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. కార్మిక శాఖ మంత్రిగారు ఎన్నో కార్మిక ఆందోళనల్లో పాలుపంచుకున్నారు. వారికి కార్మికుల సమస్య మీద పూర్తి అవగాహన ఉంది. కాని పూర్తిగా వేరే విషయాన్ని ఇప్పుడు నేను మీ ద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికులనేది ఒక అన్ ఆర్గనైజ్ సెక్టార్. ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్ కాదు. ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్ లేబర్‌ని మనము పరిశ్రమలలోగాని లేదా వివిధ రంగాలలో చూస్తుంటాము. వీరికి సంబంధించిన కోర్కెలు వారు తీర్చుకునే అవకాశం ఎప్పటికప్పుడు వీరికుంది. కాని సమారుగా ఒక కోటి మంది ఉన్న ఈ వ్యవసాయ కార్మికులకు ఒక సరయిన వేదిక లేక ఉమ్మడి వేదిక లేకపోవడంవల్ల వీరి సమస్యలు ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేక ఆ సమస్యలకు సరయిన పరిష్కారం తీసుకురాలేక పోతున్నారు. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా రాజకీయ వేదిక మీద చర్చ జరిగినప్పటికి ఇప్పటికి వారి దినసరి వేతనాలు పెరిగిన ధరలకు అనుగుణంగా వారికి భృతి లభించే పరిస్థితి లేదు. సాధారణంగా గ్రామాలలో ఉండేవారు రోజుకు రు. 20/– కంటే ఎక్కువ సంపాదించలేరు. మహిళా కార్మికులయితే రోజుకు రు. 7 లేదా 8 లేదా 10 రూపాయల వరకూ వారికి వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. ఈ విధంగా అయితే నెలకు కార్మికుడికి రు. 600/– లకంటే ఎక్కువ సంపాదించే అవకాశం లేదు. 30 రోజులు పని చేస్తే ఇంతకంటే ఎక్కువ సంపాదించే అవకాశం లేని పరిస్థితిలో వీరు ఉన్నారు. ఈ డబ్బుతో వీరు వైద్య సదుపాయాలు అంటే అవసరమయినవి తీర్చుకునే అవకాశం లేదని స్పష్టమవుతుంది. పెరిగిన ఖర్చులకు అనుగుణంగా వీరి ఆదాయం పెరగడం లేదు. ఇవన్నీ ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్‌లో ఉండే లేబర్ సమస్యల గురించి ప్రతిసారీ చర్చిస్తున్నాము. ఈ అన్ ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్‌లోని వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి మనము సరిగ్గా పట్టించుకోవడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. వారికి కనీస అవసరాల తీర్చడం కోసం ప్రభుత్వం ఒక సమగ్ర చట్టాన్ని రూపొందించవలసిన

అవసరం ఉంది. వీరు తరచూ ప్రమాదాలకు గురవుతారు. ఒక బావి తీస్తున్నప్పుడు క్రేన్‌పడే అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా పాముకాటు, తేలుకాట్లకు మున్నగు ప్రమాదాలకు గురవుతూ ఉంటారు. ఈ విధంగా చనిపోయినవారికి కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 3,000/-లు ఇవ్వాలని నిర్ణయించింది. ఇన్స్యూరెన్స్ ద్వారా, అది కూడా ప్రభుత్వం సరిగ్గా అమలు పరచడంలేదు. ఒకడు చనిపోతే మూడువేల రూపాయలు రావడానికి ఒక సంవత్సరం తిరిగిన కేసులు ఉన్నాయి అని లేబర్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్‌కి మనవిచేస్తున్నాను. దీనికి కూడా మొదలు గ్రామ సహాయకునికి రిపోర్టు చేయాలి. ఆ తరువాత ఎమ్.ఆర్.ఓ.కి రిపోర్టు చేయాలి. తరువాత దానిని ఆర్.డి.ఓ. శాంక్షన్ చేయాలి. ఇదంతా జరిగేసరికి ఆరునెలల నుంచి సంవత్సరము అవుతుంది. ఈ పరిస్థితి సరిచేయాల్సిన అవసరం ఉంది. చనిపోయిన తరువాత ప్రొసీజర్ ప్రకారంగా మూడువేల రూపాయలు ఇప్పించడం వారికి ఇబ్బంది కాకుండా వెంటనే వారికి రిలీఫ్ ఇచ్చేందుకు సరయిన చర్యతీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేగాక ఎప్పటికప్పుడు ఏదయితే జీవనవ్యయాన్ని పెరిగే ధరలకు అంచనావేసి ఏ విధంగా ప్రభుత్వం ఉద్యోగులకు, ఎం.ఎల్.ఏ.లకు జీతాలు పెంచుతున్నారో అదే విధంగా వ్యవసాయ కార్మికులకు కూడా ఈ పెరుగుతున్న ఖర్చును దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రతీ సంవత్సరానికి ఒకసారో మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారో వారి జీతభత్యాలు పెంచడం కోసం వారి కనీస వేతనాలు పెంచడం కోసం ఒక స్టాట్యూటరీ జాతీయ లెజిస్లేషన్ తీసుకురావాలని మనవిచేస్తున్నాను. వీరు సమ్మెచేసే అవకాశం లేదు. ప్రకృతి పరిస్థితుల దృష్ట్యా వీరు సమ్మె చేయుటకు అవకాశంలేదు. రైతులు కూడా ఏదో రకంగా ఒక ఒప్పందానికి వచ్చి యాభైపైసలో, రూపాయో పెంచి వెంటనే వీరిని పనిలోకి తీసుకొనే ప్రయత్నం చేస్తారు. వీరు ఎలాగూ సమ్మెచేయరు కాబట్టి వీరి కోర్కెలు ప్రభుత్వందాకా రావు వచ్చే అవకాశం లేదు కాబట్టి, వారిలో ఐక్యతలేదు గొంతేలేదు, మూగజీవులుగా ఉంటున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే వారి సంక్షేమం కొరకు అంటే వైద్య సదుపాయం కానివ్వండి, ఏదైనా ప్రమాదం సంభవించినప్పుడు తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని, వేతనాలు సవరించాలని వీటన్నిటి నిర్ణయాలు తీసుకోవాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ ఈ తీర్మానాన్ని పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. రామచంద్రరావు (తాళ్ళరేవు):- అధ్యక్షా, వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానికి చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి ఎన్. రాఘవరెడ్డి ప్రతిపాదించిన అనధికార

తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. మన దేశం వ్యవసాయిక దేశం. మన జాతీయ ఆదాయ స్థూల ఆదాయంలో నూటికి యాభై శాతంపైగా వ్యవసాయమే. అధిక జనాభాగల దేశం మనది. ఈ దేశానికి వ్యవసాయ కార్మికుల పాత్ర చాలా ముఖ్యమయినది. ఇటువంటి జాతీయ ఆదాయాన్ని తెచ్చిపెట్టే ఈ వ్యవసాయ కార్మికులకు అనేక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ఇప్పించవలసిన బాధ్యత, పూర్తి ప్రభుత్వానికి ఉందని తమకు మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు వీరికి సరయిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు లేకపోయినట్లయితే భవిష్యత్తులో మనకు వ్యవసాయం చేసే వారు కనబడరు. అరుదుగా ఉంటుంది. అనేక కార్మిక సంఘాలకు రాయితీలు ఇస్తున్నారు. యూనియన్లు పోట్లాడితే వారికి సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ప్రవేశపెడుతున్నారు. కానీ వ్యవసాయ కార్మికులను ఎవరూ గుర్తించడం లేదు. ఎటువంటి సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేయడం లేదు. వీరికి ప్రభుత్వం సమగ్ర చట్టం చేయాలి. ముఖ్యంగా వీరికిచ్చే రాయితీలలో ఆ నాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వ్యవసాయ కార్మికుల పెన్షన్ అని 60 సం. లు పూర్తాయి వృద్ధాప్యంతో ఉన్నవారికి ఎవరయితే ఎండనకా, వాననక పని చేసినవారికి రు. 30 చొ.న ఇవ్వడం జరిగింది. అది చాలా స్వల్పం. అందరికి ఇవ్వడం లేదు. ఈ పెన్షన్ను వంద రూపాయలకు పెంచాలని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా ప్రభుత్వం గ్రీన్‌కార్డ్ హోల్డర్స్ అందరకు హాస్పటల్ సౌకర్యం 12.00 కల్పించవలసి ఉంది. నిజామ్ హాస్పటల్‌లో గుండె జబ్బు కల వ్యవసాయ కార్మికులకు రేషన్ మ. కార్డుపై గతంలో రూపాయలు 40 వేల వరకు ఉచితంగా వైద్యము చేసేవారు. కానీ ఇప్పుడు 10 శాతం 25 శాతం కట్టాలని చెప్పి రూ. 10,000 కట్టాలని ప్రభుత్వం వారు ఆంక్షలు విధించారు. ఇటువంటి వాటికి ప్రభుత్వ రాయితీలు కల్పించాల్సి ఉంది. మన జాతీయ ఆదాయం ఎక్కువగా వ్యవసాయం మీదనే ఆధార పడి ఉంది. మరి వ్యవసాయ కూలీల గురించి ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నది? చట్టాలు చేస్తున్నాము అంటున్నారు ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు తప్ప పేద వారి కోసం ఏమి చట్టాలు చేశారు ఏమి న్యాయం చేశారని అడుగుతున్నాను. వీరందరి కోసం సరైన చట్టాలు చేయాలి. రాయతీలు ఇవ్వాలి. ఆర్థిక సహాయం చేయాలి. ఈ వ్యవసాయ కూలీలకు సంవత్సరానికి దాదాపు 150 రోజులే పని ఉంటుంది మిగతా సమయంలో వారిక ఏమి వృత్తులు కల్పిస్తున్నారు మీరు ఏమీ లేదు. ఆర్థిక సహాయం చేస్తున్నారా అదీ లేదు. వరదలు వచ్చినా, కరువు వచ్చినా వారికి పని కల్పించడం లేదు. దానికి మనము ఏమి చేస్తున్నాము ప్రభుత్వం నుంచి ఏమీ లేదు. ముఖ్యంగా పేద వారి గురించి ఆలోచించండి. ఈ రాష్ట్రం సర్వతోముఖాభి వృద్ధి చెందాలంటే

పేదల సంక్షేమానికి పాటు పడాలని చెపుతున్నాను. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో 1000 కోట్ల రూపాయాల ఒక పథకాన్ని ప్రవేశ పెడతామన్నారు ఈ పథకం ప్రవేశ పట్టినా కూడా వారు చనిపోయినప్పుడు నామ మాత్రముగా 1500 రూపాయలో ఎంతో ఇస్తున్నారు అది ఆ కుటుంబానికి ఏ విధంగా సరిపోతుంది? వారిప్పైన ఆధార పడిన వారి కోసం కనీసం పది వేల రూపాయలు ఇచ్చినట్లైతే ఒక రకంగా ఆదుకొన్న వారమౌతాము. గ్రూప్ యాక్సిడెంట్ స్కీము గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ప్రవేశ పెట్టింది ఈ స్కీమ్ ద్వారా నామమాత్ర సహాకారం మాత్రమే అభిస్తోంది. కాబట్టి అందరం ఆలోచించి పేద వారి కోసం మంచి స్కీమ్‌లు తయారు చేయాలి. ప్రభుత్వం వారు వెంటనే ఒక సమగ్రమైన చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టి ఉన్నతమైన సదుపాయాలు కల్పించాలి. చనిపోయిన వ్యవసాయ కార్మికులకు ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటించాలి, దెబ్బతిన్న వారికి వెంటనే ఆర్థిక సహాయం చేయాలని కోరుటూ ఒక సమగ్రమైన చట్టం తీసుకురావాలని తెలుపుతూ శ్రీ యన్.రాఘవరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టి ఈ అనధికార తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. రామయ్య:- అధ్యక్షా, మంచి తీర్మానం ఈసారి అయినా వచ్చింది నేను ఈ తీర్మానం రావడానికి ఉన్న బ్యాక్‌గ్రౌండ్ తమరి ద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకురావలనుకుంటున్నాను. మన రాష్ట్రములో ఆరుకోట్ల నలభై లక్షల జనాభా ఉంది. అందులో ఒక కోటి పదిహేను లక్షలు వ్యవసాయ కార్మికులకు సంఖ్యరీత్యా ముఖ్య ప్రాధాన్యత ఉంది. వ్యవసాయ కార్మికులు అంటే ముఖ్యంగా హరిజనులు, గిరిజనులు వెనుకబడిన తరుగతులు వీళ్ళందరు ఉన్నారు అందుకనే దీనికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఉంది. సమాజంలో పూరెస్ట్ ఆఫ్ ది పూర్ పేదవాళ్ళందరు ఇంకా పేదవారుగా సాంఘీకంగా, రాజకీయంగా అణచివేయబడిన ప్రజానీకమే ఈ వ్యవసాయ కార్మికులు రెక్కాడితేగాని డొక్కాడని పరిస్థితి అనాది నుండి వెన్నంటి వస్తున్నది. వీటన్నిటితోబాటు సాంఘీక అత్యాచారాలు, అవమానాలు తరతరాలుగా వీరు భరించుకోవలసిన పరిస్థితి వస్తూనే ఉన్నది. మనము ఎన్ని మాట్లాడినా అత్యాచారాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ఇవి కూడా పరిగణలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రీత్యా తరతమ ప్రాంతాలలో తేడాలు ఉన్నాయి. అన్ ఈవెన్ డెవలప్‌మెంట్ ఇన్ అగ్రికల్చర్ ఇన్ అవర్ స్టేట్ భేదాలు కూడా ఉన్నాయి. అందుచేత

ఒకచోట ఉన్న జీవన పరిస్థితి ఇంకోచోట ఉండడానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. ఆ రకంగా ఎక్కడ అయినా 10 రూపాయల కూలీ ఉంటే ఇంకోచోట మూడు రూపాయలు ఐదు రూపాయలు మాత్రమే కూలీ ఉండే పరిస్థితి ఉంది. అందువల్ల ఈ రేన్ ఫెడ్ ఏరియాస్‌లో ఏడాదికి ఒక 70 రోజులు మాత్రమే పని, రెండో పంట ఉన్నచోట 108 రోజులు పని దొరికే పరిస్థితి ఉన్నది. అందుచేత మిగతా కాలములో ఆకలి, అప్పులు చేసుకొని వీరు జీవిస్తున్నారు వీరు చాలా దుర్భరమైన జీవితం గడుపుతున్నారు. అధ్యక్షా ఇది మీరు గమనించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. రైల్వే స్టేషన్ దగ్గర, బస్సుస్టాండ్‌ల దగ్గర, రోడ్ల మీద వీరు పనిలేక వలసలు వెళ్ళి, బిడ్డలను చంకనపెట్టుకొని అతి దారుణమైన పరిస్థితులలో దుర్భరమైన జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు. వ్యవసాయంలేని రోజులలో మాకు పని కల్పించండి. మా శ్రమకు తగిన కూలీ ఇవ్వండని వారు అడుగుతున్నారు. మన రాష్ట్రంలో ఈ నికృష్టమైన పరిస్థితి ఉంది. పొలాల్లో పనిచేసే రైతుకు పాము కరుస్తే ఏవరండి వారికి దిక్కు? ఆ భూస్వామా లేక ల్యాండ్ ఓనరా? ఏమైనా ఆ చనిపోయిన వ్యక్తికి నష్టపరిహారము ఇస్తున్నాడా? లేదు. వారిని అడగడానికి హక్కులేదు చట్టము లేదు. పొలాలలో పురుగుల మందు చల్లుతున్న రైతులకు చాలా జబ్బులు వస్తున్నాయి. వారికి దిక్కులేదు. అలాగే సేద్యానికి కరెంటు వేస్తున్నప్పుడు దురదృష్టవశాత్తు షాకుకొట్టి చచ్చిపోతున్నాడు. పనిలో ఉండి చనిపోయిన వ్యవసాయ కార్మికునికి ఎటువంటి నష్ట పరిహారము ఇవ్వడంలేదు. అతను కోరడానికి వీలు లేకుండా ఉంది. ఆ సంబంధిత విషయాలను మనం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలా వద్దా అని అడుగుతున్నాను. ఇక పౌష్టికాహారం అన్నది గగన కుసుమం. వీరు ఈ పరిస్థితులతో అణగారి పోతున్నారు. కేరళలో వ్యవసాయ కార్మికులు అందరూ సంఘటితమై సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకొని ప్రాణా త్యాగాలు చేసి ఒక సమగ్రమైన చట్టము తెచ్చుకొన్నారు. ఈ చట్టం దాదాపు 10,15 సంవత్సరాల నుండి అమలు జరుగుతోంది. అందులో భాగంగా ప్రావిడెంట్ ఫండ్ అని ఒక దానిని పెట్టారు అది ఆచరణ రీత్యా ఇబ్బందులు ఎదురౌతున్న దృష్ట్యా దానిని ఇంకో రూపములోకి సవరిస్తున్నారు. మిగతా అంశాలన్ని అమలు జరుగుతున్నాయి. ఈ చట్టాలన్నీ పరిగణనలోకి తీసుకొని

కేంద్రములో ఒక సమగ్రమైన శాసనము ఉంటే మంచిదని అన్ని రాష్ట్రాలలో దీనిని అమలు జరిపితే బాగుంటుందని మేము స్వర్గీయ ఇందిరాగాంధీ ప్రధాన మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఒక సదస్సును ఢిల్లీలో నిర్వహించి మేము ఆమె దృష్టికి తీసుకువెళ్ళాము. అప్పుడు స్వర్గీయ శ్రీ అంజయ్యగారు కార్మికమంత్రిగా ఉన్నారు. వారు దీనిని పరిశీలిస్తామని తెలిపి ఒక డ్రాఫ్టు రిజల్యూషన్ తయారుచేసుకొన్నారు కాని ఇంతలో ఏమి జరిగిందో అది వెనుకకు
12.10 మ. పోయింది. వాళ్ళు అడినమాట తప్పుతున్నారు. కారణం ఏమిటంటే బలమైన భూస్వామ్య లాబీవాళ్ళ వెంట ఉంది. ఈ చట్టం తీసుకువస్తే వ్యవసాయ కార్మికులు కావాలని మేము అంటే వెనక్కు తిరిగిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కాబట్టి దీనిని గురించి మనం ప్రత్యేకంగా ఆలోచించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. కాబట్టి ఈ లాబీని కూడా మనం ధిక్కరించి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందువల్ల ప్రభుత్వానికి దీనిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధవుండాలి. ఆరు కోట్ల జనాభామున్న వ్యవసాయ కార్మికుల కోసం ఒక చట్టం తీసుకునిరావలసిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వం కూడా అసలు అవసరం ఉందా, లేదా అన్నది ఆలోచించతగు శ్రద్ధ వహించాలి. తరువాత శ్రీ వి.పి. సింగ్, ప్రభుత్వం వచ్చింది. శ్రీరామ విలాస్ పాస్వాన్‌గారు ఉన్నారు. ఆయన కార్మికమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఢిల్లీలో ఒక సదస్సుకు ఆయనను ఆహ్వానించి ఈ చట్టం గురించి చెప్పాము. ఆయన అందుకు ఒప్పుకున్నారు. ఇంతలో ఆ ప్రభుత్వం వెళ్ళిపోయింది. మళ్ళీ ఇప్పుడు కాంగ్రెసు పార్టీ ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోనూ, కేంద్రంలోనూ ఏర్పడింది. మళ్ళీ యిప్పుడు అడుగుతున్నాను. ఇంతకుముందు వాళ్ళు కొన్ని సూచనలు చేశారు. ఇది రాష్ట్రాల పరిస్థితి, ఆ పరిస్థితినిబట్టి ఆయా రాష్ట్రాల వాళ్ళు చేయాలి గానీ, సమగ్రంగా అన్ని రాష్ట్రాలకు కలిపి ఒక చట్టం చేయడం సాధ్యంకాదని అన్నారు. అందువల్ల మేము ఇక్కడ చెప్పడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వంలో లాబీ ఉందండీ, అందువల్ల ఒక రెండు సంవత్సరాల క్రిందట 1989లో జె. వెంకయ్యగారు నాన్ అఫిషియల్ బిల్లు యిక్కడ మూవ్‌చేశారు. కానీ ఇంతలో మళ్ళీ ఆ సభపోయింది. మళ్ళీ ఇప్పుడు 2 సంవత్సరాల తరువాత ఇప్పుడు సభముందు ఉంది. ప్రభుత్వం దీన్ని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. గత సెప్టెంబరులో దాదాపు ఒక 20,25 వేల మంది వ్యవసాయ కార్మికులు రాజధానిలో సమావేశం అయ్యారు. ఆ సభకు ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జనార్ధనరెడ్డిని ఆహ్వానించాము, మీరు రండి, సమావేశంలో చెప్పండి. హామీ ఇవ్వండి అని, వారికి సంబంధించిన సమస్యలతో కూడిన ఒక పత్రాన్ని కూడా యిచ్చాము. అప్పుడు అడిగాము, అయ్యా కోటి మంది రైతులున్నారు. వీరి సమస్యల పరిష్కారానికీ, సలహాలకూ సంబంధించిన విషయాలను గూర్చిగానీ చూసేందుకు ఏదేని ఒక భాగస్వామ్యం లేకుండా పోతున్నది. సెక్రటేరియట్‌లో ఎక్కడ, ఎవరిని సంప్రదించాలో తెలీకుండా ఉన్నది. కనుక వ్యవసాయ కార్మికుల ఒక ప్రత్యేక విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి, వారి కొరకు ఒక ప్రత్యేక చట్టాన్ని అమలుచేయాలి. వారి సమస్యలు వినడానికి, పరిష్కరించడానికి, చెప్పుకోవడానికి, చర్యలు తీసుకోవడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన విభాగం అవసరం, దానిని కమీషనరేట్ అంటారా? సెక్రటేరియట్ అంటారా? ఏదో ఒకటి పెట్టండని కోరాము. కానీ అలాంటిది ఏర్పాటు చేయబడిందా లేదా అన్నది మాకు తెలియదు. నేను సెక్రటేరియట్ అంతా తిరిగాను. నాకు ఎక్కడా అవుపడలేదు. బిల్లు తెస్తామన్నారు. కానీ ఇంతలో వారు పదవి నుంచి వెళ్ళిపోయారు. ఇప్పుడు కొత్త ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డిగారు వచ్చారు. మొన్న నవంబరు 2వ తేదీన రెండు లక్షల మందితో యిక్కడ ఒక ప్రదర్శన జరిగితే ఆ

సందర్భంగా నాలుగవ తేదీన ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక రిప్రజెంటేషను యిచ్చాము. అందులో కూడా మేము ఈ కోర్కెను వెల్లడించాము. వారు మేము ఇచ్చిన నాన్ అఫిషియల్ బిల్లును తీసుకుని పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. కాబట్టి ఇప్పుడు ఈ పూర్వరంగంలోని తీర్మానం యిక్కడికి వచ్చింది. మేము యిచ్చిన బిల్లునే చట్టంగా తీసుకురమ్మని ప్రతిష్టకు పోము. అందులోని సమస్యలనూ, ఐటమ్సని కూడా మీరు చూడండి. ఏమైనా ఇంకా ఇతర పరిస్థితులు ఉంటే కలపండి, మీరు ఒక సమగ్రమైన శాసనాన్ని చేయండి. ఆ విధంగా ఉంటే అది ఒక ఆయుధంగా వ్యవసాయ కార్మికులు తమ చేతుల్లో ఉంచుకుంటారు. వాళ్ళ అసంఘటిత పరిస్థితి నుంచి సంఘటితం అయ్యే పరిస్థితి ఉంటుంది. ఇదుగో ఇది నా హక్కు, ఈ చట్టంలో నాకు కావలసిన హక్కులు నేను పొందే అవకాశం ఉంది. నేను ఆ విధంగా నేను ఏదో పొందగలననే విశ్వాసం వ్యవసాయ కూలీలో వచ్చితీరుతుంది. అటువంటి ఆయుధాన్ని మన శాసనసభ వ్యవసాయ కార్మికులకు యివ్వవలసిన అవసరం ఉందని కనుక ప్రభుత్వం ఆలోచించి అటువంటి చట్టాన్ని తీసుకురావాలని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ, ఈ తీర్మానాన్ని ప్రతి ఒక్కరూ బలపర్చాలని గౌరవనీయ సభ్యులందరినీ కోరుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యం. ఓంకార్:- శ్రీ రాఘవరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని పూర్తిగా నేను బలపరుస్తున్నాను. అందులోని అన్ని అంశాలు స్పష్టంగా, చక్కగా పొందుపరచడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికులకు ఒక సమగ్ర చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టి కనీస వేతనాలను సమర్థవంతంగా అమలుచేయుటకు వ్యవసాయ కార్మికులకు సహాయాన్ని అందించుటకు, వారు చనిపోయినా, లేక ప్రమాదానికి గురి అయిన సందర్భాలలో నష్ట పరిహారం చెల్లించడానికి యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయుటకు వెంటనే చర్యలు తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వానికి సిఫారసులు చేయుచున్నాది. మొదటి విషయం ఆలోచించవలసిందే ప్రభుత్వం యొక్క ఆదాయంలో ఇది ఒక ప్రైమరీ సెక్టారుకు సంబంధించిన విషయం. గణనీయమైన ఆదాయం, వ్యవసాయ ప్రధానమైన ఆర్థిక విధానం మన రాష్ట్రానిది. అందులో వ్యవసాయ కార్మికులు సంఖ్య రీత్యా కోటిపైగా ఉన్నారు. ఉత్పత్తి అంతా ఎక్కువ భాగం వేళ్ళ శ్రమ మీదనే ఆధారపడుతున్నది. మన ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయంలో ప్రత్యేక్ష లేక పరోక్ష ఆదాయాలకు మూలం వ్యవసాయరంగం, వ్యవసాయ కార్మికుడు శ్రమపడి ఉత్పత్తి చేసిన ఫలితం నుంచి వస్తున్నదే. కనుక వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం అనేది సాంఘిక సమస్య. ప్రభుత్వం యొక్క రాజకీయ నైతిక పరిపాలనా సంబంధమైన బాధ్యత. ఇది కేవలం పనికి వినియోగించుకుని రైతు, ఆ రైతు దగ్గర పనిచేస్తున్న వ్యవసాయ కార్మికుడు వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఉన్న సమస్యగా చూడడానికి వీలులేదు. ఇది ఒక ప్రత్యేక స్వభావం కలిగింది. ఫ్యాక్టరీ యజమాని కార్మికుల గూర్చి అనేక సదుపాయాలు చేస్తాడు, ప్రభుత్వం అనేక చట్టాలు చేస్తున్నది. ఆర్థిక, సాంఘిక సహాయం చేస్తున్నది. పైగా ఎలక్ట్రిసిటీ సదుపాయం కలుగచేస్తున్నది. ఆ విధంగా పారిశ్రామిక రంగానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యక్షంగా బాధ్యతవహించి అన్నివిధాలుగా వాళ్ళను చూస్తున్నది. ఇన్సూరెన్సు ఉన్నది. కానీ ఈ వ్యవసాయ రంగంలో మాత్రం ఏ విధమైన నష్ట పరిహారంగానీ, ఇన్సూరెన్స్ గానీ రైతులకుగానీ, వారి దగ్గర పనిచేసే వారికి గానీ ఎటువంటి హామీలు, సబ్సిడీలు కూడా

లేవు. ఆ విధంగా వాళ్ళు బాధ్యతరహితంగా వదలిపెట్టేస్తున్నారు. అలా ప్రభుత్వం చేయవలసింది కాదు. అందువల్ల. వ్యవసాయం కార్మికులకు సంబంధించినంతవరకు ప్రభుత్వం బాధ్యతవహించవలసివుంటుందని మనం తెలుసుకోవాలి. అసంఘటిత కార్మికుల గురించి ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేసేవారికి కల్పించే సదుపాయాలు, కల్పించాలి, కోటానుకోట్లు ఉన్న ఈ వ్యవసాయ కార్మికుల విషయంలో ప్రభుత్వం అన్నివిధాలుగా బాధ్యత వహించవలసి ఉన్నది. అయితే ఇప్పటికే సోషల్‌వెల్ఫేర్ డిపార్ట్‌మెంటు, బీ.సి. వెల్ఫేర్ డిపార్ట్‌మెంటు, ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ డిపార్ట్‌మెంటు, వీకర్ సెక్షను హౌసింగు ప్రోగ్రాం ఉన్న మాట నిజమే. కాని ఏది పెట్టినప్పటికీ వ్యవసాయ కార్మికులకు సంబంధించిన మౌలిక సమస్యల పరిష్కారానికి వెళ్ళితే మనం కనీసం వేతన చట్టాన్ని పాస్‌చేసిన మాట నిజం. కానీ అది అమలు జరుపడంలో లేబర్ ఆఫీసర్లు ఎంత మంది ఉన్నారు మనకు. వ్యవసాయరంగంలో వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీస వేతనం ఉన్నా దానిని అమలు జరపడంలో లేక వీరికి సంబంధించిన ఇతర కార్యక్రమాలను చూడడానికి గానీ లేబర్ ఆఫీసర్లు ఎక్కడున్నారు? ఇంతవరకు లేబర్ డిపార్ట్‌మెంటు వైపునుంచి అనేక సూచనలు ప్రపోజల్స్ పంపించడం జరిగింది. ఎంతమంది లేబర్ అసిస్టెంటు లేబర్ ఆఫీసర్లు కావాల్సి ఉంటుంది అని అది కూడా ఫీల్డు లెవల్‌లో పనిచేయడానికి అన్న విషయాలన్నిటినీ సమగ్రంగా ప్రభుత్వానికి దాదాపు ఆ మాట చెప్పి దశాబ్దం దాటిపోతున్నది. అయినప్పటికీ ఇంతవరకూ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమీ లేవు. వారి శ్రమకు తగిన ఫలితం కావాలి. సంక్షేమానికి తగిన నిధులు ఏర్పాటు చేయాలి. సంవత్సరం పొడుగునా వారికి పనులు ఉండవు కనుక అప్పుడు వారికి ఏదైనా పని కల్పించాలి. వాళ్ళు ఉండడానికి ఇళ్ళు, వాళ్ళ పిల్లలకు చదువు, వాళ్ళ ఆరోగ్యానికి
2.20 సంబంధించిన వైద్య సదుపాయాలూ కల్పించాలి. వృద్ధాప్యంలో (పెన్షన్) సదుపాయం కల్పించాలి. ఇప్పుడిస్తున్న పెన్షన్ ఏదయితే ఉందో, అది ఏమూలకు సరిపోవడం లేదు. ఈ విషయాలన్నీ చూడవలసివుంది. భూమి సమస్య కూడా అత్యంత కీలకమయినది. వారు బ్రతకడానికి భూసంస్కరణల చట్టం సమగ్రంగా అమలు జరిపే ఒక భాగము, ఈ సంక్షేమ కార్యక్రమాల్లో ఇమిడివుంది. అటువంటి విస్తృతమైన ఈ విషయం ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేయడానికి వీలులేదు. వీరి మరణాల విషయానికి వస్తే, మీకు తెలియంది కాదు. అనేక రకాలుగా వీళ్ళలో ఉంది. బావుల్లోంచి నీరు తోడేటప్పుడు, లేక పాములు కరిచో లేక దొంగలు కొట్టో ఇటువంటి సంఘటనలకు, ఇంకా అనేక ప్రమాదాలకు గురి అవుతున్నారు కానీ మన చట్టంలో ఎటూ ఎక్స్‌గ్రేషియాగానీ, కాంపెన్‌సేషన్‌గాని లేదు. ఇక గ్రామంలో ఏమయినా రైతులు కూర్చొని వాళ్ళలో వారు ఏదో మధ్యవర్తిచేత పరిష్కారంగా ఏదో రైతుకు కొద్దోగొప్పో అప్పగించడం తప్ప ప్రత్యేకించి ఏమీ లేదు. కనుక ఈ ప్రమాదాల విషయంలో చూడవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయాన్ని మనవి చేయదలచాను. ఒక వాదమువస్తూ ఉంటుంది. మీరు ఏమయినా వ్యవసాయ కార్మికుల హక్కుల కోసం అంటున్నారు. వారు సరిగ్గా పనిచేయడం లేదు. రైతులు మాత్రం పంటకు గిట్టుబాటు ధర లేదంటారు. ఇప్పటికి రైతు దివాలా తీస్తూ ఉన్నట్టు పైగా వాళ్ళకు ఇటువంటి చట్టాలుచేసి హక్కులు కల్పిస్తే ఏమి వ్యవసాయం గతి ఏమి కావాలి అనే వాదము ఉంది. మేము వ్యవసాయంలో పండిస్తున్న పంటలన్నింటికి గిట్టుబాటు ధర కావాలి. రైతు ఎట్టి పరిస్థితిలో నష్టపడకూడదు. అతని సంక్షేమానికి అన్ని చర్యలు తీసుకోవాలి. అతనీ

నిజమయిన కోర్కెలు నెరవేరాలంటే వ్యవసాయ కార్మికుడి మద్దతు పూర్తిగా రైతుకు ఉండ వలసిన అవసరం ఉంటుంది. అంతేగాని వ్యవసాయ కార్మికుని సహాయం లేనిదే రైతు ఒంటరిగా సాగించలేడు. మా ప్రయత్నం ఫలించదు. ఒక రైతుకి వ్యవసాయ కార్మికుడికి మధ్య వైవిధ్యం, శతృత్వం ఉండకూడదు. ఇక పని దొంగతనమా? ఫ్యాక్టరీలలో ఉంది. ఇక్కడా ఉంది. చేతగాని వారు ఎక్కడయినా ఉంటారు. అటువంటి విషయాన్ని ఒక సర్వ సాధారణ సూత్రంగా చేయడానికి వీలులేదు. వాళ్ళకు హక్కులు కల్పిస్తూ చట్టంచేస్తే చెడిపోతారు అనడం పొరపాటు. పనికోసం ప్రోత్సహించండి. అంతేగాని పని దొంగలను కూర్చోబెట్టండి అని ఎవరూ అనరు. ఏమయినా ఈ విషయాలన్నింటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని ఈ రోజున ప్రభుత్వం పేద ప్రజల సంక్షేమాన్ని ఆలోచించినపుడు వారి కొనుగోలు శక్తిని పెంచే చర్యతీసుకుంటేనే వారి సంక్షేమం సమగ్రంగా అభివృద్ధి చెందుతుంది. వారి కొనుగోలు శక్తిపెంచే చర్యలు లేకపోతే మాత్రం వారు అభివృద్ధికాలేరు. కొనుగోలు శక్తి పెరగాలంటే కష్టంచేసేచోట ఆదాయం ఎక్కువ రావాలి, సంవత్సరం పొడుగునా పనిచేసే వసతి ఉండాలి. అదేవిధంగా వారికి ఆర్థిక వసతి, విద్యా, వైద్య వసతి ఇవన్నీ ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. ఇలాంటి సమగ్ర చట్టాన్ని తీసుకురావాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ ఆమోదించాలని విజ్ఞప్తిచేస్తూ శెలవు తీసు కుంటున్నాను.

శ్రీమతి ఇ. సీతారామమ్మ:- అధ్యక్షా, రాఘవరెడ్డిగారి వ్యవసాయ కార్మికుల తీర్మానాన్ని నేను కూడా సమర్థిస్తున్నాను. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఇప్పుడయినా ఈ తీర్మానం వచ్చినందులకు మరొక్కసారి ధన్యవాదాలు సమర్పిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ వ్యవసాయ కార్మికులు రాష్ట్రంలో ఒక కోటి మంది ఉన్నారని మన సోదరులు చెబు తున్నారు. దానిలో యాభై లక్షల మంది మహిళలు ఉన్నారు. ఇంకా ఎక్కువ ఉండ వచ్చు. అందరూ వీరికి కావలసిన విద్యా, వైద్య తదితర సంక్షేమ కార్యక్రమాల గురించి చెప్పారు. ఈవాళ సమాజాన్ని నిర్మించింది మహిళ, ఇటువంటి మహిళకు అంటే వ్యవసాయ కార్మికురాలికి సరయిన తిండికూడా లేని పరిస్థితి గ్రామంలో ఇవాళ చోటు చేసుకుంది. అంటే వారికి ఇస్తున్న ఈ రూ. 30/- పెన్షన్ ఎలా సరిపోతుందని మిమ్మలను అడుగు తున్నాను. ఈ విషయంలో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఎంతమందికి ఈ పెన్షన్ వస్తుందో గ్రామాలలోకెళ్ళి తెలుసుకుంటే గ్రామానికి ఐదుగురికో, ఆరుగురికో అంటే మిగతా వారికి పెన్షన్‌లేదు. వీరి యొక్క శ్రమమీదే ఈ రాష్ట్రం ఇప్పుడు నడుస్తుంది. 24 గంటలూ పనిచేస్తుంది. ఏ సంస్థలో పనిచేసినా, ఏ. యం.ఎల్.ఏ.గా చేసినా, మంత్రి పదవి అయినా ఎవరయినా ఆహారాన్ని తీసుకోవలసిందే. కార్మికులు జీవితమంతా పనిచేసి మనకు ఈ వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని అందిస్తున్నారు. దీనిని మనము అనుభవించి వారికి మనము ఏమి ఇస్తున్నాము అని అడుగుతున్నాను. అంటే ముప్పై రూపాయలు ఇస్తున్నాము. ఈ ముప్పై రూపాయలు పెన్షన్ ఏమాత్రమూ చాలదు. దీనిని వంద రూపాయలుగా పెంచవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అంతేగాకుండా వ్యవసాయంచేసే కార్మికురాలు గర్భిణీ స్త్రీ అయితే ఆమెకు మూడు నెలలకు వచ్చే 160 రూపాయలు కాకుండా దానిని రూ. 500/-లు చేయవలసిందిగా వీరికి ఈ సౌకర్యం 8వ మాసము నుంచి కల్పిస్తున్నారు, అలా కాకుండా 5వ మాసము నుంచి కల్పించాలని అడుగుతున్నాను. వీరి పిల్లలకు గాని వీరికి గాని చదువు చెప్పించ డానికి, వారి పిల్లలకు ఉద్యోగ అవకాశాలు ప్రభుత్వం కల్పించవలసిందిగా మరియు

సంక్షేమ కార్యక్రమంలో గృహ నిర్మాణం ఉంది. ఈ బలహీనవర్గాలకు గృహ నిర్మాణం పథకంలో వ్యవసాయ కార్మికులకు మహిళలకు దీనిలో శాతాన్ని కేటాయించాలని అంటే ఈ ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.లకు మహిళలకు ఏ విధంగా రిజర్వేషన్ ఉందో ఆ విధంగా మహిళా కార్మికులకు గృహ సదుపాయాలు కల్పించవలసిందిగానూ, వీరికి జరిగే అన్యాయాన్ని ఎదుర్కోవలసిందిగాను ఈ తీర్మానంలో అడుగుతున్నాను. ఈ కార్మికులకు తీవ్రమయిన జబ్బులు వస్తున్నాయి. వాటి గురించి సోదరులు వివరించారు. గ్రామాలలో ఎక్కువగా మహిళలకు క్షయ, క్యాన్సర్ మొదలగునవి వస్తున్నాయి. ఇలాంటి వారికి ఏ ప్రమేయము లేకుండా ఆ సర్టిఫికేట్ తీసుకొని అంటే కార్మికురాలు అనే దానిపై ఆమె ఆరోగ్యానికి సరయిన ఏర్పాట్లు చేయించి ఆ జబ్బు నయమయ్యేట్లు చికిత్స ప్రభుత్వం ఇప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మహిళా సంక్షేమంలో భాగంగా 60 సంవత్సరాలు దాటిన కార్మికురాలికి సౌకర్యాలు అంటే గృహవసతి, వైద్య సదుపాయం, పెన్షన్‌వంటి కావలసిన వసరులు కల్పించవలసిందిగా కోరుతూ, ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

30 శ్రీ యం.టి. చౌహాన్ (దేవరకొండ) :- అధ్యక్షా, చాలాకాలము తరువాత రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి గ్రామసీమలలో అత్యధిక మెజారిటీలో ఉన్న వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం కొరకు ఒక సమగ్ర చట్టాన్ని తీసుకురావడానికి చర్చించే అదృష్టం కలిగినందుకు సంతోషిస్తూ, రాఘవరెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిన ఆ తీర్మానాన్ని ఈ సభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

నేను ఎక్కువగా సమయం తీసుకోదలుచుకోలేదు. ఇవాళ మిగతా కార్మికులకు ఏ విధమైనటువంటి రాయితీలు యిస్తున్నామో కార్మికశాఖ మంత్రిగారికి బాగా తెలుసు. సంవత్సరం పొడుగునా వ్యవసాయ కార్మికులు ఎండకు ఎండి, వానకు తడిసి, చలికి గడగడ వణుకుతూ అనేక కష్టాలను అనుభవిస్తున్నారు - స్త్రీలుగాని పురుషులు గాని - రైతు అన్నదాత అని చెబుతున్నాము. రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు లేనిదే కమ్మటి బియ్యం, అన్నం ఎక్కడి నుండి వస్తాయి? అందుకని వ్యవసాయ కార్మికుల క్షేమం కొరకు సమగ్ర చట్టం చేయాలని కోరుతున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికుల దౌర్భాగ్య పరిస్థితి ఎట్లా ఉందంటే, ఊరికి ఒకరిద్దరికి 60 ఏండ్లు నిండిన వారికి 30 రూపాయల చొప్పున యిస్తున్నారు. ఆయన దురదృష్టం కొద్దీ ఒకవేళ ఇంట్లో లేకుంటే - కొడుకు దగ్గరకో, బిడ్డ దగ్గరకో వెళ్ళాడంటే - పోస్ట్‌మెన్ అతడు లేడని చెప్పి ఆ డబ్బును రిటర్న్‌చేసి పంపిస్తాడు. మళ్ళీ పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళి అడిగితే రిటర్న్ పంపించామంటారు. కలక్టరు ఆఫీసుకు వెళ్ళి అడిగితే, నీవు చచ్చిపోయావు అనుకున్నాము, నీవు బ్రతికే ఉన్నావా, అయితే నీవు బ్రతికివున్నట్లు సర్టిఫికేటు తీసుకురావాలి అంటారు. 30 రూపాయల ముష్టికి ఈ రకమైన అవస్థలు, ఒక వూరిలో ఇద్దరికో ముగ్గురికో యిస్తున్నారు. పది మంది ఎలిజిబుల్ ఉన్నప్పటికీ - ఆ ఇద్దరు చస్తే మిగతా ఇద్దరికి యిస్తున్నారు. ఆ యిచ్చే పెన్షన్ కూడ 30 రూపాయలే. ఈ రోజు మంచినూనె కిలో 35 రూపాయలు, ముతక బియ్యం కిలో 5 రూపాయలు, ఫైన్ రైస్ అయితే 8 రూపాయలు కిలో ఉందనుకోండి,

వారు వాడరు. ధరవరలు ఇట్లా ఉండే పరిస్థితిలో ఆ 30 రూపాయలను 150 రూపాయలకు పెంచాలని కోరుతున్నాను.

ఇకపోతే ఇందాక సీతారామమ్మగారు చెప్పినట్లుగా వ్యవసాయ కార్మికులైన గర్భిణీ స్త్రీలకు ఆరుమాసాలకు గాను 150 రూపాయలు యిస్తున్నారు. ఆ డబ్బును డాక్టర్లే కాజేస్తున్నారు. అందుకని గర్భిణీ స్త్రీ తన ఆరోగ్యం కాపాడుకోడానికి, కడుపులో ఉన్న పాప బలిష్ఠంగా ఉండడానికి మనం యిచ్చే 150 రూపాయలు ఆరు మాసాలకు సరిపోవు. కాబట్టి నెలకు 50 రూపాయలు చొప్పున గర్భిణీ స్త్రీలకు ప్రసూతి కావడానికి మూడు నెలల ముందు నుండి ప్రసూతి అయిన మూడు నెలల వరకు అంటే ఆరు మాసాలు ఆ వ్యవసాయ కార్మిక స్త్రీలకు యివ్వడం న్యాయంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సమగ్ర వ్యవసాయ కార్మికుల చట్టాన్ని పాసుచేసినప్పటికీ, అధికారపక్షము వారు కార్మికశాఖ మంత్రిగారు ఆలోచించి ఈ రాష్ట్రములోని గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉండే అత్యధిక వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం కొరకు కార్మికులకు కల్పించిన వసతులను, సౌకర్యాలను కల్పించడానికి పూనుకోవాలి. నా కంటే ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు కూడా చెప్పారు. నేను కూడ కోరుతున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికుడికి ఏదైనా పాము కరిచినా, లేకపోతే పనిచేస్తూ ఉంటే ఏదైనా యాక్సిడెంటు అయి చనిపోయినా దహన సంస్కారాలకు ఏదైనా యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. అలాగే మెడికల్ ఫెసిలిటీస్‌గాని ఇతర ఫెసిలిటీస్‌గాని వారికి ప్రొవైడ్ చేయడానికి ఈ చట్టములో పెట్టాలని మిగతా కార్మికులకు చట్టం చేసిన విధంగానే ఈ వ్యవసాయ కార్మికుల కొరకు కూడ చట్టం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టాలని పోయినసారి నా పేరుతో కూడ ప్రతిపాదించడం జరిగింది. మరొకరి పేర కూడ అది ఉండినది. ఎజండాలో ఇంక్లూడ్ అయివుండినది. కాని పోయినసారి గందరగోళముల మధ్యనే సభ ముగిసిపోయింది. ఇప్పటికైనా న్యాయం జరిగింది, సంతోషంగా ఉంది. దీనిని చర్చించాము. కార్మికశాఖ మంత్రిగారు ఈ అనధికార బిల్లును తప్పనిసరిగా ఆమోదింపజేసి చట్టం ద్వారా వ్యవసాయ కార్మికులకు మెడికల్ ఫెసిలిటీస్‌గాని పెన్షన్ గానీ తదితర వసతులుగాని కల్పించడానికి పూనుకుంటారని ఆశిస్తూ ఈ అనధికార తీర్మానాన్ని ఏకగ్రీవంగా అందరు ఆమోదించాలని కోరుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్.వి. కృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా, వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానికై సమగ్ర చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టుటకు దీనిని తెచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. వ్యవసాయ కార్మికులు దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నారని చెప్పక తప్పదు. వారు ఆ దారిద్ర్యరేఖ నుండి పైకి వచ్చేవరకు తప్పనిసరిగా వారికి అన్ని విధముల రాజ్యాంగ రీత్యా వసతులు కల్పించవలసిన అవసరముంది. దయాదాక్షిణ్యాలు కావు. విధిగా అన్నిరకాల వసతులు, అవకాశాలు కల్పించాలి. నిజంగా దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నవారి సంక్షేమం కొరకు ఈ అసెంబ్లీలో చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు అటు అధికారపక్ష సభ్యులుగాని ఇటు ప్రతిపక్షములో ఉన్న సభ్యులుగాని ఎంత మంది ఉన్నారనేది చూస్తేనే అర్థం అవుతుంది ఈ చర్చ ప్రాతిపదిక. ఈ అసెంబ్లీ వాస్తవంగా ఎవరిని రిప్రజెంటు చేస్తున్నది, ఎవరికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నదనేది తెలుస్తున్నది. సమాజములో రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా, సాంస్కృతికంగా, సాంఘికంగా అన్నిరకాల వెనుకబడినటువంటి వారి సంక్షేమం కొరకు ప్రాముఖ్యం కలిగినటువంటి

ఈ బిల్లును చర్చించడానికి ఈ అసెంబ్లీలో ఎంత ప్రామినెన్స్ ఉందో అర్థం అవుతుంది. ఈ బిల్లు చాలా ప్రాముఖ్యం కలిగినటువంటిది. దీనిని తప్పనిసరిగా ఆమోదించాలి. ఆమోదించిన సందర్భములో దీనిని అమలు జరుపడానికి కావలసిన యంత్రాంగాన్ని కూడ ఏర్పాటు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యం. రత్నబోసు (గన్నవరం) :– అధ్యక్షా, శ్రీ నర్రా రాఘవరెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టిన అనధికార తీర్మానము – వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానికై సమగ్ర చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టుటకు, కనీస వేతనములను సమర్థవంతంగా అమలుచేయుటకు, వ్యవసాయ కార్మికులకు వైద్య సహాయాన్ని అందించడానికి, వారు చనిపోయిన లేక ప్రమాదానికి గురైన సమయములో తగిన నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయుటకు వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని వారు అనధికార తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.

అధ్యక్షా, మనము మనస్ఫూర్తిగా మాట్లాడదలచుకుంటే, ఈ సభలో ఉన్న ప్రతి ఒక్కరు సమర్థించవలసిన అవసరం చాలా ఉంది. ఏ ఒక్క సభ్యుడికి ఎటువంటి సందేహం ఉండనవసరంలేదు. ఎందుకంటే భారతదేశ జనాభాలో నూటికి 80 మంది పేద ప్రజలు. వారిలో ఎక్కువ మంది వ్యవసాయ కూలీ మీద ఆధారపడివున్నారు, దానిమీదనే జీవిస్తున్నారనడములో సందేహంలేదు. భారతదేశములో ఉన్న నిష్పత్తిలాగానే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కూడ నూటికి 80 మంది వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. అయితే మన దురదృష్టం ఏమంటే – మన రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతములో మాత్రమే ఏ జిల్లాలో అయినా గాని వ్యవసాయరంగానికి అవసరమైన కాలవలుగాని బోర్‌వెల్స్‌గాని ఉన్నా, మిగతా సగము జిల్లాలలో అనావృష్టి పరిస్థితులు ఉండడం, వర్షాధారము మీదనే ఆధారపడి వ్యవసాయం జరగడం వలన దురదృష్టం. అయితే కేవలం సంవత్సరానికి 4 మాసాలు మాత్రమే వృత్తి దొరుకుతుంది. ఈ పేద వ్యవసాయ కూలీలు మిగిలిన 8 మాసాలు వేరే వృత్తి మీద ఆధారపడవలసిన అవసరం ఉంది. వేరే వృత్తిమీద ఉన్నటువంటివారు చేనేత కార్మికులు కాని కమ్మరులు గాని కుమ్మరులు కానీ మేదర వృత్తిచేసుకొనే వారు కాని–వీరందరు 4 మాసాలు వ్యవసాయ రంగంలో వ్యవసాయ కూలీ మీద ఆధారపడి జీవించేవారు ఉన్నారు అనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. అయితే వీరికి మనం పూర్తిగా పని కల్పించలేకపోతున్నాము. అయితే ఈ వ్యవసాయ కూలీలలోనే చిన్నచిన్న రైతులు ఉన్నారు. ఒకటి, రెండు ఎకరాలు ఉన్న రైతులు కూడా వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉన్నారు. తమ పొలం పనులుచేసుకున్న తరువాత మిగిలిన రోజులు కూలిపనులు చేసుకొని జీవించేవారు ఉన్నారు. వీరందరినీ మనం వ్యవసాయ కూలీలుగా తీసుకోవలసివస్తుంది. అన్ని రంగాలలోను అటు సంక్షేమ కార్యక్రమాలలోనైతేనేమి ఇటు వైద్య సహాయ కార్యక్రమాలలో నైతేనేమి ప్రపంచంలో ఏ దేశం అయినా నూటికి 80 మందిగా ఉన్నటువంటి వారికి పూర్తిగా సహాయం చేయగలుగుతుందా అంటే అది చాలా అనుమానాస్పదమే. మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి మనకు తెలుసు. ఈ పరిస్థితులలో ఇటువంటి బిల్లుపెడితే అది మన తలకు మించిన బరువు అవుతుంది. అది మనం పెట్టుకోగలిగిన పరిస్థితులలో ఉన్నామా అని ప్రతి ఒక్క సభ్యుడు ఆలోచించవలసిన

అవసరం ఉంది. ఇందాకా గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. వ్యవసాయ కార్మికులకు నెలకు 35 రూపాయలు పెన్షను ఇస్తున్నాము. అది వారికి సరిపోతుందా అంటే కేవలం 2,3 రోజులు సరిపోతుంది. మిగిలిన రోజులు వారు అటు అడుక్కొని తినలేరు, ఇటు పనిపాటలు చేసుకుందామని అనుకుంటే పనులు లేవు. ఈ పరిస్థితులలో ఉంది. ఈ 35 రూపాయలు పెన్షను కూడా సకాలంలో అందించగలుగుతున్నామా అంటే అందించలేకపోతున్నాము. ఇది ప్రభుత్వం యంత్రాంగం లోపం అని చెప్పక తప్పదు. కొంతమంది ఎమ్.ఆర్.ఓ.లు పెన్షను తీసుకునే కార్మికులను నానా రకాల వేధింపులకు గురిచేస్తున్నారు. నీవు చని పోయావో, బ్రతికున్నావో మాకు తెలియదు, నీవు సర్టిఫికేటు తీసుకొనిరావాలని వేధింపులకు గురిచేస్తున్నారు. నెలల తరబడి ఈ పెన్షను వారికి సకాలంలో అందని సందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచించి ఈ పెన్షనును 35 రూపాయల నుంచి కనీసం 150 రూపాయలు అయినా చేసి వారికి అందించగలిగితే బాగుంటుంది. గతంలో ఎప్పుడో ఇచ్చిన పెన్షనుదారులు ఎవరైనా చనిపోతే ఆ ప్లేస్‌లో భర్తీచేసి కొత్తవారికి ఇచ్చే పరిస్థితి ఉంది కాని వేరే కొత్తవారికి ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు. ఇది చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. ఆ విధంగా కాకుండా సంవత్సరానికి ఇన్ని వేల మందికి అని టార్గెట్ పెట్టుకొని కొత్త కూలీ వృద్ధులకు కూడా మనం పెన్షను ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ రకంగా చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మన కార్మిక శాఖామాత్యులు ఇప్పుడు ఇక్కడే ఉన్నారు. వారు ఈ విషయం ఆలోచించాలి. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి శక్తికిమించిన పని అని నాకు తెలుసు. అయితే ఇది ప్రతి రాష్ట్రంలో ఉన్నటు వంటి సమస్య. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడినటువంటి రాష్ట్రం. కనుక దీనికి కేంద్ర ప్రభుత్వం సహకారం తీసుకోవాలి. నేను ఒక విషయం ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి, మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఇటువంటి చట్టాలు మనం చేయలేనప్పుడు వాస్తవ పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ సభ ఏకగ్రీవంగా రిజల్యూషను పాస్‌చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రికమెండుచేస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. ఈ పేద ప్రజలకు, వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన కూలీలకు మాగ్జిమం ఎంతవరకైతే మనం సహాయం చేయగలమో అంతవరకు సహాయపడే విధంగా ఈ సభ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. ఇటువంటి మంచి తీర్మానం ప్రవేశపెట్టిన శ్రీ నర్రా రాఘవరెడ్డిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఏదైనా మనం పేద ప్రజలకు సహాయం చేయవలసివుంది. దానితోబాటు మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకోవలసివుంది. మిగిలిన రాష్ట్రాలు కూడా ఈ రకంగా చేస్తే బాగుంటుంది. వివిధ పార్టీలు అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాలు కూడా ఇటువంటి చట్టాలు తీసుకొనివచ్చి వారు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడిగి ఆ రకంగా ఒత్తిడి తీసుకొని వచ్చి కేంద్ర సహాయం తీసుకొని వ్యవసాయ కార్మికులకు, రైతు కూలీలకు సహాయం ఇస్తే బాగుంటుందని మరొకసారి మంత్రిగారికి, ఈసభకు తెలియజేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు అధ్యక్షులకు ధన్యవాదాలు తెలియ జేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను. జైహింద్.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి (చేవెళ్ళ):- అధ్యక్షా, శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డిగారు వ్యవసాయ కార్మికులు సంక్షేమం కోసం సమగ్ర చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టి చట్టం ప్రకారం దీనికి

అధికారాలు కల్పించాలని ఏద్వైతే సూచన చేశారో అది చాలా మంచిది. మన రాష్ట్రంలో సుమారుగా ఒక కోటి 50 లక్షల మంది వ్యవసాయదారులు ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో, అందులో రమారమి 90 లక్షల వరకు వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్నారు. ఇటువంటి వ్యవసాయరంగంలో పనిచేస్తున్నటువంటి, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు ఇంత మూలకారకులైన వ్యవసాయ కార్మికులను అనేక సంవత్సరాలుగా నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నటువంటి పరిస్థితి ఉంది. వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమానికి ఒక సమగ్రమైన చట్టం తీసుకొని రావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిన అనధికార తీర్మానాన్ని తెలుగు దేశం పార్టీ పూర్తిగా సమర్థిస్తున్నది. ఈ చట్టాన్ని ఈ చట్ట సభలో ఆమోదించడమే కాకుండా దీనికి చట్టపరమైన అధికారాలు కూడా కల్పించవలసిన అవసరం ఉందని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. గతంలో 1986-87వ సంవత్సరంలో నేను రాష్ట్ర కార్మికశాఖమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వ్యవసాయదారుల సమీకృత కార్మిక సంక్షేమ భీమా పథకానికి ఒక ముసాయిదా తయారుచేసి పెట్టడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికుల సమగ్ర చట్టంతోబాటు, కనీస వేతనాల క్రమబద్ధీకరణతోబాటు, జీతభత్యాల వేతన సవరణతోబాటు ఒక సమీకృత భీమా పథకాన్ని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జోడించి వ్యవసాయ క్షేత్రాలలో పనిచేస్తున్నటువంటి లక్షలాది కార్మికులను భీమా పథకం పరిధిలోకి తీసుకొని రావలసిన అవసరం ఉందని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. సమగ్ర చట్టంతోబాటు ఈ భీమా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి వ్యవసాయ కార్మికులకు ఈ ప్రత్యేకమైన సదుపాయాలు కల్పిస్తే బాగుంటుందని నేను ఈ సందర్భంగా ప్రభుత్వానికి సూచన చేస్తున్నాను. మహిళా సభ్యురాలు చెప్పినట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ వివిధ ప్రాంతాలలో భూమి షెడ్యూల్డ్ ఏరియా క్రింద ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఉంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో వ్యవసాయ కార్మికులకు మొత్తం సంవత్సరం అంతా పనులు లభ్యం అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. కొన్ని తెలంగాణా జిల్లాలలో, కొన్ని రాయలసీమ జిల్లాలలో వ్యవసాయ కార్మికులకు కేవలం వ్యవసాయ క్షేత్రాలలో కేవలం 3 మాసాలు మాత్రమే పని దొరికే అవకాశం ఉంటుంది. ఆ జిల్లాలో తీవ్రమైన దుర్భిక్షం ఉంటుంది. ఈనాడు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో కాని ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో కాని అనంతపురం జిల్లాలో కాని - ఇటువంటి జిల్లాలో వర్షాధారం మీద ఆధారపడినటువంటి వ్యవసాయ భూములలో పనిచేసే కార్మికులకు మిగిలిన రోజులలో సహకారరంగంలో ఉపాధి కల్పించే కార్యక్రమాన్ని చేబట్టవలసిన అవసరం ఉంది. మహిళా వ్యవసాయ కార్మికులతో మహిళా కోఆపరేటివ్ సెక్టారులను స్థాపించి బ్యాంకుల ద్వారా ఆర్థికసోమత పెంపొందించి అగ్రికల్చర్ బేస్డ్, ఆగ్రోబేస్డ్ పరిశ్రమలను స్థాపించాలి. ముఖ్యంగా వ్యవసాయ రంగంలో పనిచేస్తున్నటువంటి మహిళా కార్మికులను ఆదుకోవలసినటువంటి పరిస్థితి గురించి ఆలోచిస్తే బాగుంటుందని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. 60 సంవత్సరాలు ఉన్న వ్యవసాయ కార్మికులు రాష్ట్రంలో రమారమి 13 లక్షల మంది ఉన్నారనేది కార్మికశాఖ లెక్కల ప్రకారం తెలుస్తున్నది. గతంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హయాములో వృద్ధాప్యపు పెన్షను ఏవిధంగా ప్రవేశపెట్టారో, వ్యవసాయ కార్మికులకు వృద్ధాప్యపు పెన్షన్ను ఏవిధంగా ప్రవేశపెట్టారో అదేవిధంగా కేవలం రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే దీని భాగస్వామి కాకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి కూడా సహాయం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డిగారు ప్రతిపాదించినటువంటి ఈ అనధికార తీర్మానాన్ని అన్ని రాజకీయ

పార్టీలు ఆమోదించవలసిన అవసరం ఉంది. దీనితోబాటు భీమా పథకం కూడా జోడించడం కోసం కార్మిక శాఖామాత్యులు శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డిగారు చొరవ తీసుకోవాలని కోరుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

కార్మిక శాఖామంత్రి (శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి):- అధ్యక్షా, వ్యవసాయ 12.5 కార్మికుల గురించి గౌరవనీయులైన సభ్యులు శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డిగారు అనధికార ఉ. తీర్మానం సభలో ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం గురించి ఒక సమగ్రమైన చట్టము తీసుకుని రావాలని వారు ఒక అనధికార తీర్మానం ప్రవేశ పెట్టారు. మన రాష్ట్రములో ఒక కోటికి పైగా వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్నారు. ఈ చర్చలో రాఘవ రెడ్డిగారు, విఠల్‌రెడ్డిగారు, రాజేశ్వరరావుగారు, రామచంద్రరావుగారు, ఓంకార్‌గారు, సీతారావమ్మగారు, చౌహాన్‌గారు, క్రిష్ణయ్యగారు, రామయ్యగారు, రత్నబోసుగారు, ఇంద్రారెడ్డిగారు పాల్గొన్నారు. వీరు అంతా చాలా సూచనలు సలహాలు యివ్వడం జరిగింది. ఈ విధముగా సమగ్రమైన చట్టముతీసుకుని రావాలని యిదివరలో అసెంబ్లీలో పాసు చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి గత ప్రభుత్వము ఏమి చేసిందనే వివరాలలోకి పోయి చెప్పదలచుకోలేదు కాని ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత ముఖ్యంగా మహిళా వ్యవసాయ కార్మికుల విషయంలో గర్భిణీ స్త్రీలకు సంబంధించి ఏ రాష్ట్రములో తీసుకోనటువంటి చర్యలు ఈ రాష్ట్రములో తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ విధముగా ఈ ప్రభుత్వము ధైర్యంగా చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికులు స్త్రీలకు సంబంధించి వారు గర్భిణీగా ఉన్నప్పుడు నాలుగు మాసాలు పనికి వెళ్ళలేని పరిస్థితిలో ఉంటారు వారు గర్భిణీగా ఉండడము వలన పనులోనికి వెళ్ళలేని పరిస్థితులుండడమువలన వారికి యిల్లు గడవని పరిస్థితులుండడము వలన వారికి నాలుగు నెలలకు ప్రసూతి ఎలవెన్సు యివ్వాలని నిర్ణయము తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ ప్రకారంగా యివ్వడం జరుగుతున్నది. వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి కనీస వేతనాల అమలు చట్టము ఉంది. కాని ఆ చట్టము నూటికి నూరు పాళ్ళ అమలు జరుగుతూందని చెప్పలేను కాని అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము ఈ చట్టము అమలు చేయడానికి 278 మంది ఎసిస్టెంటు లేబరు ఇన్‌స్పెక్టర్లు, 44 మంది లేబరు ఇన్‌స్పెక్టర్లు, 33 మంది ఎసిస్టెంటు కమీషనర్లు, 7 గురు డిప్యూటీ కమీషనర్లు ఉన్నారు. 'అన్‌ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టారులో — బీడి, చేనేత, హోటలు కార్మికులకు సంబంధించి, సినిమాహాల్సు కార్మికులకు సంబంధించి కనీస వేతనాలకు అమలు పరచడానికి ఈ మెషినరీ ఉంది. ఈ చట్టాన్ని అమలు చేయడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. కనీస వేతనాల చట్టము అమలు జరగడంలో వ్యవసాయ కార్మికులకు సంక్షేమ కార్యక్రమాలు అమలు చేయడంలో ప్రజాప్రతినిధులు అందరూ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని వారి పొలాలలో పని చేసే వారికి కనీస వేతనాలు అమలు పరిచినట్లయితే వ్యవసాయ కార్మికులకు న్యాయం చేకూరుతుందని నమ్మకం ఉంది. వీరి గురించి సమగ్రమైన చట్టము తీసుకుని రావడానికి ఢిల్లీలో కేంద్ర కార్మిక శాఖామత్యులు రాష్ట్రాల కార్మిక శాఖామాత్యులతో ఒక సమావేశాన్ని 1992 ఆగస్టులో ఏర్పాటు చేసారు ఈ చట్టము గురించి చర్చించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఈ చట్టము తీసుకుని వస్తుందనే నమ్మకం ఉంది. ఈ చట్టము కేంద్ర ప్రభుత్వము ద్వారా తీసుకుని రాబడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు తెలియచేయడం

జరుగుతుంది. రాజేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతూ గ్రూపు ఇన్సూరెన్సు విషయంలో డబ్బులు సరిగా యివ్వడం లేదనే విషయం చెప్పారు. దానిని సరిదిద్దాలని కోరారు. అది సరిచేస్తాను. వ్యవసాయ కార్మికులకు సంక్షేమ కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలని కోరారు. ఎన్నో కార్యక్రమాలు తీసుకున్నాము. మహిళా కార్మికుల గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గతములో రెండు సార్లు తీర్మానం యిచ్చట చేసి పంపడం జరిగింది.

శ్రీ పి. రామయ్య:- యిందులో చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. సెంట్రలు గవర్నమెంటు చూసుకోవలసిన సబ్జక్టు అని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఈ తీర్మానం ఆ విధముగా చెప్పే దానికి ప్రోద్బలము యిస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు రెండు పర్యాయములు చట్టము తీసుకుని వస్తామని మరల వెనక్కు పోయారు. 1983 సంవత్సరములోను, 1985 సంవత్సరములోను తీర్మానాలు చేసి పంపాము. వారు చేయకపోతే మనం చేసుకుందామనే అభిప్రాయం వచ్చింది. రాష్ట్రాలు చేసుకోవడంలో ఎటువంటి తప్పులేదు. ఈ విధముగా చేసిన రాష్ట్రాలు కేరళ, త్రిపుర రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. ఈ చట్టాలను ఆ రాష్ట్రాల నుంచి తెప్పించుకుని చూడండి. ఈ రాష్ట్రములో ఆ చట్టము తీసుకుని వస్తే బాగుంటుంది. మన రాష్ట్రంలో ఒక కోటి పదహేను లక్షలు వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ చట్టము తీసుకుని రాదు. రానంతమాత్రాన రాష్ట్రము చేసుకోకూడదని ఏమి ఉంది. ఈ బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వం నెత్తిన పెడితే ఎట్లాగు? వ్యవసాయ కార్మికులకు రిజిస్ట్రేషను, రికార్డ్సు మెయిన్టెయిన చేయాలి. మినిమమ్ వేజెస్ ఏమిటి? వారికున్న అధికారాలు ఏమిటి? లాండు ఓనరు యివ్వకపోతే శిక్షించే దానికి అధికారాలు ఉన్నాయా? చట్టబద్ధమైన యంత్రాంగం కావాలి. చట్టబద్ధమైన అధికారం కావాలి. వివాదముల పరిష్కారం గురించి బిల్లులో ఉండాలి. చట్టరీత్యా అధికారం ఉండాలి. వెల్ఫేరు ఫండు ఏర్పాటు చేయాలి. ఏ రూపములో చేయాలి. వ్యవసాయ కార్మికులు ఎంత చెల్లించాలి. లాండు ఓనరు ఎంత చెల్లించాలి. వెల్ఫేరు ఫండు గురించి ఒక బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ ఫండు ఎట్లాగు వినియోగం చేయాలి. ఎవరు నిర్ణయించాలి. అధికారం ఎవరికి యివ్వాలి. ఇవన్నీ చట్టములో పెట్టుకుని చేయవలసిన అవసరం ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేస్తుంది అని కూర్చోకూడదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా కమీషనరు, రూరల్ డేవలప్మెంట్ద్వారా గురుదాస్గుప్త కమిటీ అని పార్లమెంటు వేసింది. హనుమంతరావుగారి అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ వేశారు. దేశవ్యాప్తంగా ఆ కమిటీలు అన్ని రాష్ట్రాలు తిరిగి వ్యవసాయ కార్మికులకు సమగ్రమైన శాసనం అవసరం అని సిఫారసులు చేశారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం చూస్తున్నది. గాంధీ ఫౌండేషను కమిటీ సిఫారసులు చేసింది. ఇన్ని టన్నుల కాగితాల పౌరసత్వం ఉంది. ఈ చట్టము తేవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధిలేదని, ప్రభుత్వానికి ఈ రాష్ట్రములో ఈ చట్టము తెచ్చేదానికి ఆసక్తిలేదని తెలియచేస్తూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:- రాష్ట్రములో వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి ఈ చట్టము తీసుకుని రావలసిన అవసరం ఉంది. ఆ విధముగా చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, ఇతర రాష్ట్రాలకు ఆదర్శప్రాయంగా ఉండాలి. ఇది ప్రధానమైన సమస్య. సమగ్రమైన చట్టాన్ని ఈ

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకునిరావాలి. ఉద్యోగస్తులకు ఒక చట్టం. పేదవానికి ఒక చట్టము అంటే ఎట్లాగు? మనము చేసే చట్టము ఎట్లా ఉండాలంటే, ఒక ఉద్యోగికి ఒక చట్టము, పేదవాడికి ఇంకో చట్టము ఉండకూడదు. పేదవాడు శ్రమ జీవి. వాడు అందరి కొరకు కష్టపడుతున్నాడు. వాడి శ్రమను అందరం ఉపయోగించుకొంటున్నాము. వాడి శ్రమ అందరికి ఇముడుతున్నది. వాడి ఓటు కూడా మనకు ఉంది. కాబట్టి, చట్టము చేసే టప్పుడు పేదవాడికి వర్తింపచేట్లు చూడాలి. నా నియోజకవర్గములో 10 మంది బావిలో పడి చచ్చిపోయారు. వారికి నష్టపరిహారము ఇమ్మంటే, యజమాని ఏమంటాడంటే, నేను జీతము ఇచ్చేవాడినే, నష్టపరిహారము ఇచ్చేదానికి లేదని అంటాడు. కలెక్టరు దగ్గరకు పోతే 5 వేల కంటే ఎక్కువ ఇవ్వనని అంటాడు. రాష్ట్ర సి.ఎం. నిధి నుండి వాడికి డబ్బు ముట్టనే ముట్టదు. ఇప్పుడు సంవత్సరం అయిపోయింది. ఇట్లా వాళ్ళ దిక్కు దివానా లేకుండా బ్రతుకుతున్నారు. ప్రధానంగా చట్టమనేది పేదవాడికి, పెద్దవాడికి ఒకే విధంగా ఉండాలనేది నా విజ్ఞప్తి. ఉద్యోగి చస్తే కర్మకాండ కార్యాలకు వెయ్యి రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అట్లాగే పేదవాడు ఒక కార్మికుడు చనిపోతే దహనక్రియలకు వెయ్యి రూపాయలు ఇవ్వండి. మీరు చేయబోయే చట్టములో అందరికి సమాన సదుపాయాలు కలుగజేయాలి. కుటుంబ నష్టపరిహారము తరువాత, వారిప్పుడు చెప్పారు రూపాయలు 30 ఇస్తున్నామని ఈ 30 రూపాయలు రోజూ తాగే వేనీళ్లకు సరిపోదు. అందులో చచ్చిపోతే ఇంకో అతనికి ఉద్యోగము ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ అందులో లేవు. నేను వేరే చెప్పక్కరలేదు. కార్మిక మంత్రిగారు ఆయన కార్మికులలో పుట్టి పెరిగి కార్మికుల యొక్క శ్రేయోభిలాషి నేను ఉంటున్నానని రుజువు చేడసుకోవాలని అంటే, దాన్ని తాను స్వయంగా మాకన్నా ముందు పోట్లాడి దాన్ని తేవలసిన శక్తిసామర్థ్యాలున్న మనిషి కాబట్టి ఇవన్నీ చట్టములో ఇమిడ్చి ఆంధ్ర రాష్ట్రములో సమగ్ర వ్యవసాయ కార్మిక చట్టాన్ని తీసుకొనివచ్చి, పేరు సంపాదించుకొంటారా? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:– అధ్యక్షా, సమస్య చాలా సింపుల్. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిధిలోనే ఉంటుందనేది మొదటి సమస్య. ఖచ్చితంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిధిలో ఉంటుంది. ఇదివరలో మనము కనీస వేతనాల చట్టాన్ని ఒకటి చేశాము. ఇప్పుడు కావలసింది ఏమంటే, ఇప్పుడు సమగ్రంగా అన్ని అంశాలు పొందుపరచేటట్లు తీసుకొని వచ్చే చట్టము కావాలి. మన రాష్ట్రములో ప్రభుత్వము చేసేదానికి కేంద్రము మీద మనము ఆధారపడవలసిన అవసరం లేదు. కేంద్రము దేశం మొత్తానికి చేసినప్పుడు, సంతోషిద్దాం, కానీ అందుకని మనము ఆగవలసిన పనిలేదు. ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఎందుకు చేయదు? ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదించడంలో ఏ రాజకీయం అడ్డురావే. సమస్యనంతా మీరు అంగీకరించినవే కదా. ఇందులో రాజకీయం ఉందా, లేదే, మీ ప్రభుత్వానికి పోయేది ఏమీ లేదు కదా. కాబట్టి దీన్ని చట్టంగా తీసుకొనిరండి.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:– ఈ అనధికార తీర్మానము ఇంతకుముందు కూడా 1984–1988లో వచ్చింది. అప్పుడే రాష్ట్ర ప్రభుత్వము చట్టాన్ని ఎందుకు చేయలేదో అర్థం కావడంలేదు. ఈ మధ్యలో...

(ఇంటరప్షన్స్)

ప్రతిపక్ష సభ్యులందరు – ఇప్పుడు చేయండి మీరు చేసి మంచి పేరు తెచ్చుకోండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:– మేము అన్ని చట్టాలను చేస్తూనే ఉన్నాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:– అత్తమీద కోపముతో బిడ్డను బావిలో వేసినట్లుగా ఆ గ్రూపు తగాదాలతో, ఈ కార్మిక సంక్షేమాన్ని ఎందుకు బలిచేస్తారండి. వారెందులో చేయలేదు. అది వారి తప్పు. అయితే మీరెందుకు తప్పు చేయాలి.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:– మేము తప్పు చేయలేదు. ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లుగా 1992 ఆగస్టులో లేబరు మినిష్టర్ల సమావేశములో హనుమంతరావుగారి కమీషన్ నేషనల్ రూరల్ డెవలప్‌మెంటు మీద వారొక రిపోర్టు ఇచ్చారు. ఇవన్నీ చర్చించి ఒక సమగ్రమైన చట్టాన్ని తొందరలో తీసుకొని వస్తామని కేంద్ర మంత్రి చెప్పారు. వారు తొందరలో తీసుకొని వస్తారని నాకు నమ్మకం ఉంది. అది రాకపోతే అప్పుడు ఆలోచనచేద్దాం.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– వారి ప్రభుత్వముండగా కేంద్రము చేస్తుందని చెప్పబట్టి 3 సంవత్సరాలైంది. వారి ప్రభుత్వము ఉండగానే కేంద్రము చేస్తుందని అది తేకపోతే మేము చేస్తామని అన్నారు. అది తేలేదు, మీరు తేలేదు. ఇప్పుడు పంచాయతీరాజ్ చట్టము విషయంలో కూడా అదే చెప్పారు. కేంద్రము తెచ్చిన తరువాత బెంగాల్‌ది చూచి, అవి ఇవి చూచినాక, చేస్తామని అంటే, ఈలోపల మన టరమ్ పూర్తి అవుతుంది. కాంప్రెహెన్సివ్ యాక్టుని తేవడంలో మీకున్న ఇబ్బందేమి? ఒక చట్టాన్ని మేము ప్రయివేటుగా పెట్టాము. అందువల్ల మీకు ఇబ్బంది ఏమి?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:– నేను చెప్పాను. సెంట్రల్ గవర్నమెంటులో ఉంది. దాని తరువాత మేము తెస్తాము.

(ఇంటరప్షన్స్)

ఛైర్మన్:– మినిష్టరుగారు కాటగారికల్‌గా చెప్పారు.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– కాంప్రెహెన్సివ్ లైఫ్ ఇన్స్యూరెన్స్ స్కీము కోసము ఒక సమగ్ర భీమా పథకాన్ని ప్రభుత్వము పెడుతుందా లేదు? వ్యవసాయ కార్మికుల కోసము గతములో కాంప్రెహెన్సివ్ భీమా పథకము వ్యవసాయ కార్మికుల కోసము ఒక ముసాయిదా తయారు చేసి పెట్టడం జరిగింది. అక్కడ వ్యవసాయ కార్మికుడు ఒక రూపాయి, యజమాని రు. 2, ప్రభుత్వం రు. 2లు ఇచ్చి, సంవత్సరములో లైఫ్ రిస్కుగా ప్రమాదం కవర్ చేయడం కోసం కాంప్రెహెన్సివ్ ఇన్స్యూరెన్స్ స్కీము కోసము ముసాయిదా ప్రభుత్వములో తయారుగా వుంది. దాన్నే మేము అడుగుతున్నాము. We are demanding the Government to bring the bill pertaining to the Life Insurance

Scheme for the agricultural labourers. For that, what is the proposals of the Government? What is the opinion of the Government Sir? We are asking for the Minister to replay for it Sir.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- ఇంద్రారెడ్డిగారు ఇంతకు ముందు కార్మిక మంత్రిగా వుండె వారు లేబరు వెల్‌ఫేర్ ఫండు గురించి ఒక చట్టాన్ని తీసుకొని వచ్చారు. రు. 2లు కార్మికుడు ఇవ్వాలి. రు. 5లు యజమాని ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వము నుండి డబ్బులు ఏమైనా ఇస్తారా అని అంటే ఏమీ ఇవ్వలేదు. మా ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత, కార్మికుల తరఫున కూడా మేము రు. 2లు ఇవ్వడం జరుగుచున్నది.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- తెలుగు దేశం ప్రభుత్వమున్నప్పుడు, భారత దేశములోనే మొట్టమొదటిసారిగా కార్మి చట్టాన్ని ....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- ఏమి బిల్లు తెచ్చారు. ప్రభుత్వము తరఫున ఒక పైసా ఇవ్వలేదు. అప్పుడు మేమంతా ప్రతిపక్షములో వుండి, వాకౌట్ చేస్నిమి. కార్మికుల గురించి వారు మాట్లాడుతున్నారంటే, నాకు ఆశ్చర్యంగా వుంది. వారు చేసింది ఏమిటి? వారికి చేయాలని వుంటే, ఎన్.టి.ఆర్.గారు చేయనీయలేదేమో.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- మేము కార్మిక సంక్షేమ చట్టాన్ని తీసుకొని వచ్చాము.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- లేబరు వెల్‌ఫేర్ ఫండు చట్టాన్ని వాళ్ళే తీసుకొని వచ్చారు. కానీ ప్రభుత్వము తరఫున ఒక పైసా ఇచ్చేదానికి ఒప్పుకోలేదు. ఇప్పుడు సభ్యులు చెప్పిన దాన్ని గురించి మేము ఆలోచన చేస్తాము.

ఛైర్మన్:- ఏదయితే లేబరు మినిష్టర్సు కాన్ఫరెన్సు జరిగిందో సెంట్రల్ లేబరు మినిష్టరుగారు ఆగష్టులో ఎస్యూరెన్స్ ఇచ్చారు. ఇక్కడ లేబరు మినిష్టరుగారు కూడా ఒక ఎస్యూరెన్స్ ఇస్తున్నారు. కాబట్టి, విత్‌డ్రా చేసుకొని మాట్లాం గౌరవంగా వుంటుంది కదా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- అసలు కేంద్ర మంత్రి చట్టాన్ని తీసుకొని రాకపోతే మేము తీసుకొని వస్తామని చెప్పమనండి. అప్పుడు దానికి అర్థముంటుంది.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- మహిళా వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి, గర్భిణి స్త్రీల గురించి పెన్షన్ ఏర్పాటు చేశాము. సెంట్రల్ గవర్నమెంటులో పి.వి. నరసింహారావుగారు వున్నారు. వారు చట్టాన్ని చేయాలనే వుద్దేశములో వున్నారు. కార్మిక మంత్రి గారి ఉద్దేశము కూడా అదే వుంది. వారు చేయకపోతే మేము చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- మార్చిలోపల చేస్తారా వారు? చేయకపోతే మీరు చేస్తారా?

11.00 ను. శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- పోయిన సారి చర్చకు వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. రామయ్యగారు బిల్లు ప్రవేశ పెట్టినప్పుడు చెప్పారు. పరిశీలిస్తాము అని చెప్పారు. కేంద్ర ప్రభుత్వము తీసుకురావలసినటువంటి సమగ్ర శాసనము ఒక భాగము. అది వస్తే మంచిదే. అది రాకపోతే ఫిబ్రవరిలో బడ్జెట్ సెషన్‌లో బిల్లు తీసుకు వస్తారా?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి వారి సంక్షేమం కొరకు చట్టాన్ని తీసుకురావాలి అని మాకందరికి ఉంది. కేంద్రమంత్రిగారు చెప్పారు. అది అయిన తరువాత పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ వి.ఎస్. చలపతిరావు (ఉయ్యూరు):- గర్భిణీ స్త్రీలకు ఇచ్చే పెన్షన్ కొంత మందికే ఇస్తున్నారు. తరువాత ఫండ్సు అయిపోయాయి అంటున్నారు. గర్భిణీ స్త్రీలకు అందరికీ ఇస్తారా? వ్యవసాయ కార్మికులకు?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- అది బడ్జెట్‌ని బట్టి ఉంటుంది అధ్యక్షా.

శ్రీ ఎం.బి. చౌహాన్:- గౌరవ మంత్రిగారు ఎంతసేపటికి సభకు హామీ ఇవ్వడంలేదు. సెంటరులో పెట్టినా పెట్టకపోయినా రేపు బడ్జెట్ సమావేశములో పెడతాము అని ఎస్యూరెన్సు ఇవ్వమని కోరుతున్నాను. వారు లేబరు మంత్రి కాకుండా కార్మిక నాయకులు కూడాను.

ఛైర్మన్:- సెంటరులో పెట్టినా పెట్టకపోయినా ఇక్కడ పెడతారా కేటగారికల్‌గా చెప్పమంటున్నారు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- ఆగస్టులో లేబర్ మినిష్టర్సు కాన్ఫరెన్సు జరిగింది. దాంట్లో కేంద్ర మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ బిల్లు రాకపోతే పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- కేటగారికల్‌గా చెప్పాలి. కేంద్ర మంత్రి ఎప్పుడో ఆగస్టులో చెప్పారు. ఈవేళ డిసెంబరులో ఉన్నాము. మేము మార్చిదాకా అవకాశం ఇస్తున్నాము. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసింది, కేరళ ప్రభుత్వం చేసింది. మీరు కూడ చేయడానికి ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. చేస్తాము అని చెప్పాలి.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- మొన్న 13 ఆగస్టునాడు సెంట్రల్ లేబర్ మినిష్టరుగారు చెప్పడం జరిగింది. వారు సమగ్రమైన చట్టము తీసుకువస్తాము అన్నారు. అది రాకపోతే తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము. ఇక్కడ తీర్మానం తీసుకుని కేంద్రానికి వ్రాస్తాము.

ఛైర్మన్:- మన శాసనసభ పాస్ చేసినట్లు మనం తీర్మానం పంపుదాము. తీర్మానం ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించబడింది. రిజల్యూషన్ పాస్‌డ్.

Chairman:- Now the question is:

"That this House recommends to the Government to take immediate steps to introduce comprehensive legislation for the welfare of agricultural labourers and for creating machinery for effective implementation of minimum wages, medical aid and also for paying adequate compensation to them in case of death or accident."

(Pause)

the motion was adopted and the resolution was adopted.

Minister for Home (Dr. M.V. Mysoora Reddy:-) Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Prevention of Disfigurement of Open Places and Prohibition of Obscene and Objectionable Posters and Advertisements Bill, 1992 be taken into consideration."

Chairman:- Motion moved.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణమూర్తి (పరవాడ) :-అధ్యక్షా, ఈ రోజు హోం మినిష్టరుగారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి ఈ బిల్లు భారత దేశంలో ఏ నాడో రావలసినటువంటిది. ఏ స్త్రీని అయితే మనం గౌరవంగా పూజిస్తున్నామో అలాంటి స్త్రీని వ్యాపార లాభాల కొరకు అగౌరవ పరిచే విధంగా ఉన్నవాటిని మనం తప్పకుండా నిషేధించాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యముగా 1.20 ని.
చట్టాలను తీసుకొని రావడం కాదు కాని ఈ దేశములో, ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రములో చట్టాలను అయితే మనము తయారు చేస్తున్నాము. చట్టాలను మన ముందు ప్రదర్శన చేయిస్తున్నాము కాని ఆ చట్టాలను చేసిన ఉద్యోగి ఎవరయినా సరే దానిని పాటించే విధముగా కట్టుదిట్టముగా ప్రవర్తించేలా చేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. ఈ రోజు మనం చూస్తున్నాము. ఏవయితే పాఠశాలలు ఉన్నాయో, అభం శుభం తెలియని విద్యార్థి లోకం ఉందో ఆ పాఠశాలల ముందు ఉన్నవంటి ప్రాంతములో అసభ్యకరమైన, అశ్లీలమైనటువంటి ప్రదర్శన చేస్తూ ఉంటే ఆ విద్యార్థి లోకం ఎలా ఉంటుంది, సమాజం ఎటువైపు పోతుందో ఒకసారి ఆలోచించాలి.

ఛైర్మన్:- సత్యనారాయణమూర్తి గారు బిల్లు మీ ఉద్దేశాలకు అనుగుణ్యంగా వచ్చింది. క్లారిఫికేషన్, డౌట్స్ ఉంటే అడగండి. యునానిమస్‌గా పాస్ చేద్దాము, ఎలాబరేట్ స్పీచ్ కాదు.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణ మూర్తి:- బిల్లును విమర్శించడం లేదు. బిల్లును మంచి ఉద్దేశంతోనే తెచ్చారని చెపుతున్నాము.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:- అధ్యక్షా...

ఛైర్మన్:- చినమల్లయ్యగారు ఇది అందరికీ తెలిసిందే కదా, మీ లీడర్స్ అందరూ కోపరేట్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణ మూర్తి:- చట్టాన్ని చేసేటప్పుడు......

ఛైర్మన్:- సత్యనారాయణ మూర్తి గారు కూర్చోండి....

Now, the question is :

"That the Andhra Pradesh Prevention of Disfigurement of Open Places and Prohibition of Obseenece and Objectionable Posters and Advertisements Bill, 1992 be taken into consideration."

(Interruptions)

శ్రీ జి. అప్పలసూర్యనారాయణ (శ్రీకాకుళం) :- అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును పాస్ చేయడములో ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు. కాని 19, 20 సెక్షన్స్ చూడండి. 'The Government may, from time to time, issue such directions not inconsistent with the provisions of this Act or the rules made thereunder as they may think fit, setting out the principles which shall guide the authority in discharging its duties under this Act.' ఇది సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ క్రింద ఏదైనా సరే రాష్ట్రములో పాస్ చేసుకోడానికి ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు, గైడ్‌లైన్స్ ఇచ్చుకోవచ్చు. కాని 21లో చూడండి. 'The Government may for the purpose of removing any difficulty, by order published in the Andhra Pradesh Gazette, direct that the provisions of this Act, shall, during such period as may be specified in the order, have effect subject to such adoptations whether by way of modification, addition or ommission as they may deem necessary or expedient.' అని ఉంది. అంటే గవర్నమెంటు పవర్. అంతే తప్పించి పరిపూర్ణమైన చట్టం కాదు. ఎక్కడైనా సరే ప్రొవిజన్‌కి గవర్నమెంటుకి పవర్స్ ఇవ్వడం నేను ఎక్కడా చూడలేదు. తరువాత ఆర్డరు కూడా 'No order under sub-section (1) shall be called in question in any court on the ground that no difficulty as is referred to in sub-section (1) existed or was required to be removed.' అని చెప్పి ఉంది. ఒక ప్రక్క కోర్టుకి పవర్స్ లేవు, మరొక ప్రక్క ఏదైనా ప్రొవిజన్ ఉంటే గవర్నమెంటు మాడిఫై చేయవచ్చు, ఆల్టర్ చేయవచ్చు లేకపోతే ఎడిషన్ చేసేయవచ్చుననేటటువంటిది ఇవ్వడం అనేది నేను ఎక్కడా చూడలేదు. ఎక్కడయినా సరే ప్రొవిజన్ మనము పెట్టేటప్పుడు ప్రొవిజన్‌కి రూల్స్ మనము ఫ్రేమ్ చేసుకుంటాము, దానికి సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ కమిటీ ఉంది. ఆ కమిటీ ద్వారా మనము రూల్స్ ఫ్రేమ్ చేసుకోడానికి అధికారం ఉంది. అంతే తప్పిస్తే ఈ ప్రొవిజన్స్‌ని మాడిఫై చేసుకోవడం అనేది ఇది బాగులేదు. అదే విధంగా ఇక్కడ....

ఛైర్మన్: సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ కమిటీ ముందుకి, వారు ఫ్రేమ్ చేసినవి మన ముందు పెడతారు.

Here, we are not framing the rules.

డాక్టర్ ఎమ్.వి. మైసూరారెడ్డి:- ఇది కేవలం రూల్స్ ఫ్రేమ్ చేసే దానికి మాత్రమే అంత కంటే వేరే ఏమీ లేదు.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ:- ఇక్కడ ప్రొవిజన్స్‌ని మాడిఫై చేయడం 21 సెక్షన్ చదవండి. చదివితే మీకు అర్థం అవుతుంది. ఇక్కడ ప్రొవిజన్స్‌ని మాడిఫై చేసుకోవచ్చు అని ఇచ్చారు. ఇది సంపూర్ణమైన చట్టం కాదు.

Chairman:- For your doubt the Minister will clarify.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ:- అదే విధంగా కాంపౌండింగ్ క్రింద కూడా ఉంది. అది ఏమిటంటే ఏదైనా ఫైన్స్, దీని తాలూకు సివిరిటీ పోతుంది. ఎందుకంటే వెయిట్స్ అండ మెజర్స్ ఇటువంటివి ఉన్నాయి. ఇందులో కాంపౌండింగ్ ఉండడంవల్ల ఇది చాలా అఫెన్స్ ఎటువంటి పిక్చర్స్ మనము ఈ వేళ సభ్య సమాజములో చూడలేకపోతున్నాము. అటువంటప్పుడు సివియర్‌గా ఉండాలి తప్పించి కాంపౌండింగ్ అనేది ఇది సరయిన చర్య కాదు.

శ్రీ జె.కె. రెడ్డి:- హోమ్ మంత్రిగారు ఒక మంచి బిల్లును తీసుకువచ్చారు. అందుకు వారిని అభినందిస్తూ ఈ సందర్భముగా నేను వారికి ఇంకొకటి మీ ద్వారా మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ రాష్ట్రములో చాలా కాలముగా డెయిలీ లాటరీస్ సింగిల్ నెంబర్ పేరుతో ఈ రాష్ట్రములో ప్రజలు దోపిడికి గురువుతున్నారు, చాలా వరకు ఆత్మహత్యలు జరిగి ఎన్నో కుటుంబాలు వీధులపాలు కావడానికి కారణమవుతున్నాయి. ఈ లాటరీలను నిషేధించడానికి ఈ సమావేశంలోనే వారు ఒక బిల్లును తీసుకువస్తారని చెప్పి ఆశిస్తున్నాము. దీని మీద వారు తప్పకుండా స్పందించి మాకు ఎస్యూరెన్స్ ఇవ్వవలసిందిగా కూడా కోరుతున్నాము.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:- మాట్లాడడం లేదు. మీరు అన్నట్లుగా క్లారిఫికేషన్‌కి అడుగుతున్నాను. అధ్యాయం 4 - 14లో మీద బాగానే వ్రాశారు. దానికి ఒక డౌట్. ఒక కంపెనీ అపరాధం చేసిన యెడల, ఆ అపరాధము జరిగిన సమయమున ఆ కంపెనీ యొక్క వ్యవహార నిర్వహణ బాధ్యత కలిగి కంపెనీకి జవాబుదారీ వహించియున్న ప్రతి వ్యక్తితో పాటు ఆ కంపెనీ కూడా ఆ అపరాధం చేసినట్లు భావింపబడి, తదనుసారముగా చర్యలకును, శిక్షకును పాత్రమగును అన్నారు. ఇది కరక్టుగా ఉంది. అయితే అట్టి ఎవరేని వ్యక్తి అట్టి అపరాధము తనకు తెలియకుండ జరిగినది గాని, అట్టి అపరాధము జరుగుటను నివారించుటక్కై తాను తగిన జాగ్రత్త అంతయు తీసికొనుట జరిగినది గాని రుజువు చేసినచో ఈ ఉప పరిచ్ఛేదములో నున్నదేదియు అతనిని ఈ చట్టములో నిబంధించిన ఎట్టి శిక్షకుని పాత్రుని చేయదు అని ఉంది. తరువాత నేయడానికి ఒక క్లాజు పెట్టారు. దీనిని నియమావళిలో సవరించి సక్రమముగా అటువంటి శిక్షప్పైన ఏదయితే ఒప్పుకున్నామో దాని క్రింద అమలుచేసేటట్లు నియమావళిలో సవరించి శిక్షకు పాత్రుడయ్యేటట్లు చేయమని కోరుతున్నాను.

Dr. M.V. Mysoora Reddy:- Every order made under sub-section (1) shall be laid before the Legislative Assembly of the state. It is therefore not objectionable. తరువాత జె.సి. రెడ్డిగారు లాటరీస్‌మీద నిషేధం ఈ అసెంబ్లీలో తేవడానికి అస్యూరెన్సు ఇవ్వమని అడిగారు. బడ్జెట్ అసెంబ్లీ సెషన్ లోపల లాటరీస్ నిషేధం మీద, చిట్‌ఫండ్స్, చిట్స్ మీద ఒక సక్రమమైన చట్టాన్ని తీసుకువస్తాము. తరువాత చినమల్లయ్యగారు 14 గురించి అడిగారు. అది నార్మల్ ప్రొవిజన్.

శ్రీ జె.కె.రెడ్డి:- బడ్జెట్ సెషన్‌వరకు పోతే చాలా ప్రాణాలు పోతాయి.

శ్రీ కె. సుబ్బారెడ్డి (కోయలకుట్ల):- సెక్షన్ 6లో సబ్ క్లాజ్ (1)లో ఉన్న విషయం సబ్ క్లాజ్ (2)లో ఉన్న విషయం కాన్‌ఫ్లిక్టింగ్‌గా ఉన్నాయి. ఇంప్లిమెంటు చేయడం వీలుకాదు. ప్రొవిజన్ (1)లో ఏమి ఉన్నది అంటే గవర్నమెంటు ఆఫీసర్స్ ఈ అబ్‌జెక్షనబుల్ అడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్స్ తరువాత అబ్‌సీన్ అడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్స్ రిమూవ్ చేయడానికి, డిక్‌మేంటిల్ చేయడానికి, ఎరేజ్ చేయడానికి - ది వర్డ్ ఎరేజ్ - అట్లా చేసిన వస్తువులు తీసుకుపోయి మేజిస్ట్రేట్ దగ్గర ఇచ్చి అది అబ్‌జెక్షనబుల్ అవునా కాదా అని మేజిస్ట్రేట్‌గారు డిసైడ్ చేయాలి. ఇలా డిక్‌మేంటిల్ చేసిన వస్తువులను, అబ్‌జెక్షనబుల్ మేటర్స్‌ను మేజిస్ట్రేట్‌గారి దగ్గరకు కన్సరన్డ్ ఆఫీసర్స్ తీసుకుపోతే ఇది అబ్‌జెక్షనబుల్ అని వారు సర్టిఫై చేయాలి. ఇక్కడ ఏదయిన అబ్‌సీన్ మేటర్ ఎరేజ్ చేసే దానికి తీసుకుపోయి మేజిస్ట్రేట్ దగ్గర ఉంచాలి. మేజిస్ట్రేట్‌గారు ఎరేజ్ చేసిన విషయం ఇది అబ్‌జక్షనబుల్ మేటర అవునా కాదా అనేది ఎట్లా డిసైడ్ చేస్తారు. పిక్చర్ ఉండదు, ఫిగర్ ఉండదు, ఏమీ ఉండదు, అబ్‌జెక్షనబుల్ మేటర్ ఉండదు. ఎరేజ్ చేసినాక ఎరేజ్ చేసిన మెటీరియల్ మీద మేజిస్ట్రేట్ తీర్పు ఎలా ఇవ్వగలుగుతారు. అందుకని ఈ క్లాజు ఇనాపరేటివ్ అవుతుంది. కావాలంటే కొద్దిగా చదవమనండి. 6. (1) 'Any Police Officer not below the rank of a Sub-Inspector or any other Officer empowered in this behalf by the Government may remove, erase, or otherwise pull down any objectionable advertisement.' ఎరేజ్ అనేది ముఖ్యంగా చెపుతున్నాను. 'Any advertisement removed or pulled down under sub-section (1) or a photograph of any advertisement erased under that sub-section shall be produced before a Magistrate or the First Class and if, in the opinion of the Magistrate, such advertisement is an objectionable advertisement, the Magistrate may cause the advertisement or the photograph thereof to be destroyed after giving an opportunity of hearing to the advertiser wherever he is known and where he is not known after recording that fact, but if in the opinion of the Magistrate such advertisement is not an objectionable advertisement the Magistrate shall dispose it or ..'

1.30 మ. Sri K. Subba Reddy:- Sir, please see sec. 6 (1), wherein it is said: "Any police officer not below the rank of a Sub-Inspector or any other officer empowered in this behalf by the Government may remove, erase, or otherwise pull down any objectionable advertisement." It is also said in Sec. 6 (2): "..... In the opinion of the Magistrate, such advertisement is an objectionable advertisement, the Magistrate may cause the adverstisement... " So, there is no scope for the Magistrate to decide whether it is an objectionable thing or not in case where the matter is erased. అది కాన్‌ఫ్లిక్టింగ్‌గా ఉంది. దానిని సవరణచేయండి.

డాక్టర్ యం·వి· మైసూరారెడ్డి:- సెక్షన్ (2) క్రింద under (e) (1) which is likely to incite any person to commit murder, sabotage or any offence involving violence; or (ii) which is likely to seduce any member of armed forces.. All these sections are given. 'which is objectionable' అనేది ఇచ్చాము·

Chairman:- Everything has come in definitions.

శ్రీ టి· రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, అధికార దుర్వినియోగానికి పాల్పడే అవకాశం ఉంది· దీనికి అశ్లీల పోస్టర్స్‌కు వర్తింపజేస్తే మాకు అభ్యంతరంలేదు· దానిని వెల్‌కం చేస్తున్నాం· కాని రాజకీయ పార్టీలకు చెందినవాటికి గాని లేక ఇతర సంస్థలకు చెందిన వాటికి గాని దీనిని వర్తింపజేసి అధికార దుర్వినియోగానికి పాల్పడె అవకాశం ఉంది, కాబట్టి రాజకీయ పార్టీలకుగాని, సంస్థలకుగాని, సంఘాలకు గాని దీనిని వర్తింపజేయడం జరగదనేది చేర్చి అందుకు ప్రభుత్వం హామీ ఇవ్వాలని మీ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను·

డాక్టర్ యం·వి· మైసూరారెడ్డి:- సెక్షన్ (9) చూడమనండి· It is mentioned therein as follows:

"The Government may, as soon as may be after the commencement of this Act, by notification constitute an authority or authorities for the purpose of determining all questions relating to obscenity of a poster."

(Interruption)

Sri Ch· Vittal Reddy:- Point of order, Sir...

Chairman:- What is your point of order?

Dr. M.V. Mysoora Reddy - Government will form an authority and the authority will go into this matter.

శ్రీ సిహెచ్· విఠల్‌రెడ్డి:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, ఈ బిల్లులో గత ముఖ్యమంత్రి జనార్ధనరెడ్డిగారి పేరు ఉంది, ఇప్పుడు విజయభాస్కరరెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు·

Chairman:- It is already discussed. Your point of order is over-ruled. so there is no point of order.

Dr. M.V. Mysoora Reddy:- Sir, the Bill was already moved. Now it has come for consideration.

Chairman:- The question is:

"That the Andhra Pradesh Prevention of Disfuyurement of Open Places and Prohibition of Obscene and Objectionable Posters and Advertisements Bill, 1992 (L.A. Bill No. 24 of 1992) be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

Chairman:- I shall now put the clauses to vote. There are no amendments to clauses 2 to 22, clause 1, Enacting Formula and Long title and they are before the House. The question is:

"That clauses 2 to 22, clause I Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill.

(Pause)

Clauses 2 to 22, clause I, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

Chairman:- I shall now request the Minister...

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ:- అధ్యక్షా, 21లో సెక్షన్ (1) చూడండి. ఒక ప్రొవిజను ఎమెండ్ చేయాలంటే హౌస్‌లో పెట్టి డిస్కస్‌చేసి ఎమెండ్ చేయాలి. కాని ప్రభుత్వమే ఒక నోటిఫికేషను ఇచ్చి సువోమొటోగా ఎమెండ్ చేయవచ్చునేది మేము ఎక్కడా చూడలేదు. దీనికి క్లారిఫికేషన్ చెప్పాలి. In Sec. 21 (1) it is mentioned as follows:

"...whether by way of modication, addition or omission as they may deem necessary or expedient."

Dr. M.V. Mysoora Reddy:- Government by notification forms an anuthority. దానికి జిల్లాలలో ఒక కమిటీ మాదిరిగా ఉంటుంది. ఒక కమిటీ మాదిరిగా ఆఫీసర్స్‌తో జిల్లాలో ఒక అథారిటీని ఏర్పాటుచేయడం జరుగుతుంది. వాళ్ళు చూసుకొంటారు.

Chairman:- I shall now request the Minister for Home to move the motion that the Bill be passed.

Dr. M.V. Mysoora Reddy:- Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Prevention of Disfigurement of Open Places and Prohibition of Obscene and Objectionable Posters and Advertisements Bill be passed."

Sri K. Subba Reddy:- Sir, please see Section 7 (a). It is mentioned as "its effect is to tend to debase and correct persons.."

Chairman:- I have already read it. I wanted to speak on it.

Sri K.Subba Reddy:- It is mentioned as: "its effect is to tend to debase and correct persons...". It is defeating the meaning of the section. it should not be 'correct'. It should be: "A poster shall be deemed to be 'Obscene' if (a) its effect is to tend to debase and corrupt persons..." 'corrupt', but not 'correct'..

Dr. M.V. Mysoora Reddy:- It is a printing mistake. It may be read as 'corrupt'.

Chairman:- Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Prevention of Disfigurement of Open Places and Prohibition of Obscene and Objectionable Posters and Advertisements Bill, 1992 (L.A.Bill No. 24 of 1992) be passed."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

(2) 1992, సివిల్ సర్వీసుల క్రమశిక్షణా చర్యల ట్రిబ్యునలు (సవరణ) బిల్లు.

Sri K. Rosiah:- Sir, on behalf of Chief Minister with your permission, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) (Amendment) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 13 of 1992) be taken into consideration".

Chairman :- Motion moved.

Now the question is:

"That the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) (Amendment) Bill, 1992 (L.A. Bill No.13 of 1992) be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

Chairman:- I shall now put the clauses to vote. There are no amendments to clauses 2 to 7, clause 1, enacting formula and Long Title and they are before the House. the question is:

"That clauses 2 to 7, clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clauses 2 to 7, clause 1, Enacting Formula and Long title were added to the Bill.

Chairman:- I shall now request the Minister to move motion for passing the Bill.

Sri K. Rosaiah:- Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) (Amendment) Bill, 1992 (L.A. Bill No.13 of 1992) be passed."

Chairman:-Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) (Amendment) Bill, 1992 (L.A.Bill No. 13 of 1992) be passed."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

(3) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాఖా పరమైన పరిశీలనల (సాక్షులను హాజరు పరిపించుట, దస్తావేజులను దాఖలు చేయించుటను అమలుపరుచు) బిల్లు.

Chairman:- Now, the Minister for Finance will move motion for taking into consideration the Andhra Pradesh Departmental Inquiries (Enforcement of Attendance of Witnesses and Production of Documents) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 12 of 1992)."

Sri K. Rosailah:- Sir, with your permission, on behalf of the Chief Minister, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Departmental Inquiries (Enforcement of Attendance of Witnesses and Production of documents) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 12 of 1992) be taken into consideration."

Sir, this is a small Bill to enable the inquiry officers to call for the necessary evidence.

Chairman:- Motion moved. the question is:

"That the Andhra Pradesh Departmental Inquiries (Enforcement of Attendance of Witnesses and Production of Documents) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 12 of 1992) be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

Chairman:- I shall now put the clauses to vote. there are no amendments to clauses 2 to 7, clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House. The question is:

"That clauses 2 to 7, clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clauses 2 to 7, clause 1, Enacting formual and Long Title were added to the Bill.

Chairman:- I shall now request the Minister for Finance to move the motion for passing the Bill.

Sri K. Rosaiah:- I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Departmental Inquiries (enforcement of Attendance of Witnesses and production of Documents) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 12 of 1992 be passed."

Chairman :- Motion moved. the question is:

"That the Andhra Pradesh Departmental Inquiries (Enforcement of Attendance of Witnesses and Production of Documents) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 12 of 1992) be passed."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

సభాకార్యక్రమము

Chairman:- I request the Minister for Cooperation to move the motion for taking into consideration the Andhra Pradesh Coop. Societies (Second Amendment) Bill, 1992. (C.A. Bill No. 26 of 1992.)

Minister for Cooperation (Sri Kanna Lakshminarayana):- Sir, with your permission I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Cooperative Societies (Second Amendment) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 26 of 1992) be taken into consideration."

(Interruption)

Sri Kanna Lakshminarayana:- Sir, this is a small Bill...

Sri P. Nageswara Rao:- Sir, we discussed in B.A.C. it is already 1.45 p.m. Let us take it up on Monday. We want to give some positive suggestions, even if it is a small Bill.

ప్రకటన

Chairman:- There is one announcement... Please cooperate. I am to announce to the House that the amendments to the Andhra Pradesh Oil Palm (Regulation of Production and Processing) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 28/92) will be received up to 10.00 a.m. on Monday, the 21st December, 1992. Now ruling by Hon'ble Speaker.

రూలింగు: - శ్రీ కె. రోశయ్యగారు సభానాయకులుగా నియామకం గురించి.

Chairman:- Certain Members belonging to T.D.P. have given notice under Rule 60 of the Assembly Rules to discuss about

the appointment of Sri K. Rosaiah, Minister for Fin. and Power as the Leader of the House. ....

(Interruptions)

Sri K. Vidyadhara Rao:- Point of order, Sir. The Minister has got up and gave answer and nobody asked for any ruling. It is unnecessary. You are unnecessarily opening the Pandora's box.

Sri K. Rosaiah:- I made an open request in the House to give a final ruling in the matter.

(Interruptions)

Chairman:- Certain Members belonging to Telugu Desam Party have given notice under Rule 60 of the Assembly rules to discuss about the appointment of Sri K. Rosaiah, Minister for Finance and Power as Leader of the House. As this is not a matter of urgent Public importance, I have disallowed the notice and the same is intimated to the concerned members.

But inspite of it, the matter is being raised very often in the House. the members are referring to the judgement of High court as one of the reasons for raising the matter. They cite the judgement of the Andhra Pradesh High Court with regards to the Private Medical Colleges in the State, which has nothing to do with the nomination as Leader of the house by the Chief Minister.

Moreover the appointment of a Leader of the House is the prerogative of the Chief Minister and it can not be questioned. As per 2(h) of the Assembly Rules "Leader of the House" means the Chief Minister if he is a member of the House or a Minister who is a member of the House and is nominated by the Chief Minister to function as Leader of the House. It is strictly in consonence with the rules of the Assembly.

I feel there is no need to appoint a Committee to go into the Judgement passed by the Andhra Pradesh High Court.

Therefore, the matter should rest at this.

(Interruptions)

Chairman:- the House is adjourned to meet again at 8.30 a.m. on Monday, the 21st December, 1992.

(The House then adjourned till 8.30 a.m. on Monday, the 21st December, 1992.)